

GUIDANCE HANDBOOK FOR THE HANDICRAFT EXPORTERS OF INDIA

SOCIO - LEGAL STANDARDS

ভাৰতৰ হস্তশিল্প
ৰপ্তানিকাৰীসকলৰ বাবে
নিৰ্দেশ পুস্তিকা

ন্যায়িক-সামাজিক মানদণ্ড

Export Promotion Council for Handicrafts
এক্সপ'ৰ্ট প্ৰ'ম'শন কাউন্সিল ফৰ হেণ্ডিক্ৰাফ্টচ

INDIAN HANDICRAFTS THE MAGIC OF THE GIFTED HANDS

- Houseware, Decoratives & Gifts • Home Textiles, Furnishings & Floor Coverings
- Furniture & Home Accessories • Cane, Bamboo & Eco-Friendly products
- Christmas Decorations, Candles & Incense Sticks
- Fashion Jewellery, Accessories & Bags

EPCH Spearheading Indian
Handicrafts exports globally

**Export Promotion Council
for Handicrafts**

EPCH House, Pocket - 6 & 7, Sector - C, LSC,
Vasant Kunj, New Delhi - 110 070
Tel: +91-11-26135256 Fax: +91-11-26135518/19
E-mail: mails@epch.com

REGISTER ONLINE

www.epch.in

GUIDANCE HANDBOOK FOR THE HANDICRAFT EXPORTERS OF INDIA

SOCIO - LEGAL STANDARDS

ভাৰতৰ হস্তশিল্প
ৰপ্তানিকাৰীসকলৰ বাবে
নিৰ্দেশ পুস্তিকা

ন্যায়িক-সামাজিক মানদণ্ড

This Publication is also available at EPCH website
www.epch.in/compliancehandbook

Published by:

Export Promotion Council for Handicrafts

"EPCH HOUSE", Pocket 6&7, Sector 'C', LSC,
Vasant Kunj, New Delhi-110070
Tel: +91-11-26135256 Fax: +91-11-26135518 & 19
Email: mails@epch.com, Website: www.epch.in

প্রকাশক:

এপ্‌সি'চ প্র'ম'শন কাউন্সিল ফর হেণ্ডিক্রাফটস

"এপ্‌সি হাউস" পকেট ৬ আৰু ৭, সেক্টর 'সি', এল এচ সি,
বসন্ত কুঞ্জ, নতুন দিল্লী-১১০০৭০
ফোন: +91-11-26135256, ফেক্স: +91-11-26135518 আৰু 19
ই-মেইল: mails@epch.com, ৱেবছাইট: www.epch.in

Sponsored by:

O/o Development Commissioner (Handicrafts), Ministry of Textiles, Government of India

West Block No. 7, R.K. Puram, New Delhi – 110066.
Tel.: +91-11-26106902, Fax: 011-26163085, Email: dchejs@nic.in
website: http://handicrafts.nic.in

উদ্যোক্তা:

বিকাশ আয়ুক্ত (হস্তশিল্প)

বস্ত্র মন্ত্রালয়, ভারত চৰকাৰ

(বিদ্যা চেঞ্জন অর্ডার নং এম.২২০১২/১৮/২০১০-১১ পাব।)
ৱেষ্ট ব্লক নং ৭, আর কে পুরাম, নতুন দিল্লী - ১১০০৬৬।
ফোন: ৯১-১১-২৬১০৬৯০২, ফেক্স: ০১১-২৬১৬৩০৮৫,
ই-মেইল: dchejs@nic.in, ৱেবছাইট: http://handicrafts.nic.in

Edited & Compiled by:

Mr. Dhruv Sahai

M/s Sentio Advisory Initiative Private Limited

Suite No. 604, Tower B, Unitech Business Zone,
Nirvana Country, South City II, Golf Course Extension Road,
Sector 50, Gurgaon, Haryana- 122018
Tel: +91- 124-4115550, Email: Info@sentionadvisory.com

সম্পাদন আৰু সংকলন:

মি: ধ্রুব সাহাই

মেচাৰ্চ চেনিট' এডভাইজৰী ইণ্ডিচিয়েটিভ প্ৰাইভেট লিমিটেড

সুইট নং ৬০৪, টাৱাৰ বি, ইউনিটেক বিজনেচ লিমিটেড
নিৰৱাণ কাষ্টী, চাউথ সিটি II, গোল্ফ কোর্স এক্সটেনশন ৰোড
সেক্টর ৫০, গুডগাওঁ, হাৰিয়ানা ১২২১৮
টেলিফোন: +91- 124-4115550, ইমেইল: Info@sentionadvisory.com

Designed & Printed by:

Current Advertising (P) Ltd.

Tel: +91-27354763, 27357417 & 45054763

ডিজাইন আৰু মুদ্ৰণ:

কাৰেন্ট এডভাৰ্টিজিং (প্ৰা) লি:

টেলিফোন: +91-27354763, 27357417 & 45054763

Disclaimer :

- The translation has been carried out by an independent translation agency, neither the EPCH nor the publisher will be held liable for any inaccuracies. For any inaccuracy, if found, in the translated text, please refer to the English Text.
- এই অনুবাদটো এক স্বতন্ত্ৰ অনুবাদ এজেন্সিৰ দ্বাৰা সম্পন্ন কৰা হৈছে। কোনো ভুল-ভ্ৰান্তিৰ বাবে EPCH নাইবা প্ৰকাশক জগবীয়া নহ'ব। অনুবাদত কোনো ভুল-ভ্ৰান্তি হ'ব পৰিলে অনুগ্রহ কৰি মূল ইংৰাজী সংস্কৰণটো পঢ়িব।
- The contents of this handbook have been edited and compiled after conducting researches across numerous databases both offline and through data available on the internet. The use of data and artwork within this handbook is purely for the purpose of creating awareness and providing guidance.
- এই পুস্তিকখনৰ বিষয়বস্তু অফলাইন আৰু ইন্টাৰনেটত উপলভ্য অসংখ্য ডাটাসমূহ গৱেষণা কৰি সম্পাদন আৰু সংকলন কৰা হৈছে। এই পুস্তিকখনত থকা ডাটা আৰু আৰ্টৱৰ্কবোৰ কেৱল সচেতনতা সৃষ্টিকৰিবলৈ আৰু পৰামৰ্শ আগবঢ়াবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

A BRIEF PROFILE...

এক চমু বিৱৰণ....

Export Promotion Council for Handicrafts ("EPCH") was established under Companies Act in the year 1986-87 and is a non-profit organization, with an object to promote, support, protect, maintain and increase the export of handicrafts. It is an apex body of handicrafts exporters for promotion of handicraft exports from India. EPCH continually endeavours to project India's image as a reliable supplier of high quality of handicraft goods & services. EPCH has created necessary infrastructure as well as marketing and information facilities, which are availed both by the member exporters and importers.

The Council is run and managed by team of highly qualified professionals headed by an Executive Director. EPCH has a distinction of being considered a 'Model Council' that is self-sustaining. EPCH's continued pursuit of excellence and the objective of achieving a hallmark of quality assurance by extending excellent services to all the members and stake holders has led it to become an ISO 9001:2000 certified organization.

The activities performed by EPCH include but are not limited to:

- Providing commercially useful information and assistance to members in developing and increasing exports.
- Offering professional advice and services to members in areas of technology up gradation, quality and design improvement, standards

এক্সপ'ট প্র'ম'শন কাউন্সিল ফৰ হেণ্ডিক্ৰাফটচ ("EPCH") হৈছে এক অলাভজনক সংগঠন যাক কোম্পানী বিধিৰ অধীনত হস্তশিল্পৰ পৃষ্ঠপোষকতা, সমৰ্থন, সুৰক্ষা, তত্ত্বাবধান আৰু ৰপ্তানি বৃদ্ধি কৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে ১৯৮৬-৮৭ চনত স্থাপন কৰা হৈছিল। ই হৈছে ভাৰতৰ পৰা হস্তশিল্প ৰপ্তানি পৃষ্ঠপোষকতা কৰিবলৈ ৰপ্তানিকারীসকলৰ বাবে গঠন হোৱা সৰ্বোচ্চ নিকায়। EPCH এ উচ্চমানৰ হস্তশিল্পজাত সামগ্ৰী আৰু সেৱাৰ এক নিৰ্ভৰযোগ্য সৰৱবাহকাৰী হিচাবে ভাৰতক বিশ্বৰ আগত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ অহৰহ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। EPCH এ মাৰ্কেটিং আৰু তথ্য কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰাৰ বাহিৰেও আৱশ্যকীয় আন্তঃগাঁথনি নিৰ্মাণ কৰিছে, যিবোৰক সদস্য ৰপ্তানিকারী আৰু আমদানিকারীসকলে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

এজন কাৰ্যবাহী নিৰ্দেশক পদ পৰ্য্যদাৰ শীৰ্ষ বিষয়াৰ নিৰ্দেশনাত কাউন্সিলখনৰ পৰিচালনা আৰু ব্যৱস্থাপনা অতি অৰ্হতাসম্পন্ন পেশাদাৰী ব্যক্তিৰ সমূহ এটাৰ দ্বাৰা সম্পন্ন কৰা হয়। উল্লেখনীয় যে EPCH এক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় 'ট্ৰেডনুকৰণীয় কাউন্সিল' হিচাবে অতিকৈ প্ৰশংসিত হৈছে। EPCH-ৰ প্ৰধান লক্ষ্য হৈছে ইয়াৰ সকলোবোৰ সদস্য আৰু ইয়াৰ ওপৰত ভৰসা কৰি ব্যৱসায় কৰা লোকসকলক উৎকৃষ্ট মানৰ সেৱা আগবঢ়োৱা আৰু ইয়াৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় উৎকৰ্ম সাধন আৰু গুণমান আহৰণ কৰিবলৈ ই অহৰহ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। তাৰ ফলশ্ৰুতিতে এই সংগঠনটোৱে লাভ কৰিছে ISO 9001:2000 প্ৰমাণপত্ৰ।

EPCH-এ যি কাৰ্যকলাপবোৰত মনোনিৱেশ কৰিছে সেইবোৰ তলত উল্লেখ কৰা হৈছে, কিন্তু কাৰ্যকলাপবোৰ এইবোৰতেই সীমাবদ্ধ নহয়, এইবোৰ হৈছে:

- ৰপ্তানি বিকাশ আৰু বৃদ্ধি কৰিবলৈ সদস্যসকলক বাণিজ্যিক ভাবে উপযোগী তথ্য আৰু সহায়তা আগবঢ়োৱা,
- ইয়াৰ সদস্যসকলক প্ৰযুক্তি নবীকৰণ, গুণমান আৰু ডিজাইন উন্নতিকৰণ, মানদণ্ড আৰু নিৰ্দিষ্টকৰণ, পণ্য বিকাশ,

and specifications, product development, innovation etc.

- Organizing visits of delegation of its members abroad to explore overseas market opportunities.
- Participating in specialized International Trade Fairs of Handicrafts & Gifts.
- Organizing Indian Handicrafts and Gifts Fair and other product specific shows like Indian Fashion jewelry & Accessories (IFJAS) and Three in one expo titled Home Expo India covering furniture, House-ware, Furnishing & Floorings.
- Interaction between exporting community and Government both at the Central and State level and representation in almost all the committees/panels of Central.
- To create an environment of awareness through Workshops and seminars on Export Marketing, Procedures and Documentation, Packaging, Design Development, Compliances, Certification, Foreign trade Policies etc.
- Dissemination of Government notification, orders, information on trade and other relevant information to members.
- To bring out monthly newsletter titled 'Craftcil' for disseminating information related to activities, events, policies, trade fairs and enquiries to member exporters.

Contact:

Export Promotion Council for Handicrafts (EPCH)
EPCH House, Pocket 6&7, Sector 'C' Vasant Kunj,
New Delhi - 110070
Phone: +91-11-26135256/57/58/75
Fax: +91-11-26135518 & 19
Email: mails@epch.com
Website: www.epch.in

অভিযোজন ইত্যাদি বিষয়ত পেশাদারী পৰামৰ্শ আৰু সেৱা আগবঢ়োৱা

- বিদেশৰ বজাৰত বিক্ৰয়ৰ সুবিধা বিচাৰিবলৈ ইয়াৰ সদস্যসকলৰ এক সঁজাতি দলক বিদেশ ভ্ৰমণৰ আয়োজন কৰা
- হস্তশিল্প আৰু উপহাৰৰ বিশেষ আন্তৰ্জাতীয় বাণিজ্য মেলাবোৰত অংশগ্ৰহণ কৰা
- ভাৰতীয় হস্তশিল্প আৰু উপহাৰ মেলা আৰু আন নিৰ্দিষ্ট পণ্য সামগ্ৰীৰ মেলা যেনে ভাৰতীয় ফেশ্বন জুয়েলাৰী আৰু আনুষঙ্গিক পণ্য (IFJAS) আৰু ফাৰ্নিচাৰ, হাউচৱেৰ, ফাৰ্নিছিং আৰু ফ্ল'ৰিং ইত্যাদি সামগ্ৰী লোৱা হ'ম এক্সপ' ইণ্ডিয়া নামৰ প্লি ইন ওৱান এক্সপ' আয়োজন কৰা
- ৰপ্তনিকাবী আৰু ৰাজ্যিক তথা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ মাজত যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰা আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ প্ৰায় সকলোবোৰ কমিটি আৰু পেনেলত ৰপ্তনিকাবীসকলৰ প্ৰতিনিধিত্ব নিশ্চিত কৰা
- ৰপ্তনিকাবী, পদ্ধতি আৰু নথিকৰণ, পেকেজিং, ডিজাইন বিকাশ, নীতি-নিয়ম পালন, প্ৰমাণপত্ৰ আৰু বিদেশ বাণিজ্য নীতি ইত্যাদিৰ ওপৰত কৰ্মশালা আৰু আলোচনা চক্ৰ ইত্যাদি পাতি সচেতনতা সৃষ্টিকৰা
- সদস্যসকলৰ মাজত চৰকাৰৰ অধিসূচনা, আদেশ আৰু বাণিজ্য বিষয়ক আৰু আন প্ৰাসঙ্গিক তথ্য বহুল ভাবে প্ৰচাৰ কৰা
- সদস্য ৰপ্তনিকাবীসকলৰ মাজত ইয়াৰ কাৰ্যকলাপ, ঘটনা, নীতি, বাণিজ্য মেলা আৰু আন তথ্যসমূহৰ বিষয়ে প্ৰচাৰ কৰিবলৈ 'Craftcil' নামৰ মাহিলী আলোচনীখন প্ৰকাশ কৰা।

যোগাযোগ কৰক:

এক্সপ'ৰ্ট প্ৰ'ম'শ্বন কাউন্সিল ফৰ হেণ্ডিক্ৰাফ্ট (EPCH)
(EPCH) হাউচ, পকেট 6&7, চেণ্টাৰ 'চি' বসন্তকুঞ্জ
নিউ দিল্লী - 110070
ফোন: +91-11-26135256/57/58/75
ফেক্স: +91-11-26135518 & 19
ইমেইল: mails@epch.com
ৱেবচাইট: <http://www.epch.in> "http://www.epch.in"

Message
বাতা

Development Commissioner (Handicrafts) Ex-Officio Joint
Secretary Ministry of Textiles, Government of India, New Delhi

বিকাশ আয়ুক্ত (হস্তশিল্প) পদেন
যুটীয়া সচিব, বস্ত্ৰ মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ, নতুন দিল্লী

It gives me pleasure to know that EPCH has brought out a guidance book on socio legal and international standards applicable on handicrafts sector for the use as well as information of manufactures, entrepreneurs, exporters and craft persons actively engaged the handicrafts sector both at production as well as marketing level. In the international marketing, compliances of international procedures and standards are very much necessary for facing the competition and enhancing exports of handicrafts products.

The handicraft is a decentralized sector of the Indian economy and scattered all over the country. The concept of Guidance Book on compliances and that too in all major regional languages of the country is praiseworthy and keeping in view its importance for the growth of the sector and to ensure compliances by the stakeholders, Office of Development Commissioner (Handicrafts) sponsored its publication.

I hope all concerned will find the guidance book as informative and helpful in their own languages for wider understanding and dealing in exports marketing for the handicrafts products. I congratulate EPCH for coming out with an interesting publication on necessary compliances. I hope all concerned will find the guidance book as informative and helpful in their own languages for wider understanding and dealing in exports marketing for the handicrafts products. I congratulate EPCH for coming out with an interesting publication on necessary compliances.

(S. S Gupta)

Development Commissioner

মই জানি সুখী হৈছো যে EPCH এ হস্তশিল্প খণ্ডৰ বাবে প্ৰয়োজ্য হোৱা আইনি-সামাজিক আৰু আন্তৰ্জাতিক মানদণ্ডৰ বিষয়ে এখন পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰিছে। ই পুস্তিকাখনত হস্তশিল্পৰ উদ্যোগ আৰু মাৰ্কেটিঙৰ দুয়োটা ক্ষেত্ৰতে সক্ৰিয় হৈ থকা নিৰ্মাতা, উদ্যোগী, বণ্টনিকৰী আৰু কাৰিকৰসকলৰ বিষয়ে নানান তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। আন্তৰ্জাতিক বজাৰখনত প্ৰতিযোগিতা কৰিবলৈ আৰু বণ্টন বৃদ্ধি কৰিবলৈ আন্তৰ্জাতিক প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰণ কৰা আৰু আন্তৰ্জাতিক মানদণ্ড বজায় ৰখাতো বৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

হস্তশিল্প ভাৰতৰ আৰ্থিক ব্যৱস্থাৰ এক বিকেন্দ্ৰীকৃত খণ্ড আৰু ই আমাৰ দেশৰ চুকে-কোণে সিঁচৰিত হৈ আছে। নিয়ম-নীতি পালন কৰাৰ বিষয়ে এই পুস্তিকাখন প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ই এক প্ৰশংসনীয় পদক্ষেপ আৰু বিশেষকৈ ভাৰতৰ প্ৰধান ভাষাসমূহত এই পুস্তিকাখন প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে মই সকলোৰে সন্মত হৈছো। নিশ্চয়কৈ হস্তশিল্পৰ খণ্ড বাঢ়ি যোৱাৰ ফালে লক্ষ্য ৰাখি আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা লাভবান হোৱা লোকসকলে যাতে নিয়ম-নীতিবোৰ পালন কৰে তাক নিশ্চিত কৰিবলৈ বিকাশ আয়ুক্ত (হস্তশিল্প)-ৰ কাৰ্যালয়ে প্ৰকাশ কৰা এই পুস্তিকাখনে যথেষ্ট সহায় কৰিব।

মই আশা কৰিছো যে সকলোৰে নিজ নিজ ভাষাত এই পুস্তিকাখনত থকা তথ্যবোৰৰ দ্বাৰা বণ্টনিকৃত হস্তশিল্পজাত পণ্যবোৰৰ বাবে বিদেশত কেনেদৰে বজাৰ মুকলি কৰিব পৰা যায় তাৰ বিষয়ে সাময়িক জ্ঞান লাভ কৰিব। মই EPCH-ক নিয়ম-নীতি পালন কৰা বিয়য়ক এনে এক আকৰ্ষণীয় পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছো।

(এচ. এচ. গুপ্ত)

বিকাশ আয়ুক্ত

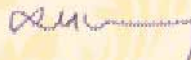
From the Desk of the Chairman সভাপতিৰ মেজৰ পৰা

For the last 27 years, EPCH has remained the key institution for handicraft exporters for promotion of exports of Handicrafts from India and projecting India's global image as a reliable supplier of high quality handicraft products. Now, keeping in lines with the global benchmarks, EPCH seeks to educate and guide handicraft exporters in order to achieve the highest level of Social Compliance Standards.

Through this Guidance Handbook, developed after extensive research conducted by experts, EPCH seeks to provide basic know-how for implementing systems and procedures to ensure standards that meet the demands of buyers globally. In its constant efforts to promote India's global image, EPCH urges all handicraft exporters to go through the contents of this Handbook thoroughly and implement all applicable standards, laws, rules.

We, at EPCH, hope that the information contained herein educates, guides and assists you in getting a step closer to taking the Indian Handicraft Industry to achieve the highest level of Global Social Compliance Benchmarks.

Thank You!

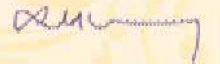
(Lekhraj Maheshwari)
Chairman- EPCH

যোৱা ২৭ বছৰে EPCH এ ভাৰতৰ হস্তশিল্পজাত পণ্য বণ্টনিকাবীসকলৰ বাবে হস্তশিল্প পৃষ্ঠপোষকতা কৰা আৰু উচ্চমানৰ হস্তশিল্পজাত সামগ্ৰী আৰু সেৱাৰ এক নিৰ্ভৰযোগ্য সৰৱৰাহকাৰী হিচাবে ভাৰতক বিশ্বৰ আগত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ অহৰহ প্ৰচেষ্টা চলোৱা প্ৰধান প্ৰতিষ্ঠান হিচাবে পৰিগণিত হৈছে। আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় মানদণ্ডৰ সৈতে সঙ্গতি ৰাখি EPCH এ সৰ্বোচ্চ সামাজিক অনুবৰ্তিতা মানদণ্ড আহৰণ কৰিবলৈ হস্তশিল্পজাত পণ্য বণ্টনিকাবীসকলক শিক্ষিত কৰিবলৈ আৰু বাট দেখুৱাবলৈ মনস্থ কৰিছে।

এই নিৰ্দেশ পুস্তিকাখনৰ মাধ্যমেৰে আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰখনত গ্ৰাহকৰ চাহিদা পূৰণ কৰিব পৰা পণ্যৰ মানদণ্ড নিশ্চিত কৰিবলৈ তেনে পদ্ধতি আৰু প্ৰক্ৰিয়া স্থাপন কৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে মৌলিক জ্ঞান প্ৰদান কৰিব বিচৰা হৈছে। ই বিশেষজ্ঞসকল এক কিস্তিৰিত গবেষণাৰ ফলশ্ৰুতি। ভাৰতৰ আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় ছবিখন উজ্জ্বল কৰিবলৈ EPCH এ সকলো হস্তশিল্প বণ্টনিকাবীক এই পুস্তিকাখন ভালদৰে পঢ়িবলৈ আৰু সকলো প্ৰয়োজ্য মানদণ্ড, আইন আৰু নিয়মাৱলী পালন কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছে।

EPCH-ৰ সকলোৱে আশা কৰিছে যে এই পুস্তিকাখনত সন্নিবিষ্ট হোৱা তথ্যবোৰে ভাৰতীয় হস্তশিল্প উদ্যোগক বিশ্ব অনুবৰ্তিতা মানদণ্ডৰ উচ্চতম শিখৰত উপনিত হ'বলৈ আপোনাক সাম্যক জ্ঞান আৰু পথ প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

ধন্যবাদ!

(লেখৰাজ মহেশ্বৰী)
সভাপতি-EPCH

Introductory Note by Executive Director কাৰ্যবাহী নিৰ্দেশকৰ পৰিচয়মূলক মন্তব্য

It is with pride that EPCH offers to you this Guidance Handbook which contains chapters providing knowledge and information of the applicable laws/ rules as well as the international standards that pertain to social and environmental compliance within the industry. As a nodal organization promoting exports of handicrafts from the country, I would like to offer my sincere gratitude towards O/o Development Commissioner (Handicrafts), Ministry of Textiles, Government of India for providing financial assistance for this very important handbook. utmost attention has been paid to the material provided herein. The matter within this handbook has been compiled after conducting an exhaustive research throughout global databases as well verified information available over the public domain. Various sources of primary and secondary data have been used in the process.

We hope that you find this Guidance Handbook helpful and informative!

(Rakesh Kumar)
Executive Director- EPCH

EPCH-এ আপোনালোকলৈ এই নিৰ্দেশ পুস্তিকাখন আগবঢ়াবলৈ পাই অতিশয় গৰ্ব অনুভৱ কৰিছো। ইয়াৰ অধ্যয়বোৰত প্ৰযোজ্য আইন আৰু নিয়মাবলীৰ ওপৰিও উদ্যোগৰ বাবে পালনীয় সামাজিক আৰু পৰিবেশ সন্মত আন্তৰ্জাতীয় মানদণ্ড বিষয়ক নানান তথ্য সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। আমাৰ সংগঠনটো হৈছে ভাৰতৰ হস্তশিল্প বণ্ঠনি পৃষ্ঠপোষকতা কৰা এটি সংযোগী সংগঠন। মই এই সংগঠনটোৰ হৈ বিকাশ আয়ুজ্য (হস্তশিল্প), বস্ত্ৰ মন্ত্ৰালয়লৈ এই গুৰুত্বপূৰ্ণ পুস্তিকাখন প্ৰকাশ কৰিবলৈ আৰ্থিক সহায়তা আগবঢ়োৱাৰ বাবে আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। এই পুস্তিকাখনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলোবোৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰতিটো বিশেষ চকু দিয়া হৈছে। এই পুস্তিকাখন সংকলন কৰিবলৈ বিশ্বব্যাপী উপলভ্য ডাটাবেছৰ লগতে ইন্টাৰনেটৰ পৰা লোৱা প্ৰত্যয়িত তথ্যবোৰৰ সবিশেষ অধ্যয়ন আৰু গবেষণা কৰা হৈছিল। বিভিন্ন প্ৰাথমিক আৰু মাধ্যমিক তথ্যও ইয়াৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

আমি আশা কৰিছো যে আপোনালোকে এই নিৰ্দেশ পুস্তিকাখন উপকাৰী আৰু তথ্যবহুল বুলি সাদৰেৰে গ্ৰহণ কৰিব!

ৰাকেশ কুমাৰ
কাৰ্যবাহী নিৰ্দেশক-EPCH

Contents / সূচীপত্ৰ

A Short Note on the Handicrafts Sector of India

ভাৰতৰ হস্তশিল্প খণ্ডৰ বিষয়ে এক চমু বিৱৰণ 01

Chaper - I : Applicable Laws/ Statutes 03

অধ্যায় ১ : প্ৰযোজ্য আইন আৰু পৰিনিয়মসমূহ

: Reference Web-Links 14

: প্ৰাসঙ্গিক ৱেব লিংক

Chapter- II : International Standard Codes of Conduct

অধ্যায় ২ : আচৰণ বিধিৰ আন্তৰাষ্ট্ৰীয় মানদণ্ড 19

: Suggested Checklists 29

: অনুমোদিত চেকলিষ্ট

: Examples of Best Practices 49

: উত্তম ৰীতিসমূহৰ উদাহৰণ

Chapter- III : Important International Regulation

অধ্যায় ৩ : গুৰুত্বপূৰ্ণ আন্তৰাষ্ট্ৰীয় নিয়মাৱলী 53

Directory

ডাইৰেক্টৰী 60

A Short Note on the Handicrafts Sector of India

ভাৰতৰ হস্তশিল্প খণ্ডৰ এক চমু বিৱৰণ

The story of Indian handicrafts dates back to one of the oldest civilizations of the world. Representing beauty, dignity, form and style, handicrafts from India are objects of art. The sheer versatility of the various materials used to create handcrafted gift items makes them truly unique. Materials range from wood, stone, metal, grass, paper mache and glass, to cane bamboo, textiles, clay, terracotta and ceramic – everything goes into the creation of a masterpiece. The Indian handicrafts industry covers a wide range of lifestyle and utility products, such as:

- ❖ House Ware;
- ❖ Decorative Items & Gifts;
- ❖ Home Textiles;
- ❖ Furnishings;
- ❖ Floor Coverings;
- ❖ Furniture;
- ❖ Home Accessories;
- ❖ Cane Products- Bamboo & Eco Friendly Products;
- ❖ Candles & Incense Sticks;
- ❖ Fashion Jewelry;
- ❖ Accessories & Bags.

ভাৰতৰ হস্তশিল্প ইতিহাসৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিবলৈ আমি পৃথিৱীৰ এক অন্যতম প্ৰাচীন সভ্যতালৈ উভতি যাব লাগিব। সৌন্দৰ্য, সম্ভ্ৰম, আকাৰ আৰু শৈলীৰ এক অনবদ্য নিদৰ্শন হিচাবে ভাৰতৰ হস্তশিল্প কলাৰো এক অনন্য প্ৰতীক ৰূপে পৰিগণিত। হস্তশিল্পজাত উপহাৰ পণ্যবোৰ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয় – এইবোৰৰ বহুমুখী উপযোগীতাৰ আধাৰত এই পণ্যবোৰ সঁচাকৈয়ে অতুলনীয়। কাঠ, শিল, ধাতু, ঘাঁহ, কাগজৰ মণ্ড, কাচ, বেত, কাপোৰ, কেচামাটি, পোৰামাটি আৰু চিনামাটি – এই সকলো নিৰ্মাণ সামগ্ৰীবোৰ ব্যৱহাৰ কৰি হস্তশিল্পৰ একোখন মাস্ট্ৰীপিচ তৈয়াৰ কৰা হয়। ভাৰতীয় হস্তশিল্পৰ পৰিধিখন বৰ বহল – ই বিভিন্ন জীৱন শৈলী আৰু নানান ধৰণৰ উপযোগী সামগ্ৰী সামৰি লয়, যেনে:

- ❖ হাউচৱেৰ
 - ❖ ডেক'ৰেটিভ আইটেম
 - ❖ হ'ম টেক্সটাইল
 - ❖ ফাৰ্নিছিং
 - ❖ ফ্ল'ৰ কাভাৰিং
 - ❖ ফাৰ্নিচাৰ
 - ❖ ঘৰোৱা সামগ্ৰীসমূহ
 - ❖ বেতৰ আচৰাবপত্ৰ – বাঁহ আৰু আন পৰিৱেশ সন্মত পণ্য
 - ❖ মমবাতি আৰু ধূপকাঠি
 - ❖ ফেশ্বন গহনা
 - ❖ আন আনুষঙ্গিক সামগ্ৰী আৰু মোনা ইত্যাদি
- হস্তশিল্প খণ্ডটো ভাৰতৰ বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ, কাৰণ দেশৰ বৃহৎ সংখ্যক লোকক সংস্থাপনৰ সুবিধা কৰি দিব পৰা

The handicrafts sector is important for the Indian economy as it is one of the largest employment generators and accounts for a significant share of the country's export basket. The states and

regional clusters that contribute a major share to handicrafts exports include:

- ❖ **Art Metal-wares:** Moradabad, Sambhal, Aligarh, Jodhpur, Jaipur, Delhi, Rewari, Thanjavur, Madras, Mandap, Beedar, Kerala & Jagadhari, Jaisalmer;
- ❖ **Wooden Art-wares:** Saharanpur, Nagina, Hoshiarpur, Srinagar, Amritsar, Jaipur, Jodhpur, Jagdalpur, Bangalore, Mysore, Chennai, Madras, Kerala & Behrampur (WB);
- ❖ **Hand-printed Textiles & Scarves:** Amroha, Jodhpur, Jaipur, Farrukhabad, Sagru & Sangner;
- ❖ **Embroidered goods:** Kutch (Gujarat), Jaisalmer, Baroda, Lucknow, Jodhpur, Agra, Amritsar, Kullu, Dharmshala / Chamba & Srinagar;
- ❖ **Marble & Soft Stone Crafts:** Agra, Madras, Baster, Jodhpur;
- ❖ **Papier Mache Crafts:** Kashmir, Jaipur;
- ❖ **Terracotta:** Agra, Madras, Baster, Jodhpur;
- ❖ **Zari:** Rajasthan, Madras, Baster;
- ❖ **Imitation Jewelry:** Delhi, Moradabad, Sambhal, Jaipur, Kohima (Tribal);
- ❖ **Artistic Leather Goods:** Indore, Kolhapur, Shanti Niketan (WB).

খণ্ডবোৰৰ ভিতৰত ই এক অন্যতম খণ্ড আৰু দেশৰ বস্ত্ৰনিৰ ক্ষেত্ৰখনৰো এক বৃহৎ অংশ ই দখল কৰিব পাৰিছে। দেশৰ যিবোৰ ৰাজ্য আৰু অঞ্চলৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ হস্তশিল্পজাত পণ্য বস্ত্ৰনি কৰা হয় সেইবোৰ হৈছে:

- ❖ ধাতৱ কলা শিল্প: মোৰাদাবাদ, চম্ভাল, আলিগড়, যোধপুৰ, জয়পুৰ, দিল্লী, বেৰাৰী, ষাঞ্জাভুৰ, মাদ্ৰাছ, মণ্ডুপ, বীডাৰ, কেৰালা আৰু জয়চলমেৰ,
- ❖ কাঠ নিৰ্মিত কলা শিল্প: চাহাবানপুৰ, নাগিনা, হুশিয়াৰপুৰ, শ্ৰীনগৰ, অমৃতসৰ, জয়পুৰ, যোধপুৰ, জগদলপুৰ, বেংগালোৰ, মহিশুৰ, চেণ্নাপট্টম, মাদ্ৰাছ, কেৰালা আৰু বেহৰামপুৰ (পশ্চিম বঙ্গ)
- ❖ হাতে অঁকা বস্ত্ৰ শিল্প আৰু শুল: আমৰোহা, যোধপুৰ, জয়পুৰ, ফাৰুখাবাদ, চাগ্ৰু আৰু চাংগানিৰ
- ❖ এমব্ৰইডাৰী: কচ্ছ (গুজৰাট), জয়চলমেৰ, বৰোডা, লক্ষ্ণৌ, আগ্ৰা, অমৃতসৰ, কুল্লু, ধৰমশালা, চাম্বা আৰু শ্ৰীনগৰ
- ❖ মাৰ্বল আৰু শিলৰ কলা শিল্প: আগ্ৰা, মাদ্ৰাছ, বাস্তাৰ, যোধপুৰ
- ❖ কাগজৰ মণ্ড শিল্প: কাশ্মীৰ, জয়পুৰ
- ❖ পোৰামাটি: আগ্ৰা, মাদ্ৰাছ, বাস্তাৰ, যোধপুৰ
- ❖ জৰী: ৰাজস্থান, মাদ্ৰাছ, বাস্তাৰ
- ❖ অনুকৰণ গহনা: দিল্লী, মোৰাদাবাদ, চম্ভাল, জয়পুৰ, ক'হিমা (জনজাতি)
- ❖ চামৰাৰে তৈয়াৰী কলা শিল্প: ইন্দোৰ, কোলাপুৰ, শান্তি নিকেটন (পশ্চিম বঙ্গ)

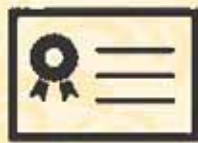

Chapter - I

অধ্যায় - I

Applicable Laws/ Statutes

প্ৰযোজ্য আইন আৰু পৰিনিয়মসমূহ

The Apprentices Act, 1961

নবিচ অধিনিয়ম, ১৯৬১

The Objective of this Act is promotion of new manpower skills as well as improvement/refinement of existing skills through theoretical and practical training. The act provides that a person cannot be an apprentice in any designated trade unless he has not attained 14 years of age and satisfies such standard of education and physical fitness as prescribed. The act further provides the rate of compensation and other provisions specific to the employment of Apprentices/Trainees.

For more information:

<http://dget.nic.in/acts/emp/ApprenticeAct1961.pdf>

তাত্ত্বিক আৰু ব্যৱহাৰিক শিক্ষাৰ দ্বাৰা নতুন মানৱ-শক্তিৰ কুশলতাৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰিবলৈ আৰু লগতে কুশলীসকলৰ নিপুণতা আৰু অধিক উন্নত আৰু পৰিশোধিত কৰিবলৈ এই অধিনিয়মখন প্ৰণয়ন কৰা হৈছে।

এই অধিনিয়মখনত কোৱা হৈছে যে ১৪ বছৰ বয়স নোহোৱালৈকে আৰু বিধিত শৈক্ষিক আৰু শাৰীৰিক সক্ষমতা আহৰণ নকৰালৈকে কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো মনোনিত ব্যৱসায়ৰ নবিচ হিচাবে যোগদান কৰিব নোৱাৰিব। ইয়াৰ বাহিৰেও নবিচ আৰু প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলৰ নিযুক্তি সম্পৰ্কিত পাৰিতোষিক আৰু আন পৰিশোধসমূহৰ হাৰৰ বিষয়েও এই অধিনিয়মখনত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

<http://dget.nic.in/acts/emp/ApprenticeAct1961.pdf>

The Contract Labor (Regulation & Abolition) Act, 1970

চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক (নিয়ন্ত্ৰণ আৰু বিলুপ্তকৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৭০

The Contract Labor Act was enacted to prevent exploitation of contract labor and also to introduce better conditions of work. The Act provides for regulation and abolition of contract labor. The underlined policy of the Act is to abolish contract labor wherever possible and practicable. The Act provides for regulated conditions of work and contemplates progressive

চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিকসকলৰ শোষণ ৰোধ কৰিবলৈ আৰু উন্নত কৰ্ম পৰিস্থিতি প্ৰৱৰ্তন কৰিবলৈ চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক অধিনিয়মখন প্ৰণয়ন

কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মৰ যোগেদি চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক নিয়ন্ত্ৰণ আৰু বিলুপ্ত কৰিবলৈ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত উদ্দেশ্যই হৈছে চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক ব'তেই আৰু যি ধৰণে সম্ভৱ বিলুপ্ত কৰা। এই অধিনিয়মখনত নিয়ন্ত্ৰিত কৰ্ম

abolition to the extent contemplated under the Act. The Act provides for constitution of a Contract Labor Advisory Board to advise the Government on such matters arising out of the administration of this Act as may be referred to it and to carry out other functions assigned under the Act.

For more information:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/contract_labour_regulation_and_abolition_act_1970.pdf

পৰিস্থিতি নিশ্চিত কৰা হৈছে আৰু এই ধৰণৰ শ্রমক ক্ৰমান্বয়ে বিলুপ্ত কৰিবলৈ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মখনত চুক্তিবদ্ধ শ্রমিক উপদেষ্টা পৰিষদৰ সংবিধানখনো সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছে। এই পৰিষদখনে চৰকাৰক এই অধিনিয়মক বলবৎ কৰোতে সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন বিষয়বোৰত পৰামৰ্শ আগবঢ়াব আৰু এই অধিনিয়মৰ অধীনত আন কাৰ্যকলাপবোৰ সমাধা কৰিব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/contract_labour_regulation_and_abolition_act_1970.pdf

The Child Labor (Prohibition And Regulation) Act, 1986

শিশু শ্রমিক (নিয়ন্ত্ৰণ আৰু বিলুপ্তকৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৮৬

The Act addresses itself to the issue of Child Labor. This Act prohibits the engagement of children below the age of 14 years in certain employments as well as regulates their conditions of work. The salient features of the act include but are not limited to prohibiting employment of children across certain occupations and processes, prohibition of children from working between 1900 hours till 0800 hours on any given day, prohibition of children working for more than a period of 3 hours without a 1 hour break.

For more information:

<http://www.childlineindia.org.in/pdf/Child-labour-Act-1986.pdf>

এই অধিনিয়মৰ দ্বাৰা শিশু শ্রমৰ সমস্যা সমাধান কৰিবলৈ বিচৰা হৈছে। এই অধিনিয়মে ১৪ বছৰতকৈ কম বয়সৰ শিশুক কিছু নিৰ্দিষ্ট কামত নিয়োগ কৰাৰ বিৰুদ্ধে নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰিছে

আৰু লগতে আন সকলোবোৰ ক্ষেত্ৰতে কৰ্ম পৰিস্থিতি নিয়ন্ত্ৰিত কৰিছে। এই অধিনিয়মে কিছু নিৰ্দিষ্ট বৃত্তি আৰু প্ৰক্ৰিয়াত শিশু শ্রমিকৰ নিয়োগ কৰাতো নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰাতোই সীমিত নাৰাখি যিকোনো দিনত ১৯০০ বজাৰ পৰা ০৮০০ বজালৈ শিশু শ্রমিকক নিয়োগ কৰাতো নিষেধ কৰিছে আৰু প্ৰতি তিনি ঘণ্টাৰ মূৰত এক ঘণ্টা জিৰনি নিৰ্দিয়াকৈ একেৰাহে কাম কৰোৱাৰ ক্ষেত্ৰতো নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰিছে।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

<http://www.childlineindia.org.in/pdf/Child-labour-Act-1986.pdf>

The Employees' Provident Fund & Misc. Provisions Act, 1952

কর্মচাৰী ভবিষ্যত নিধি আৰু অন্যান্য সাহায্য নিধি অধিনিয়ম, ১৯৫২

This act is applicable to every establishment which is engaged in any industry specified in Schedule I of the Act or in which 20 or more persons are employed, Any establishment employing even less than 20 persons can be covered voluntarily u/s 1(4) of the Act. Employees covered enjoy a benefit of Social Security in the form of a non-revocable financial fund to which employees and employers contribute equally throughout the covered persons' employment period. This sum is payable normally on retirement or death.

For more information:

<http://www.epfindia.gov.in/EPFAct1952.pdf>

এই অধিনিয়মৰ অনুসূচী ১ ত উল্লেখ থকা যিকোনো উদ্যোগৰ সৈতে জড়িত ব্যৱসায়িক প্রতিষ্ঠান বা ২০ জনতকৈ অধিক কর্মচাৰী নিয়োগ কৰা ব্যৱসায়িক প্রতিষ্ঠানৰ বাবে এই অধিনিয়ম প্ৰযোজ্য হ'ব। ২০ জনতকৈ কম সংখ্যক কর্মচাৰী নিয়োগ কৰা ব্যৱসায়িক প্রতিষ্ঠানে স্বেচ্ছাই এই অধিনিয়মৰ u/s (৪) ধাৰা অনুসৰি ইয়াৰ অন্তৰ্গত আহিব পাৰিব। এই অধিনিয়মে কর্মচাৰীসকলক এক বিত্তীয় নিধিৰ জৰিয়তে সামাজিক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিছে। এই বিত্তীয় নিধিক কেতিয়াও প্ৰত্যাহাৰ কৰিব পৰা নাযাব আৰু ই কর্মচাৰী আৰু

নিয়োগকাৰীৰ সমান সমান অৰিহণাৰ দ্বাৰা গঠিত হ'ব যি কর্মচাৰীসকলৰ চাকৰি জীৱন পৰ্যন্ত চলি থাকিব। এই ধন কর্মচাৰীজনৰ অৱসৰৰ বা মৃত্যুৰ পিছত পৰিশোধ কৰা হয়।

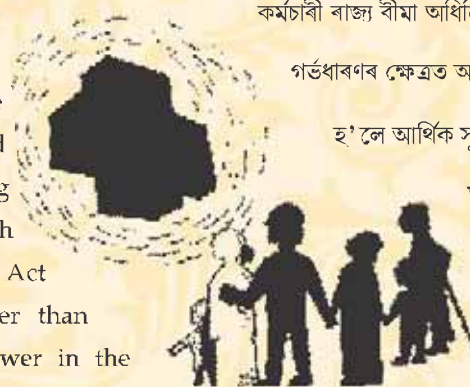
আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

<http://www.epfindia.gov.in/EPFAct1952.pdf>

The Employees' State Insurance Act, 1948

কর্মচাৰী ৰাজ্য বীমা অধিনিয়ম, ১৯৪৮

The Employees' State Insurance Act, 1948 provides benefits to the workers in case of sickness, maternity and employment injury including occupational diseases, through a contributory fund. The Act applies to all factories other than seasonal factories, using power in the manufacturing process and employing 10 or

কর্মচাৰী ৰাজ্য বীমা অধিনিয়ম, ১৯৪৮ এ কর্মচাৰীসকলক ৰোগ,

গৰ্ভধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত আৰু লগতে বৃত্তিগত ৰোগৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত

হ'লে আৰ্থিক সুবিধা প্ৰদান কৰে। এই ধনৰ উৎস হৈছে

অৰিহণামূলক। এই অধিনিয়ম অস্থায়ী

কাৰখানাবোৰৰ বাহিৰে আন সকলো

কাৰখানাৰ বাবে প্ৰযোজ্য হ'ব যিবোৰে

বৈদ্যুতিক শক্তি ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ১০

more persons and factories not using power but employing 20 or more persons. The Act contains enabling provisions under which the 'appropriate authorities' are empowered to extend the provisions of the Act to other classes of establishments - industrial, commercial, agricultural or otherwise. Under this provision, most of the State Governments have extended the provisions of the Act to - Shops, hotels, restaurants, cinemas including preview theatres, road motor transport agencies, newspapers establishments etc. employing 20 or more persons.

For more information:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/SocietySecurity/TheEmployeesAct1948.pdf>

বা ততোধিক কৰ্মচাৰী নিয়োক কৰে আৰু যিবোৰে বৈদ্যুতিক শক্তি ব্যৱহাৰ নকৰে আৰু ২০ জনতকৈ অধিক কৰ্মচাৰী নিয়োগ কৰে। এই অধিনিয়মৰ অধিনত 'কতৃভূশীল কৰ্তৃপক্ষ' ক উদ্যোগ, বাণিজ্য, কৃষি বা ক্ষেত্ৰবোৰলৈকে এই সুবিধা আগবঢ়োৱাৰ ক্ষমতা প্ৰদান কৰিছে। এই ব্যৱস্থাৰ অধিনত দেশৰ প্ৰায় আটাইবোৰ ৰাজ্যই ২০ জনতকৈ বেছি কৰ্মচাৰী নিয়োগ কৰা দোকান, হোটেল, ৰেষ্টুৰেণ্ট, চিনেমা হল, পণ পৰিবহণ এজেন্সি, বাতৰি কাকত ইত্যাদি প্ৰতিষ্ঠানবোৰলৈকেও এই অধিনিয়মৰ সুবিধা আগবঢ়াইছে।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/SocietySecurity/TheEmployeesAct1948.pdf>

The Factories Act, 1948

কাৰখানা অধিনিয়ম, ১৯৪৮

The Factories Act is a social legislation which has been enacted for occupational safety, health and welfare of workers at work places. This legislation is enforced by Inspectors of Factories, Dy. Chief Inspectors of Factories who work under the control of the Labor Commissioner of Respective State Governments. This act is specific to the manufacturing industry and provides for numerous requirements under health and safety standards as well as regulatory requirements of

কাৰখানাৰ শ্ৰমিকসকলৰ সুৰক্ষা, স্বাস্থ্য আৰু কল্যাণৰ হকে এই কাৰখানা অধিনিয়ম নামৰ সামাজিক আইনখন প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। কাৰখানা পৰিদৰ্শক, কাৰখানাৰ উপ প্ৰধান পৰিদৰ্শকে ৰাজ্য চৰকাৰৰ শ্ৰম আয়ুক্তৰ অধিনত এই অধিনিয়ম বলবৎ কৰে।

এই অধিনিয়মটো কেৱল কাৰখানাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষাৰ মানদণ্ড আৰু লগতে অনুমোদন আৰু লাইচেন্সৰ নিয়ন্ত্ৰণমূলক আৱশ্যকতাবোৰ সামৰি লোৱা হৈছে। এই অধিনিয়মখনে কৰ্মচাৰীসকলৰ বেতন আৰু ক্ষতিপূৰণ ইত্যাদিও

approval and licenses. The act also regulates the wages and compensation of workers. Enacted in 1948, this act has undergone several amendments in order to meet the manufacturing industry's ever changing requirements and continues to evolve till date.

For more information:

http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/Service_and_Employment/The%20Factories%20Act,%201948.pdf

নিয়ন্ত্রিত করে। ১৯৪৮ চনত প্রণয়ন হোৱা এই আইনখন এতিয়ালৈকে কেইবাবাৰো সংশোধিত হৈছে আৰু আগলৈকেও ইয়াৰ আৱশ্যকতা অন্ত হোৱা নাই।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/Service_and_Employment/The%20Factories%20Act,%201948.pdf

The Industrial Disputes Act, 1947

উদ্যোগ বিবাদ অধিনিয়ম, ১৯৪৭

The Industrial Disputes Act was enacted in 1947. Its provisions are based on the Trade Dispute Act, 1929. It provides for establishment of the Industrial Tribunals and the Works Committees with the objective of settling industrial disputes. These committees are to be constituted of workers' representatives with the intent to ease the communication process and promote harmonious relations between employer and employee.

For more information:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/THE%20INDUSTRIAL%20DISPUTES%20ACT,%201947.pdf>

১৯২৯ চনৰ বাণিজ্য বিবাদ অধিনিয়মৰ চৰ্তাৱলীৰ আধাৰত ১৯৪৭ চনৰ উদ্যোগ বিবাদ অধিনিয়মখন প্রণয়ন কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মে উদ্যোগ বিবাদবোৰ সমাধান কৰাৰ উদ্দেশ্যৰে উদ্যোগ

ন্যায়াধিকৰণ আৰু কাৰ্যপালিকা গঠন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিছে। নিয়োগকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীসকলৰ মাজত পাৰস্পৰিক যোগাযোগ আৰু সুসম্পর্ক অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰতিনিধিৰে এই কমিটিবোৰ তৈয়াৰ কৰা হয়।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/THE%20INDUSTRIAL%20DISPUTES%20ACT,%201947.pdf>

The Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946

উদ্যোগিক নিযুক্তি (স্থায়ী আদেশ) অধিনিয়ম, ১৯৪৬

This Act makes it obligatory for employers of an industrial establishment where 50/ 100 or more workers are employed to clearly define the

এই অধিনিয়মে ৫০ বা ১০০ জনৰ অধিক কৰ্মচাৰী থকা কোনো উদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে স্থায়ী আদেশ জাৰি কৰি নিযুক্তি চৰ্তাৱলী অতি পৰিস্কাৰকৈ নিৰ্ধাৰিত কৰাতো আৰু কৰ্মচাৰীসকলৰ মাজত

conditions of employment, by way of standing orders and to ensure awareness to the employees. The employer is required to prepare a draft standing order, which he proposes to adopt and submit the same to the Certifying Officers for certification. The employer is required to act in conformity with the certified standing orders in dealing with the day to day affairs. The Certified Standing Orders have the force of the law similar to any other enactment.

For more information:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/industrial_employment_standing_orders_act_1946.pdf

এই বিষয়ে সচেতনতা নিশ্চিত কৰাতো বাধ্যতামূলক কৰিছে। নিয়োগকাৰীয়ে গ্ৰহণ কৰিব বিচৰা স্থায়ী আদেশৰ এখন খচৰা প্ৰস্তুত

কৰি তাক প্ৰত্যায়িত কৰিবলৈ প্ৰত্যায়িকৰণ অধিকাৰীৰ আগত দাখিল কৰিব লাগিব। নিয়োগকাৰীয়ে এই প্ৰত্যায়িত স্থায়ী আদেশ দৈনন্দিন কাম-কাজত প্ৰয়োগ কৰিব লাগিব। এই প্ৰত্যায়িত স্থায়ী আদেশৰ বিকোনো আইনৰ দৰে ক্ষমতা থাকিব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/industrial_employment_standing_orders_act_1946.pdf

The Maternity Benefit Act, 1961

প্ৰসূতি সুবিধা অধিনিয়ম ১৯৬১

The aim of the act is to protect motherhood by providing appropriate paid rest period to pregnant women employees. Women are eligible for maternity benefit when she is expecting a child and has worked for her employer for at least 80 days in the 12 months immediately preceding the date of her expected delivery.

For More Information:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/EmpowermentofWomen/The%20Maternity%20Benefit%20Act,%201961.pdf>

এই অধিনিয়মৰ উদ্দেশ্য হৈছে গৰ্ভৱতী মহিলাসকলক বিশ্রাম কৰাৰ সুবিধা দি মাতৃত্বক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰা। বিশ্রাম লোৱাৰ কালচোৱাৰ

মহিলাসকলক দৰমহা পৰিশোধ কৰা হ'ব। গৰ্ভধাৰণ কৰা মহিলাসকল এই প্ৰসূতি সুবিধা লাভ কৰিব পাৰিব। এই সুবিধা লাভ কৰিবলৈ মহিলাসকল প্ৰসৱৰ সম্ভাৱ্য তাৰিখৰ ১২ মাহৰ আগৰ কালচোৱাত অন্ততঃ ৮০ দিন নিয়োগকাৰীৰ বাবে কাম কৰিব লাগিব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/EmpowermentofWomen/The%20Maternity%20Benefit%20Act,%201961.pdf>

The Minimum Wages Act, 1948

ন্যূনতম মজুৰি অধিনিয়ম, ১৯৪৮

The Minimum Wages Act 1948 provides minimum statutory wages for scheduled employments with a view to obviate the chances of exploitation of labor through payment of very low and sweating wages. The Act also provides for the maximum daily working hours, weekly rest day and compensation at premium rate for overtime hours worked. The State Governments have been empowered to decide wages for different classes of employees -skilled, unskilled, clerical, supervisory, etc. employed in any Scheduled employment and to review and revise the same from time to time. The Act provides that for any scheduled employment in respect of which minimum rates of wages have been fixed, the Government shall decide the number of working hours constituting a normal working day, inclusive of one or more intervals, provide for a rest day with wages in every period of 7 days and provide for payment for work on a rest day at a rate not less than the overtime premium rate of compensation.

For more information:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/LawsRelatedtoWages/The%20Minimum%20Wages%20Act,%201948.pdf>

The Payment of Bonus Act, 1965

বোনাচ পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৬৫

The Payment of Bonus Act imposes statutory liability upon the employers of every

১৯৪৮ চনৰ ন্যূনতম মজুৰি অধিনিয়মৰ দ্বাৰা শ্ৰমিকসকলক অতি কম পৰিমাণৰ মজুৰি দি তেঁওলোকৰ ওপৰত হোৱা শোষণ ৰোধ কৰিবলৈ তালিকাভুক্ত শ্ৰমিক সকলক এক বিধিবদ্ধ ন্যূনতম মজুৰি লাভ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মখনত শ্ৰমৰ

সৰাধিক ঘণ্টা, প্ৰতি সপ্তাহৰ জিৰণি দিন, ওভাৰ টাইম কৰিলে তাৰ ক্ষতিপূৰণৰ হাৰ ইত্যাদি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে। বাজ্য চৰকাৰসমূহক বিভিন্ন ধৰণৰ তালিকাভুক্ত কৰ্মচাৰী - কুশলী, অকুশলী, কেৰাণী, তত্ত্বাবধায়ক ইত্যাদিৰ বাবে মজুৰি নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ ক্ষমতা প্ৰদান কৰা হৈছে। চৰকাৰে এই

মজুৰিৰ পৰিমাণ সময়ে সময়ে পৰ্যালোচনা কৰিব। এই অধিনিয়ম অনুসৰি ন্যূনতম মজুৰি নিৰ্ধাৰণ হোৱা তালিকাভুক্ত নিযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে কৰ্ম ঘণ্টাৰ সংখ্যা নিৰ্ধাৰণ কৰিব য'ত এক বা ততোধিক বিৰতি থকা সাধাৰণ কৰ্ম দিন এটা আৰু প্ৰতি ৭ দিনৰ মাজত এটা মজুৰি প্ৰদেয় জিৰণি দিন অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব। জিৰণি দিনটোত কাম কৰিলে ওভাৰ টাইমৰ হাৰতকৈ কম ক্ষতিপূৰণ দিব নোৱাৰিব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

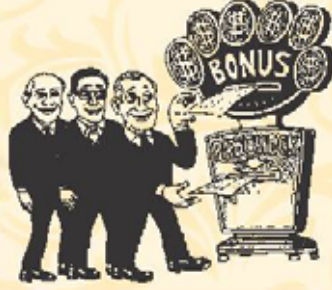
<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/LawsRelatedtoWages/The%20Minimum%20Wages%20Act,%201948.pdf>

বোনাচ পৰিশোধ অধিনিয়মে এই অধিনিয়মৰ অধিন প্ৰত্যেক নিয়োগকাৰীক বোনাচ পৰিশোধ কৰিবলৈ বাধ্যবাধকতা আৰোপ

establishment covered under the Act to pay bonus to their employees. It further provides for payment of minimum and maximum bonus and linking the payment of bonus with the production and productivity. The Act applies to every factory where 10 or more workers are working and every other establishment in which 20 or more persons are employed, on any day of an accounting year (April 1st to March 31st).

For more information:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/payment_of_bonus_act_1965.pdf

কৰিছে। ইয়াৰ দ্বাৰা ন্যূনতম আৰু সৰ্বোচ্চ বোনাচ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে আৰু এই বোনাচৰ পৰিমাণ উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰা হৈছে। ১০ জন বা ততোধিক কৰ্মচাৰীয়ে কাম কৰা কাৰখানা আৰু ২০ জন বা ততোধিক কৰ্মচাৰীয়ে কাম কৰা ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠানৰ বাবে, হিচাপ বছৰৰ (১ এপ্ৰিলৰ পৰা ৩১ মাৰ্চ) যিকোনো এটা দিনত, এই অধিনিয়ম প্ৰযোজ্য হ'ব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/payment_of_bonus_act_1965.pdf

The Payment of Gratuity Act, 1972

গ্ৰেচুইটি পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৭২

This Act provides for the payment of gratuity to workers employed in every factory, shop & establishments or educational institution employing 10 or more persons on any day of the preceding 12 months. A shop or establishment to which the Act has become applicable shall continue to be governed by the Act even if the number of persons employed fall below 10 at any subsequent stage. All the employees irrespective of status or salary are entitled to the payment of gratuity on completion of 5 years of service. In case of death or disablement there is no minimum eligibility period.

For more information:

http://www.mahashramm.gov.in/maha/acts_download/Payment_of_Gratuity_Act_1972.pdf

এই অধিনিয়ম অনুসৰি ১০ বা ততোধিক কৰ্মচাৰীয়ে কাম কৰা যিকোনো কাৰখানা, দোকান আৰু ব্যৱসায়িক প্রতিষ্ঠান বা শৈক্ষিক অনুষ্ঠানে পূৰ্ববৰ্তী ১২ মাহৰ যিকোনো এটা দিনৰ বাবদ গ্ৰেচুইটি পৰিশোধ কৰিব লাগিব। পৰৱৰ্তী কালত কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যা ১০ জনতকৈ কম হৈ গ'লেও এই অধিনিয়ম প্ৰযোজ্য হৈ থাকিব। পদবী নিৰ্বিশেষে একেৰাহে ৫ বছৰ কাম কৰা কৰ্মচাৰী এই গ্ৰেচুইটি ধনৰ হকদাৰ হ'ব।

মৃত্যু বা শাৰীৰিক অক্ষমতাৰ ক্ষেত্ৰত ন্যূনতম যোগ্যতা কাল প্ৰযোজ্য নহ'ব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

http://www.mahashramm.gov.in/maha/acts_download/Payment_of_Gratuity_Act_1972.pdf

The Payment of Wages Act, 1936

মজুৰি পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৩৬

This Act has been enacted with the intention of ensuring timely payment of wages to the workers and for payment of wages without unauthorized deductions. The salary in factories/establishments employing less than 1000 workers is required to be paid by 7th of every month and in other cases by 10th day of every month. A worker, who either has not been paid wages in time or an unauthorized deduction has been made from his/her wages, can file a claim either directly or through a Trade Union or through an Inspector under this Act, before the Authority appointed under the Payment of Wages Act. The power for hearing and deciding claims under this Act has been vested with the Presiding Officers of a Labor Courts.

For more information:

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/payment_of_wages_act_1936.pdf

এই অধিনিয়মখন শ্ৰমিকসকলক সময়ানুসৰি আৰু অবৈধ ভাবে কোনো কৰ্তন নকৰাকৈ মজুৰি পৰিশোধ নিশ্চিত কৰিবলৈ প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। ১০০০-তকৈ কম সংখ্যক শ্ৰমিকে কাম কৰা কাৰখানা

বা ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানে প্ৰতি মাহৰ ৭ তাৰিখে আৰু আনবোৰে ১০ তাৰিখৰ ভিতৰত শ্ৰমিকসকলক মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব। কোনো শ্ৰমিকে সময়ানুসৰি মজুৰি নাপালে বা অবৈধ ভাবে তেওঁৰ মজুৰি কৰ্তন কৰিলে কোনো ট্ৰেড ইউনিয়ন বা এই অধিনিয়মৰ অধিন কোনো

পৰিদৰ্শকৰ মাধ্যমেৰে কৰ্তৃত্বশীল কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত অভিযোগ কৰিব পাৰিব। এই অধিনিয়মৰ অধিনত দাবী শুনানী আৰু ৰায়দানৰ ক্ষমতা শ্ৰম আদালতৰ অধিষ্ঠাতা বিষয়াৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা হৈছে

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/payment_of_wages_act_1936.pdf

The Trade Unions Act, 1926

শ্ৰমিক সংঘ অধিনিয়ম, ১৯২৬

The Act provides for registration of trade unions which include associations of employers. The Act also contains certain restrictions, protections and privileges to registered Trade Union. The Act provides that any 7 or more employees acting as an association may by complying with the provisions of this Act, apply for registration as a Trade Union under this Act. Recently the Act has been amended

এই অধিনিয়মে নিয়োগকাৰীসকলৰ সংঘৰ সৈতে শ্ৰমিক সংঘসমূহৰ পঞ্জীয়নৰ ব্যৱস্থা কৰিছে। এই অধিনিয়মে পঞ্জীয়নকৃত শ্ৰমিক সংঘসমূহক কিছু সীমাবদ্ধতা, সুৰক্ষা আৰু বিশেষাধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে। এই অধিনিয়মৰ চৰ্তসমূহৰ অনুসৰি ৭ জন বা ততোধিক শ্ৰমিকে এক সংঘ গঠন কৰিব পাৰিব আৰু এই অধিনিয়মৰ অধিনত শ্ৰমিক সংঘ হিচাবে পঞ্জীয়ন কৰিব পাৰিব। অলপতে এই অধিনিয়মখন সংশোধন কৰি পঞ্জীয়নৰ দফাত নতুন

and a proviso has been added to the section relating to the registration of trade unions which provides that no trade union of workmen shall be registered unless atleast 10% or 100 workmen whichever is less, engaged or employed in the establishment or industry with which it is connected are the members of such trade union on the date of filing the application for registration.

চৰ্ত সংযোজন কৰা হৈছে। এই সংশোধন অনুসৰি কোনো ব্যৱসায়িক অথবা কাৰখানাত কাম কৰা বা নিযুক্তি পোৱা শ্ৰমিক সকলৰ অন্ততঃ ১০% বা ১০০ জন শ্ৰমিক, যিটোৱেই কম হ'ব, পঞ্জীয়নৰ বাবে আবেদন কৰাৰ তাৰিখৰ দিনা সেই শ্ৰমিক সংঘৰ সদস্য নহ'লে সেই শ্ৰমিক সংঘক পঞ্জীয়নভুক্ত কৰা নহ'ব।

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে

For more information:

[http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/The %20Trade%20Unions%20Act,%201926.pdf](http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/The%20Trade%20Unions%20Act,%201926.pdf)

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/The %20Trade%20Unions%20Act,%201926.pdf>

The Workmen's Compensation Act, 1923

শ্ৰমিক ক্ষতিপূৰণ অধিনিয়ম, ১৯২৩

This Act provides workmen and/or their dependents financial relief in case of accidents arising out of and in the course of employment and causing either death or disablement of workmen. The Act applies to numerous as listed in Schedule II of the Act. Every employee, including those employed through a contractor, who is engaged for the purposes of an employer's business and who suffers an injury in any accident arising out of and in the course of his employment, shall be entitled for compensation under the Act.

এই অধিনিয়মে শ্ৰমিকসকলক আৰু তেওঁলোকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল লোকসকলক কৰ্ম সংক্ৰান্ত বা কৰ্ম কালৰ সময়চোৱাত কোনো দুৰ্ঘটনাৰ ফলত শ্ৰমিকৰ মৃত্যু বা আঘাতপ্ৰাপ্ত হ'লে আৰ্থিক পৰিত্ৰাণৰ ব্যৱস্থা পৰিছে। এই অধিনিয়মখনৰ অনুসূচীত তালিকাভুক্ত কাৰণবোৰৰ ক্ষেত্ৰত এই ব্যৱস্থা প্ৰযোজ্য হ'ব। প্ৰত্যেকজন কৰ্মচাৰী, কোনো ঠিকাদাৰৰ মাধ্যমেৰে নিযুক্ত শ্ৰমিক সন্মিলিতে, যিজন নিয়োগকাৰীৰ ব্যৱসায় সম্পাদনৰ বাবে নিয়োজিত হৈছিল আৰু কৰ্ম সংক্ৰান্ত বা কৰ্ম কালৰ সময়চোৱাত কোনো দুৰ্ঘটনাৰ ফলত আঘাতপ্ৰাপ্ত হয়, এই অধিনিয়ম অনুসৰি ক্ষতিপূৰণ পোৱাৰ অধিকাৰ লাভ কৰিব।

For more information:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/SocietySecurity/TheWorkmenAct1923.pdf>

আৰু অধিক তথ্যৰ বাবে:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts andRules/SocietySecurity/TheWorkmenAct1923.pdf>

Reference Web-links
প্ৰাসঙ্গিক ৱেব লিংক

The complete text of the statutes referred to in this chapter may be downloaded from the web-links provided below. The details of some other web-links have also been provided for the convenience and understanding of the reader.

এই অধ্যায়ত উল্লেখ কৰা বিধিৰ সম্পূৰ্ণ পাঠ তলত দিয়া ৱেবলিংকবোৰৰ পৰা ডাউনলোড কৰিব পৰা যায়। পাঠকৰ সুবিধা আৰু জ্ঞানৰ বাবে আন কিছুমান ৱেব-লিংকৰ বিষয়ে তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

Statutes Pertaining to Wages & Benefits
মজুৰি আৰু সুবিধা সংক্রান্ত বিধিসমূহ

Particulars (সৰ্বিশেষ)	Website link (ৱেবচাইট লিংক)
The Minimum Wages Act, 1948 ন্যূনতম মজুৰি অধিনিয়ম, ১৯৪৮	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/The%20Minimum%20Wages%20Act%2C%201948.pdf
The Minimum Wages Rules, 1948 ন্যূনতম মজুৰি নিয়মাবলী, ১৯৪৮	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/The%20Minimum%20Wages%20_Central_%20Rules1950.pdf
The Payment of Wages Act, 1936 মজুৰি পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৩৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/The%20Payme nt%20of%20Wages%20Act%2C%201936.pdf
The Payment of Wages Rules, 1937 মজুৰি পৰিশোধ নিয়মাবলী, ১৯৩৭	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/ThePaymentof WagesRules1937.pdf
The Payment of Bonus Act, 1965 বোনাচ পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৬৫	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/ThePaymentof BonusAct1965.pdf
The Payment of Bonus Rules, 1975 বোনাচ পৰিশোধ নিয়মাবলী, ১৯৭৫	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoWages/ThePaymentof BonusRules1975.pdf
The Payment of Gratuity Act, 1972 গ্ৰেচুইটি পৰিশোধ অধিনিয়ম, ১৯৭২	http://nekkanti.in/pdfs/Payment%20of%20Grat uity%20Act%201972.pdf
The Payment of Gratuity Central Rules, 1972 গ্ৰেচুইটি পৰিশোধ কেন্দ্ৰীয় নিয়মাবলী, ১৯৭২	http://hrylabour.gov.in/docs/labourActpdfdocs/ Payment_of_Gratuity_Rules.pdf

Particulars (সবিশেষ)	Website link (বেবচাইট লিংক)
The Employees' Compensation Act, 1923 কর্মচারী ক্ষতিপূরণ অধিনিয়ম, ১৯২৩	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/SocietySecurity/TheWorkmenAct1923.pdf
The Employees' State Insurance Act, 1948 কর্মচারী রাজ্য বীমা অধিনিয়ম, ১৯৪৮	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/SocietySecurity/TheEmployeesAct1948.pdf
The Employees' Provident Fund & Miscellaneous Provisions Act, 1952 কর্মচারী ভবিষ্যৎ নিধি আৰু অন্যান্য সাহায্য নিধি অধিনিয়ম, ১৯৫২	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/SocietySecurity/TheEmployeesAct1952.pdf
The Maternity Benefit Act, 1961 প্রসূতি সুবিধা অধিনিয়ম ১৯৬১	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/EmpowermentofWomen/The%20Maternity%20Benefit%20Act%2C%201961.pdf
The Personal Injuries (Compensation Insurance) Act, 1963 ব্যক্তিগত আঘাত (ক্ষতিপূরণ বীমা) অধিনিয়ম, ১৯৬৩	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/Others/ThePersonalInjuries%28CompensationInsurance%29Act1963.pdf
The Personal Injuries (Emergency) Provisions Act, 1962 ব্যক্তিগত আঘাত (জরুরিকালীন) সাহায্য অধিনিয়ম, ১৯৬২	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/Others/ThePersonalInjuries%28Emergency%29ProvisionsAct1962.pdf
Statutes Pertaining to Industrial Relations উদ্যোগ সম্পর্কিত বিধিসমূহ	
The Trade Unions Act, 1926 শ্রমিক সংঘ অধিনিয়ম, ১৯২৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/Trade%20Unions%20Act%2C%201926.pdf
The Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946 উদ্যোগিক নিযুক্তি (স্থায়ী আদেশ) অধিনিয়ম,	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/Industrial%20Employment%20%28Standing%20Orders%29%20Act%2C%201946.pdf
The Industrial Employment (Standing Orders) Rules, 1946 ১৯৪৬ উদ্যোগিক নিযুক্তি (স্থায়ী আদেশ) নিয়মাবলী, ১৯৪৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Acts and Rules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/INDUSTRIAL%20EMPLOYMENT%20%28STANDING%20ORDERS%29%20CENTRAL%20RULES%2C1946.pdf

Particulars (সবিশেষ)	Website link (বেচাইট লিংক)
The Industrial Disputes Act, 1947 উদ্যোগিক বিবাদ অধিনিয়ম, ১৯৪৭	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/T HE%20INDUSTRIAL%20DISPUTES%20ACT% 2C%201947.pdf
The Industrial Disputes Central Rules, 1957 উদ্যোগিক বিবাদ কেন্দ্রীয় নিয়মাবলী, ১৯৫৭	http://aasc.nic.in/acts%20and%20rules%20%28g oa%29/Industries%20&%20Commerce%20%20 Deptt/The%20Industrial%20Disputes%20%28Ce ntral%29%20Rules,%201957.pdf
The Plantation Labour Act, 1951 বাগিচা শ্রমিক অধিনিয়ম, ১৯৫১	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/Service_and_Employment/The%20Pl antation%20Labour%20Act%2C%201951.pdf
Statutes Pertaining to Employment and Training নিযুক্তি আৰু প্রশিক্ষণ সম্পর্কিত বিধিসমূহ	
The Apprentices Act, 1961 নবিচ অধিনিয়ম, ১৯৬১	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/Employment%26Traning/TheAppre nticesAct1961.pdf
Statutes pertaining to Health, Safety and Environment স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ সম্পর্কিত বিধিসমূহ	
The Factories Act, 1948 কাৰখানা অধিনিয়ম, ১৯৬১	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/Service_and_Employment/The%20F actories%20Act%2C%201948.pdf
The Mines Act, 1952 খনি অধিনিয়ম, ১৯৫২	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/Service_and_Employment/The%20M ines%20Act%2C%201952.pdf
The Dock Workers (Safety, Health & Welfare) Act, 1986 ডক শ্রমিক (সুৰক্ষা, স্বাস্থ্য আৰু কল্যাণ) অধিনিয়ম, ১৯৮৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sandRules/Service_and_Employment/The%20D ock%20Workers%20%28Safety%2C%20Health% 20%26%20Welfare%29%20Act%2C%201986.pdf
The Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981 বায়ু (প্রদূষণ প্রতিবোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৮১	http://www.moef.nic.in/legis/air/air1.html
The Air (Prevention and Control of Pollution) Rules, 1982 বায়ু (প্রদূষণ প্রতিবোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ) নিয়মাবলী, ১৯৮২	http://www.moef.nic.in/legis/air/air2.html

Particulars (সবিশেষ)	Website link (ৱেবচাইট লিংক)
The Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974 জল (প্ৰদূষণ প্ৰতিৰোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৭৪	http://www.moef.nic.in/legis/water/wat1.html
The Water (Prevention and Control of Pollution) Rules, 1975 জল (প্ৰদূষণ প্ৰতিৰোধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ) নিয়মাবলী, ১৯৭৫	http://envfor.nic.in/legis/water/water2.html
The Environment (Protection) Act, 1986 পৰিবেশ (সুৰক্ষা) অধিনিয়ম, ১৯৮৬	http://envfor.nic.in/legis/env/env1.html
The Explosives Act, 1884 বিস্ফোৰক অধিনিয়ম, ১৮৮৪	http://peso.gov.in/pdf/explosive_%20act_1884.pdf
The Petroleum Act, 1934 খনিজ তেল অধিনিয়ম, ১৯৩৪	http://aptel.gov.in/pdf/PETROLEUM%20ACT.pdf
The Indian Boilers Act, 1923 ভাৰতীয় বয়লাৰ অধিনিয়ম, ১৯২৩	http://www.pbindustries.gov.in/downloads/The%20Indian%20%20Boilers%20Act%201923.pdf
The Indian Electricity Act, 1910 ভাৰতীয় বিদ্যুৎ অধিনিয়ম, ১৯১০	http://www.cercind.gov.in/IEA1910.pdf
The Dangerous Machines (Regulations) Act, 1983 বিপজ্জনক মেচিন (নিয়ন্ত্ৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৮৩	http://agricoop.nic.in/machact1.htm
The Manufacture, Storage and Import of Hazardous Chemicals Rules, 1989 বিপজ্জনক ৰসায়নৰ উৎপাদন, মজুতকৰণ আৰু আমদানি নিয়মাবলী, ১৯৮৯	http://envfor.nic.in/legis/hsm/hsm2.html
The Energy Conservation Act, 2001 শক্তি সংৰক্ষণ অধিনিয়ম, ২০০১	http://powermin.nic.in/acts_notification/pdf/eca ct2001.pdf
Statutes Pertaining to Working Hours, Conditions of Services and Employment কৰ্ম সময়, সেৱা আৰু নিযুক্তি সম্পৰ্কিত বিধিসমূহ	
The Factories Act, 1948 কাৰখানা অধিনিয়ম, ১৯৪৮	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/Act sand Rules/Service_and_Employment/The%20Factories%20Act%2C%201948.pdf
The Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970 চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক (নিয়ন্ত্ৰণ আৰু বিলুপ্তকৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৭০	http://pblabour.gov.in/pdf/acts_rules/contract_labour_regulation_and_abolition_act_1970.pdf

Particulars (সবিশেষ)	Website link (বেবচাইট লিংক)
The Contract Labour Regulation Rules, 1970 চুক্তিবদ্ধ শ্রমিক নিয়ন্ত্রণ নিয়মাবলী, ১৯৭০	http://www.jnport.gov.in/new_site/right2info/regulations/CONTRACT%20LABOUR%20ACT/contract%20labour%20act%20main%20page.htm
The Weekly Holidays Act, 1942 সাপ্তাহিক বন্ধ অধিনিয়ম, ১৯৪২	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/Others/WEEKLY%20HOLIDAYS%20ACT%2C%201942.pdf
The National and Festival Holidays Act, 1963 বঙ্গীয় আৰু উৎসৱ বন্ধ অধিনিয়ম, ১৯৬৩	http://dpal.kar.nic.in/24%20of%201963%20%28F%29.pdf
The Bonded Labour System (Abolition) Act, 1976 গিৰমিতীয়া শ্রম পদ্ধতি (বিলুপ্তকৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৭৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/SectionoftheSociety/The%20Bonded%20Labour%20System%20%28Abolition%29%20Act%2C%201976.pdf
The Child Labour (Prohibition & Regulation) Act, 1986 শিশু শ্রমিক (নিষেধ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ) অধিনিয়ম, ১৯৮৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/SectionoftheSociety/TheChildLabourProhibition%26RegulationAct1986.pdf
The Children (Pledging of Labour) Act, 1933 শিশু (শ্রম অঙ্গীকাৰ) অধিনিয়ম, ১৯৩৩	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/SectionoftheSociety/The%20Children%20%28Pledging%20of%20Labour%29%20Act%2C%201933.pdf
The Equal Remuneration Act, 1976 সম পাৰিশ্রমিক অধিনিয়ম, ১৯৭৬	http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/EmpowermentofWomen/The%20Equal%20Remuneration%20Act%2C%201976.pdf

Procedure for Obtaining a Factory License:

কাৰখানা অনুজ্ঞাপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া:

labourandemployment.gov.in/LC/factory/procedure.PDF

Procedure and Details for Obtaining Standing Orders:

স্থায়ী আদেশ প্ৰাপ্ত কৰাৰ সবিশেষ প্ৰক্ৰিয়া:

<http://labour.nic.in/upload/uploadfiles/files/ActsandRules/LawsRelatedtoIndustrialRelations/Industrial%20Employment%20%28Standing%20Orders%29%20Act,%201946.pdf>

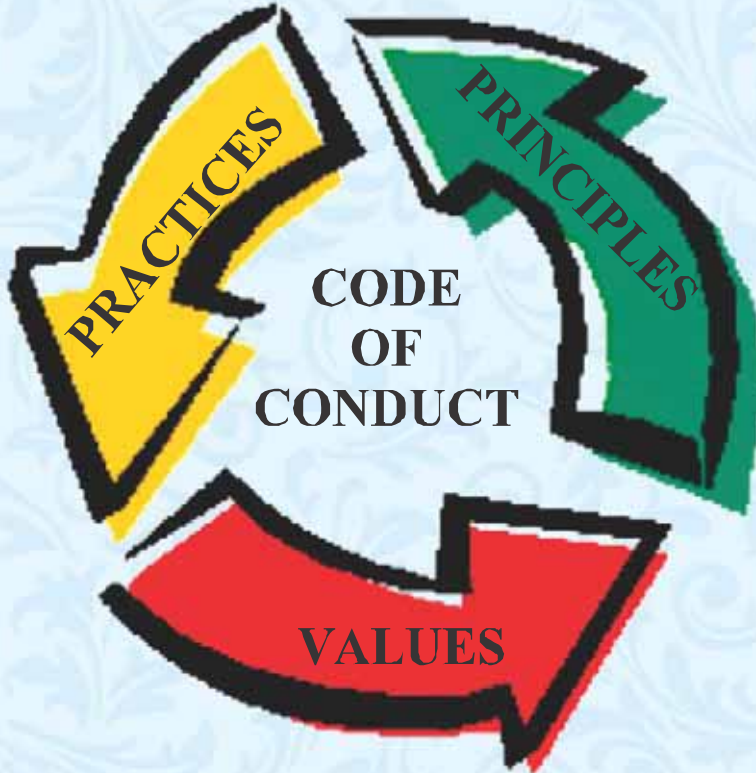
Chapter - II

অধ্যায় - II

International Standard Codes of Conduct

আচৰণ বিধিৰ আন্তৰাষ্ট্ৰীয় মানদণ্ড

COMPLIANCE

A Code of Conduct is defined as a set of conventional principles and expectations that are considered binding on any person who is a member of a particular group. Codes of Conduct in the manufacturing industry came into being as a result of numerous requirements that arose out of the United Nations' conventions. These are the basic ethical practices on which a business owner is expected to carry out his business. The Codes of Conduct usually comprise of the following requirements:

কোনো নিৰ্দিষ্ট গোষ্ঠীৰ সদস্যৰ বাবে বাধ্যতামূলক বুলি বিবেচিত কোনো পাৰম্পৰিক নীতি আৰু প্ৰত্যাশাবোৰক আচৰণ বিধিৰ সংজ্ঞা ৰূপে নিৰূপণ কৰা হৈছে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সন্মিলনসমূহত হোৱা অসংখ্য আলোচনা মৰ্মে শিল্প উদ্যোগৰ বাবে এই আচৰণ বিধিসমূহ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা হয়। তলত আচৰণ বিধিসমূহৰ আৱশ্যকতাসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে:

Labor and Human Rights শ্ৰমিক আৰু মানৱ অধিকাৰ:

The human rights of workers must be upheld, and they must be treated with dignity and respect as understood by any international community.

Antidiscrimination

There must not be any discrimination against any worker based on race, color, age, gender, sexual orientation, ethnicity, disability, religion, political affiliation, union membership, national origin, or marital status in hiring and employment practices such as applications for employment, promotions, rewards, access to training, job assignments, wages, benefits, discipline, and termination. In addition, workers/ potential workers must not be required to undergo medical tests that could be

শ্ৰমিকসকলৰ মানৱ অধিকাৰ অক্ষুণ্ণ থাকিব লাগিব আৰু আন্তৰাষ্ট্ৰীয় সমাজখনে স্বীকৃতি দিয়া অনুসৰি তেওঁলোকৰ সৈতে মৰ্যদা আৰু সন্মান সহকাৰে আচৰণ কৰিব লাগিব।

বৈষম্য বিৰোধ

কোনো শ্ৰমিকৰ জাতি, বৰণ, বয়স, লিঙ্গ, যৌনতাৰ প্ৰৱৰ্ত্তনতা, নৃগোষ্ঠী, অক্ষমতা, ধৰ্ম, ৰাজনৈতিক সদস্যতা, সংঘৰ সদস্যতা, দেশীয় মূল বা বৈবাহিক স্থিতি বৈষম্যমূলক ভাবে বিবেচনা কৰি কামত নিযুক্তি দিয়া আৰু চাকৰিৰ আবেদন, পদোন্নতি, পুৰস্কাৰ, প্ৰশিক্ষণ, নিয়োগ, দৰমহা, সা-সুবিধা, বিভাগ আৰু বৰপালু ইত্যাদি নিযুক্তিৰ অন্যান্য সিদ্ধান্তসমূহ গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব। ইয়াৰ বাহিৰেও আইনৰ বা শ্ৰমিকজনৰ সুৰক্ষাৰ আৱশ্যকতাৰ ব্যতিৰেকে কোনো শ্ৰমিক বা সম্ভাৱনাময় শ্ৰমিকক কোনো পথেই একো মেডিকেল পৰীক্ষা কৰিব নোৱাৰিব

used in a discriminatory way except where required by applicable laws or regulations or prudent for workplace safety.

Fair Treatment

Business owners must commit to a workplace free of harassment. Workers must not be threatened with or be made subject to harsh or inhumane treatment, including but not limited to sexual harassment, sexual abuse, corporal punishment, mental coercion, physical coercion, verbal abuse, or unreasonable restrictions on entering or exiting company-provided facilities. Harassment and unlawful discrimination in the workplace must be prohibited.

যাৰ আধাৰত পৰবৰ্তী কালত তেওঁৰ বিপক্ষে বৈষম্যমূলক সিদ্ধান্ত লোৱা যাব পাৰে।

ন্যায়পূৰ্ণ আচৰণ

ব্যৱসায়ৰ মালিকে তেওঁৰ কৰ্মহল হাৰাণিমুক্ত কৰি ৰাখিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিব লাগিব। শ্ৰমিকসকলক কোনো ভাবুকি দিব নোৱাৰিব, কোনো কঢ় বা অমানৱীয় ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰিব। এই কঢ় বা অমানৱীয় ব্যৱহাৰত যৌন অত্যাচাৰ, যৌন দুৰ্ব্যৱহাৰ, শাৰীৰিক শাস্তি, মানসিক বলপ্ৰয়োগ, শাৰীৰিক বলপ্ৰয়োগ, মৌখিক দুৰ্ব্যৱহাৰ বা কোম্পানীয়ে দিয়া সুবিধাৰোৰত অহা-যোৱা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অযুক্তিকৰ ভাবে বাধানিষেধ প্ৰয়োগ ইত্যাদিকো অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে কিন্তু এইবোৰতেই সীমিত নহয়। কৰ্মহলসমূহত হাৰাণি বা অবৈধ বৈষম্যমূলক আচৰণৰ বিৰুদ্ধে বাধ্যতামূলক ভাৱে বাধানিষেধ আৰোপ কৰিব লাগিব।

Prevention of Involuntary Labor and Human Trafficking

Business owners must not traffic in persons or use any form of slave, forced, bonded, indentured, or prison labor. This includes the transportation, harboring, recruitment, transfer, or receipt of persons by means of threat, force, coercion, abduction, fraud, or payments to any person having control over another person for the purpose of exploitation. All work must be voluntary and workers must be free to leave work or terminate their employment by providing reasonable notice. Workers must not be required to surrender any government-issued

অনিচ্ছাকৃত শ্ৰম আৰু মানৱ সৰৱৰাহৰ প্ৰতিৰোধ

ব্যৱসায়ৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে অৱশ্যই কোনো ব্যক্তিক ক্ৰীতদাস, বাধ্যতামূলক, বন্ধুৱা, চুক্তিবদ্ধ বা কাৰাৰুদ্ধ শ্ৰমিক ৰূপে সৰৱৰাহ কৰিব নোৱাৰিব। ইয়াত ভয় দেখুৱাই, জোৰ কৰি, বলপ্ৰয়োগ কৰি, অপহৰণ কৰি, প্ৰৰঞ্চনা কৰি বা এইলোকসকলক নিয়ন্ত্ৰণ কৰা কোনো ব্যক্তিক টকা পৰিশোধ কৰি শোষণ কৰাৰ উদ্দেশ্যেৰে এই ব্যক্তিসকলক সৰৱৰাহ, আশ্ৰয় দিয়া, নিযুক্তি দিয়া, স্থানান্তৰণ কৰা বা এওঁলোকক গ্ৰহণ কৰা ইত্যাদিও অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে। সকলো কাম স্বেচ্ছামূলক হ'ব লাগিব আৰু শ্ৰমিকসকলৰ কাম এৰাব বা তেওঁলোকৰ নিয়োগকাৰীক যুক্তিযুক্ত নোটিচ প্ৰদান কৰি তেওঁলোকৰ নিযুক্তিৰ অৱসান ঘটোৱাৰ স্বাধীনতা থাকিব লাগিব।

identification, passports, or work permits as a condition of employment. It must be ensured that third-party agencies providing workers are compliant with the provisions of the applicable laws. The contracts for both direct and contract workers must clearly convey the conditions of employment in a language understood by the worker.

Prevention of Underage Labor

Child labor is strictly prohibited. No business owner shall employ children. The minimum age for employment or work shall be 15 years of age. This Code does not prohibit participation in legitimate workplace apprenticeship programs that are consistent with ILO standards.

অপ্রাপ্তবয়স্ক শ্রমিক নিবারণ

শিশু শ্রম সম্পূর্ণ ভাবে নিষিদ্ধ করা হৈছে। কোনো ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠানে কোনো শিশু শ্রমিকক নিয়োগ কৰিব নোৱাৰিব। নিযুক্তি দিয়াৰ ন্যূনতম বয়স হৈছে ১৫ বছৰ। এই আইনে আই এল অ' সৈতে সংগতিপূৰ্ণ নবিচ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীবোৰ নিষিদ্ধ কৰা নাই।

Juvenile Worker Protection

Workers who are above the legal minimum age for employment but are yet to attain adulthood may be employed, on the condition that the health, safety and morals of such young persons concerned are fully protected and that such young persons have received adequate specific instruction or vocational training in the relevant branch of activity.

শিশু শ্রমিকৰ সুৰক্ষা

নিযুক্তিৰ ন্যূনতম বৈধ বয়স প্ৰাপ্ত কৰা কিন্তু প্ৰাপ্তবয়স্কসকলৰ বয়স প্ৰাপ্ত নকৰা শিশুসকলৰ নিযুক্তিক অনুমোদন জনোৱা হৈছে, কিন্তু এই চৰ্ত সাপেক্ষে যে তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা আৰু নৈতিকতা সম্পৰ্কিত সুৰক্ষা সম্পূৰ্ণ ৰূপে সুৰক্ষিত থাকিব লাগিব। নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে এই শ্রমিকসকলক নিৰ্দিষ্ট নিৰ্দেশাৱলী বা

বৃত্তিমূলক প্ৰশিক্ষণ ভালদৰে লাভ কৰিছে।

Working Hours

Except in emergency or unusual situations, a work week shall be restricted to 60 hours, including overtime, and workers must be provided with at

কৰ্ম ঘণ্টা

জৰুৰি বা অস্বাভাৱিক পৰিস্থিতি ব্যতিৰেকে শ্রমিকসকলক এক সপ্তাহত ৬০ ঘণ্টাতকৈ বেছি সময় কামত লগাব নোৱাৰিব। এই সময়চোৱাৰ ভিতৰত অ' ভাৰটাইম অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে আৰু প্ৰতি

least one day of rest once every seven days. All overtime shall be voluntary. Under no circumstances shall work weeks exceed the maximum permitted limit prescribed under the applicable laws.

সাত দিনত এদিন বিৰতিৰ দিন দিব লাগিব। অভাৰটাইম স্বেচ্ছামূলক হ'ব। কোনো ক্ষেত্ৰতে প্ৰযোজ্য আইন অনুসৰি অনুমোদিত সৰ্বোচ্চ সাপ্তাহিক কৰ্ম ঘণ্টা অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰিব।

Wages and Benefits

All workers must be paid at least the minimum wage prescribed by the applicable laws and be provided with all legally mandated benefits. In addition to their compensation for regular hours of work, workers shall be compensated for overtime hours at such premium rates as may be prescribed by the applicable laws. There must not be any deductions from wages as a disciplinary measure. All workers must be provided with leaves and holidays consistent with the applicable laws. All workers must be paid in a timely manner and should be clearly aware of the basis on they are being paid.

মজুৰি আৰু সুবিধাসমূহ

সকলো শ্ৰমিকক আইন সন্মত ন্যূনতম মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব আৰু সুবিধাসমূহ প্ৰদান কৰিব লাগিব। প্ৰযোজ্য আইন অনুসৰি নিয়মীয়া কৰ্ম ঘণ্টাৰ বাবে পাৰিতোষিক দিয়াৰ বাহিৰেও অভাৰটাইমৰ বাবে অনুমোদিত উপৰঞ্চি হাৰত মজুৰি দিব লাগিব। অনুশাসনমূলক ব্যৱস্থা হিচাবে মজুৰি কৰ্তন কৰিব নোৱাৰিব।

শ্ৰমিকসকলক আইন সন্মত ছুটি আৰু বন্ধ দিবই লাগিব। সকলো শ্ৰমিকক সময়ানুযায়ী মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব আৰু তেওঁলোকক কিহৰ ভিত্তিত মজুৰি পৰিশোধ কৰা হৈছে তাক অৱহিত কৰিব লাগিব।

Freedom of Association

Business owners must respect the right of workers to associate freely with, form, and join workers' organizations of their own choosing, seek representation, and bargain

সাহচাৰ্য স্বাধীনতা

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানত স্বত্বাধিকাৰীসকলে শ্ৰমিকসকলৰ স্বতন্ত্ৰ ভাবে নিজৰ পছন্দ অনুসৰি শ্ৰমিক সংগঠনৰ সৈতে জড়িত হোৱাৰ, সদস্য হোৱাৰ, প্ৰতিনিধি বহাৰ আৰু আইন সন্মত ভাবে চৰ্ত আৰোপ

collectively, as permitted by and in accordance with applicable laws and regulations. There must not be any discrimination with respect to employment based on union membership and employment must not be subject to the condition that the worker relinquish union membership or agree not to join a union.

কৰাৰ অধিকাৰক সন্মান জনাব লাগিব। শ্ৰমিকসকল কোনো শ্ৰমিক সংঘৰ সদস্যভুক্ত হোৱাৰ হেতুকে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে বৈষম্যমূলক আচৰণ কৰিব নোৱাৰিব আৰু নিযুক্তিৰ সময়ত শ্ৰমিক সংঘৰ সদস্যতা ত্যাগ কৰাৰ বা সদস্যতা গ্ৰহণ নকৰাৰ চৰ্ত আৰোপ কৰিব নোৱাৰিব।

Health and Safety

স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা

Attention to health and safety is not just about being socially responsible. It also makes good business sense and should be regarded just as important as the achievement of any other key business objective. Integrating sound health and safety management practices into all aspects of business is essential to maintain high morale and improved productivity.

স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষাৰ ফালে চকু দিয়াতো কেৱল সামাজিক দায়িত্বই নহয়, বৰঞ্চ ই ব্যৱসায় দৃষ্টিকোণৰ ফালৰ পৰাও ইতিবাচক। ইয়াৰ প্ৰতি ব্যৱসায়ৰ আন গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়বোৰৰ দৰেই সম্পূৰ্ণ গুৰুত্ব দিয়া উচিত। সুস্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষাৰ সুসংহত ব্যৱস্থাপনাই কৰ্মহলীৰ চতুৰ্দ্দেশে এক উচ্চ মনোবল গঢ়ি তোলে আৰু ফলস্বৰূপে উৎপাদনক্ষমতা বৃদ্ধি কৰে।

Occupational Injury Prevention

Physical hazards must be eliminated wherever possible. Where physical hazards cannot be eliminated, appropriate engineering controls such as physical guards, interlocks, and barriers must be provided. Where appropriate engineering controls are not possible, appropriate administrative controls such as safe work procedures must be established. In all cases, workers must be provided with appropriate personal protective equipment. Workers must not be disciplined for raising safety

ব্যক্তিগত আঘাত নিবাৰণ

যিমান দূৰ সম্ভৱ শাৰীৰিক ভাবে বিপজ্জনক সকলোবোৰ দিশ নিৰ্মূল কৰা উচিত। য'ত ই সম্ভৱ নহয়, তেনে ক্ষেত্ৰত সুৰক্ষা কৰ্মী মোতায়েম কৰি, ইন্টাৰলক আৰু প্ৰতিবন্ধক ইত্যাদিৰ দৰে কাৰিকৰী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি সকলো ধৰণৰ বিপদ প্ৰতিহত কৰিবই লাগিব। কাৰিকৰী বিপদ প্ৰতিহত ব্যৱস্থা সম্ভৱপৰ নহ'লে যথোপযুক্ত প্ৰশাসনীয় নিয়ন্ত্ৰণ যেনে নিৰাপদ কৰ্ম পদ্ধতি ইত্যাদিসমূহ অৱশ্যই গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। সকলো ক্ষেত্ৰতে শ্ৰমিকসকলক ব্যক্তিগত সুৰক্ষা উপকৰণৰ দ্বাৰা বিপদমুক্ত কৰিব লাগিব। শ্ৰমিকসকলকে সুৰক্ষা সম্পৰ্কিত কোনো আসোৱাহ দেখুৱাই দিলে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে কোনো ধৰণৰ অনুশাসনমূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব। তেওঁলোকে অসুৰক্ষিত কৰ্ম অৱস্থা

concerns and shall have the right to refuse unsafe working conditions without fear of reprisal until their concerns have been addressed.

ভিত্তিত কামৰ পৰা বিৰত থকাৰ অধিকাৰ আছে আৰু যেতিয়ালৈকে তেওঁলোকৰ আশংকা দূৰ কৰা নহয় তেতিয়ালৈকে তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব পাৰিব।

Prevention of Chemical Exposure

Business owners must identify, evaluate, and control worker exposure to hazardous chemical, biological, and physical agents. Chemical hazards must be eliminated wherever possible. Where chemical hazards cannot be eliminated, appropriate administrative controls such as safe work procedures must be established. The concerned workers must be provided with appropriate personal protective equipment.

বসায়নিক দ্ৰব্যৰ প্ৰজৰ পৰা হোৱা বিপদ নিবাৰণ

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে বিপজ্জনক বসায়নিক, জৈৱিক আৰু ভৌতিক দ্ৰব্যসমূহৰ প্ৰভাৱলৈ অহা শ্ৰমিকসকলক অৱশ্যই চিনাক্ত কৰি আঁতৰাই আনিব লাগিব আৰু তেনেকুৱা পৰিস্থিতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগিব। বসায়নিক দ্ৰব্যৰ পৰা হোৱা বিপদসমূহ যথাসম্ভৱ দূৰ কৰিব লাগিব। আনহাতে যথোপযুক্ত প্ৰশাসনীয় নিয়ন্ত্ৰণৰ দ্বাৰা নিৰাপদ কৰ্ম প্ৰক্ৰিয়া প্ৰৱৰ্তন কৰিব লাগিব। শ্ৰমিকসকলক ব্যক্তিগত সুৰক্ষা উপকৰণসমূহ যোগান ধৰিব লাগিব।

Emergency Prevention, Preparedness, and Response

Business owners are expected to anticipate, identify, and assess emergency situations and minimize their impact by implementing emergency plans and response procedures, including but not limited to emergency reporting, worker notification and evacuation procedures, worker training and drills, appropriate first-aid supplies, appropriate fire detection and suppression equipment, adequate exit facilities, and recovery plans.

আপাতকালীন অৱস্থাৰ বাবে নিবাৰণ প্ৰক্ৰিয়া, প্ৰস্তুতি আৰু সঁহাৰি

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে কি ধৰণৰ জৰুৰিকালীন অৱস্থা সৃষ্টি হ'ব পাৰে অৱশ্যই জানিব লাগিব আৰু সেইবোৰ চিনাক্ত আৰু মূল্যায়ন কৰি এইবোৰৰ বিৰুদ্ধে যথাযথ জৰুৰিকালীন আঁচনি তৈয়াৰ কৰিব আৰু সঁহাৰি প্ৰক্ৰিয়া ৰূপায়ণ কৰিব লাগিব। আপাতকালীন পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে অৱগত কৰা, শ্ৰমিকসকলক সূচীত আৰু অপসাৰণ কৰা, শ্ৰমিকসকলৰ প্ৰশিক্ষণ আৰু অনুশীলন, প্ৰাথমিক চিকিৎসা, অগ্নি ধৰা পেলোৱা আৰু নিৰ্বাপন সৰঞ্জাম, পৰ্যাপ্ত প্ৰস্থানদ্বাৰৰ সুবিধা আৰু পুনৰুদ্ধাৰ পৰিকল্পনা ইত্যাদি আপাতকালীন পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে কিন্তু এইবোৰতেই সীমিত নহয়।

Occupational Safety Procedures and Systems

Business owners must establish procedures and systems to manage, track, and report occupational injury and illness. Such procedures and systems should encourage worker reporting, classifying and recording injury and illness cases, followed by investigating cases and implementing corrective actions to eliminate their causes, provide necessary medical treatment, and facilitate the workers' return to work.

বৃত্তিগত সুৰক্ষা পৰিক্ৰমা আৰু পদ্ধতিসমূহ

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে বৃত্তিগত আৰু ৰোগৰ ব্যৱস্থাপনা, চিনাক্ত আৰু অবহিত কৰিবলৈ পৰিক্ৰমা আৰু পদ্ধতি স্থাপন কৰিব লাগিব। এই ধৰণৰ পৰিক্ৰমা আৰু পদ্ধতিয়ে শ্ৰমিক সকলক আঘাত আৰু ৰোগৰ ঘটনাবোৰৰ অৱহিত কৰিবলৈ প্ৰকাৰ নিৰ্ণয় আৰু ৰেকৰ্ড কৰিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাব। ইয়াৰ ফলত এইবোৰৰ কাৰণ দূৰ কৰিবলৈ সমুচিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব পৰা যাব, আৱশ্যকীয় চিকিৎসা প্ৰদান কৰিব পৰা যাব আৰু শ্ৰমিকসকল কামলৈ উভতি আহিব পাৰিব।

Ergonomics

Business owners must identify, evaluate, and control worker exposure to physically demanding tasks, including manual material handling, heavy lifting, prolonged standing, and highly repetitive or forceful assembly tasks.

দক্ষতা অধ্যয়ন

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে শ্ৰমিকৰ বাবে মাত্ৰাধিক শাৰীৰিক শ্ৰমবোৰ, য'ত হাতেৰে সামগ্ৰী কঢ়িওৱা, বৰ গধুৰ বস্তু দণ্ডা, বহুত সময় থিয়হি থকা আৰু বৰ সঘনাই কৰা বা অতিৰিক্ত শক্তি প্ৰয়োগ কৰি জোৰা লগোৱা কামবোৰও অন্তৰ্ভুক্ত, চিনাক্ত, মূল্যায়ন আৰু নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবই লাগিব।

Awareness and Education of Health & Safety Procedures & Standards

In order to foster a safe work environment, Business owners shall provide workers with appropriate workplace health and safety information and training, including but not limited to written health and safety information and warnings, in the primary language of the workers.

স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা পদ্ধতি আৰু মানদণ্ডৰ প্ৰতি সজাগতা আৰু শিক্ষা

নিৰাপদ কৰ্ম পৰিবেশ গঠন কৰিবলৈ ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ স্বত্বাধিকাৰীসকলে কৰ্মস্থলিত শ্ৰমিকসকলৰ স্থানীয় ভাষাত যথোপযোক্ত স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা তথ্য আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰিব, য'ত লিখিত স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা তথ্য আৰু সতৰ্কতাসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কিন্তু এইবোৰতে সীমিত নহয়।

Worker Health and Safety Committees

Workers must be encouraged to create and participate in worker health and safety committees to enhance ongoing health and safety education and to encourage worker input regarding health and safety issues in the workplace.

শ্রমিকৰ স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা সমিতিসমূহ

শ্রমিকসকলৰ স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা জ্ঞান বঢ়াবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ পৰা কৰ্মস্থলৰ স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা সম্পৰ্কিত তথ্য পাবলৈ শ্রমিক স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা সমিতিসমূহ গঠন কৰিবলৈ আৰু এইবোৰত যোগদান কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিবই লাগিব।

Environmental Impact পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ

Sustainability is the key to preventing or reducing the effect of environmental issues. There is now clear scientific evidence that humanity is living unsustainably, and that an unprecedented collective effort is needed to return human use of natural resources to within sustainable limits. With proper environmental management, there are various ways by which environmental impact could be minimized and significant savings be created. Using sustainable resources and employing proper recycling and waste reduction measures can not only have a positive effect on the environment, but can also improve profitability as well as reputation with customers.

দীৰ্ঘকাল বৰ্তি থকাতোৱেই হৈছে পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ বোধ আৰু হ্রাস কৰাৰ প্ৰধান উপায়। বৰ্তমান বিজ্ঞানে প্ৰমাণ কৰিছে যে মানৱজাতিয়ে দীৰ্ঘকাল বৰ্তি থাকিব নোৱাৰিব, আৰু প্ৰাকৃতিক সম্পদসমূহ মানৱজাতিয়ে দীৰ্ঘকাল ব্যৱহাৰ কৰাত সক্ষম হ'বলৈ এক অভূতপূৰ্ব সামগ্ৰীক প্ৰচেষ্টাৰ আৱশ্যক হ'ব। সঠিকভাৱে পৰিবেশ ব্যৱস্থাপনা কাৰ্যসূচী হাততলৈ পৰিবেশৰ প্ৰভাৱ প্ৰায় নোহোৱা কৰিব আৰু পৰিবেশ সংৰক্ষণ কৰিব পৰা যায় দীৰ্ঘকাল বৰ্তি থকা সম্পদ ব্যৱহাৰ কৰি আৰু আবৰ্জনাৰ পুনঃ ব্যৱহাৰযোগ্য কৰি আৰু এইবোৰ হ্রাস কৰাৰ সঠিক পছন্দ গ্ৰহণ কৰি ইতিবাচক ফল লাভ কৰিব পৰা যাব। ইয়াৰ ফলত কেৱল লাভেই যে হ'ব এনে নহয় গ্ৰাহকৰ ওচৰত খ্যাতি ও বাঢ়িব।

Hazardous Substance Management and Restrictions

Business must comply with the applicable laws and regulations prohibiting or restricting the use or handling of specific substances. To ensure safe handling, movement, storage, recycling, reuse, and disposal,

বিপজ্জনক সামগ্ৰী ব্যৱস্থাপনা আৰু সীমাবদ্ধতা

ব্যৱসায় প্ৰতিস্থানসমূহে প্ৰয়োজ্য আইন আৰু নিয়মৰলীয়ে নিষিদ্ধ আৰু সীমাবদ্ধ কৰা কোনো নিৰ্দিষ্ট সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ আৰু কিনাৰেচা কৰিব নোৱাৰিব। নিৰাপদভাৱে কিনাৰেচা, পৰিবহণ, মজুত কৰা, পুনঃ ব্যৱহাৰযোগ্য কৰা, পুনঃ ব্যৱহাৰ কৰা আৰু নিষ্পত্তি কৰাতো নিশ্চিত কৰিবলৈ এই ব্যৱসায় প্ৰতিস্থান সমূহে পৰিবেশত এৰি দিলে পৰিবেশ বিনষ্ট

they shall identify and manage substances that pose a hazard if released to the environment and comply with applicable labeling laws and regulations for recycling and disposal.

কৰিব পৰা সামগ্ৰীবোৰ চিনাক্ত আৰু এইবোৰৰ ব্যৱস্থাপনা কৰিব আৰু লগতে এইবোৰ পুনঃ ব্যৱহাৰযোগ্য আৰু নিষ্পত্তি কৰিবলৈ প্ৰযোজ্য আইন পালন কৰিব।

Solid Waste Management

Business owners must manage and dispose of non-hazardous solid waste generated from operations in accordance with the procedures prescribed under the applicable laws and regulations.

কঠিন আৱৰ্জনা ব্যৱস্থাপনা

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰযোজ্য আইন আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰণ কৰি সম্পাদন কৰা কাৰ্যকলাপৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা অবিপজ্জনক কঠিন আৱৰ্জনাৰ ব্যৱস্থাপনা আৰু নিষ্পত্তি কৰিবই লাগিব।

Wastewater and Storm Water Management

Business owners must monitor, control, and treat wastewater generated from operations before discharge as required by applicable laws and regulations. They shall take appropriate precautions to prevent contamination of storm water runoff from their facilities.

বৰ্জিতজল আৰু বৰ্ষাকালৰ অতিৰিক্ত পানীৰ ব্যৱস্থাপনা

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰযোজ্য আইন আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰণ কৰি সম্পাদন কৰা কাৰ্যকলাপৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা বৰ্জিতজলৰ নিৰীক্ষণ, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু শোধন কৰিবই লাগিব। আৰু তেওঁলোকে তেওঁলোকৰ ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ পৰা হ'ব পৰা বৰ্ষাকালৰ অতিৰিক্ত পানীৰ প্ৰদূষণ ৰোধ কৰিবলৈ সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিবই লাগিব।

Air Emissions Management

Business owners shall characterize, monitor, control, and treat air emissions of volatile organic chemicals, aerosols, corrosives, particulates, ozone-depleting chemicals, and combustion by-products generated from operations, as required by applicable laws and regulations, before discharge

বায়ু নিৰ্গমন ব্যৱস্থাপনা

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহে প্ৰযোজ্য আইন আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰণ কৰি উদ্বায়ী জৈৱিক ৰাসায়নিক দ্ৰব্য, বায়ুবিলায়ী, ক্ষয়কাৰক কণিকাসমূহ, অ'জ'ন হ্ৰাসকাৰক ৰাসায়নিক দ্ৰব্য আৰু দহন উৎপাদিত উপজাত দ্ৰব্যসমূহৰ বৈশিষ্ট্য নিৰ্ণয়, নিৰীক্ষণ, নিয়ন্ত্ৰণ আৰু শোধন কৰিব লাগিব।

SUGGESTED CHECKLISTS

অনুমোদিত চেকলিষ্ট

Provided below are certain checklists that would educate, guide, create awareness and assist in monitoring the implementation of the requisite standards as prescribed under the aforesaid Codes of Conduct.

উপৰোক্ত আচৰণ বিধি অনুসৰি তলত কেতবোৰ চেকলিষ্ট দিয়া হৈছে যিয়ে প্ৰয়োজনীয় গুণমান কাৰ্যকৰ কৰিবলৈ ইয়াৰ নিৰীক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষা আৰু নিৰ্দেশ দিব, সচেতনতা বঢ়াব আৰু সহায় কৰিব।

SUGGESTED CHECKLIST ON HEALTH AND SAFETY

অনুমোদিত স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষাৰ চেকলিষ্ট

Section I: Fire Safety - (a) Equipment

অধ্যায় I: অগ্নি সুৰক্ষা -(ক) সৰঞ্জাম

- 1 Factory must have the necessary equipment and facilities for extinguishing fire
সকলো কাৰখানাত অগ্নি নিৰ্বাপনা সৰঞ্জাম অৱশ্যই থাকিব লাগিব।
- 2 Factory must Inspect necessary equipment and facilities for extinguishing fire on a regular basis
কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই নিয়মিত ভাবে এই সৰঞ্জাম আৰু সুবিধাবোৰৰ পৰিদৰ্শন কৰিব।
- 3 Fire Extinguishers must match the potential fire hazard
সম্ভাৱ্য আশংকা অনুসৰি অগ্নি নিৰ্বাপন সৰঞ্জামৰ সংখ্যা নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব।
- 4 Fire Extinguishers must be located within 75 ft of every worker
প্ৰত্যেক শ্ৰমিকৰ ৭.৫ মিটাৰ দূৰে দূৰে অগ্নি নিৰ্বাপন যন্ত্ৰ থাকিব লাগিব।
- 5 Fire Extinguishers must have maintenance tags attached to them and indicate the date they were last checked and serviced
অগ্নি নিৰ্বাপন যন্ত্ৰত তত্ত্বাবধান টেগ লাগি থাকিব লাগিব য'ত শেহতীয়া পৰীক্ষা আৰু চাৰ্ভিচিং কৰাৰ তাৰিখ উল্লেখ থাকিব।
- 6 Battery-operated emergency lights must be placed in useful locations in order must light aisles, halls, and stairways along evacuation routes
বেটেৰী চালিত আপাতকালীন লাইটৰ ব্যৱস্থা থাকিব লাগিব আৰু বিপদৰ সময়ৰ আপাতকালীন প্ৰস্থানদ্বাৰাৰ সুবিধাজনক ঠাইবোৰত এইবোৰ স্থাপন কৰিব লাগিব।
- 7 Factory must install a separate fire-alarm that may be heard throughout the factory and has a back up battery or an uninterruptible power supply
কাৰখানাবোৰত এনে এটা বেটেৰী বেকআপ থকা বা আনইন্টাৰাপটেড পাৱাৰ চাপ্লাই থকা পৃথক ফায়াৰ এলাৰ্ম থাকিব লাগিব যাৰ শব্দ সকলোতে শোনা যায়।
- 8 Factory must install a visible fire-alarm in work areas where workers are required must wear hearing protection
কাৰখানাৰ যিবোৰ ঠাইত শ্ৰমিকে কাণ ঢকা সুৰক্ষ উপকৰণ পিন্ধিব লগা হয় তেনে ঠাইবোৰত দেখা পোৱা ঠাইবোৰত ফায়াৰ এলাৰ্ম থাকিব লাগিব।
- 9 Factory must post "Danger," "Warning," and "No Smoking" signs where needed
কাৰখানাবোৰৰ ঠায়ে ঠায়ে "বিপদ", "সাৱধান" আৰু "ধূপপান দণ্ডনীয়" ইত্যাদি চাইনবোৰ্ড থাকিব লাগিব

Section I: Fire Safety - (b) Training and Records

অধ্যায় I: (খ) অগ্নি সুৰক্ষা- প্ৰশিক্ষণ আৰু ৰেকৰ্ড

10	Factory must train workers on all shifts on using the Fire Extinguishing equipment কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই সকলো শিফটৰ শ্ৰমিকসকলক অগ্নি সুৰক্ষা সৰঞ্জাম ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।
11	Factory must hold emergency evacuation drills often enough that workers know the drill procedure and consider it routine কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই শ্ৰমিকসকলক আপাতকালীন অপসাৰণৰ অনুশীলন কৰোৱাব লাগিব আৰু নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে সকলোৱে এই ড্ৰিল জানে আৰু ইয়াক গুৰুত্ব সহকাৰে লয়।
12	Factory must Keep records of emergency evacuation drills. These records should include details about the drill (e.g., the time the last person exited the building, an accounting of all workers, any issues noticed during evacuation, plans must correct such issues) কাৰখানাবোৰত আপাতকালীন অপসাৰণ ড্ৰিলৰ যাৱতীয় নথি থাকিব লাগিব। এই ৰেকৰ্ডত ড্ৰিলৰ সবিশেষ থাকিব (যেনে শেষ শ্ৰমিকজন ওলাই যোৱাৰ সময়, সকলো শ্ৰমিকৰ বিৱৰণ, অপসাৰণৰ সময়ত হোৱা কোনো সমস্যা আৰু সমস্যা সমাধানৰ সবিশেষ ইত্যাদি)

Section I: Fire Safety - (c) Aisles, Exits and Evacuation Plan

অধ্যায় I: অগ্নি সুৰক্ষা- (ঘ) মাজৰ বাট, প্ৰস্থানদ্বাৰ আৰু অপসাৰণ পৰিকল্পনা

13	Emergency exits must be unlocked during working hours so workers may exit during emergencies কামৰ সময়ত সকলোৱে ওলাই যাব পৰাকৈ সকলো আপাতকালীন প্ৰস্থানদ্বাৰ খুলি থব লাগিব
14	Factory must have enough exits must safely serve the number of workers and the height and type of building or structure শ্ৰমিকৰ সংখ্যা অনুসৰি কাৰখানাত যথেষ্টপৰিমাণৰ প্ৰস্থানদ্বাৰ থাকিব লাগিব আৰু এইবোৰৰ সংখ্যা কাৰখানাৰ উচ্চতা আৰু ইয়াৰ গঠন অনুপাতে হ'ব লাগিব।
15	Aisles and exits must be kept clear and unblocked at all times সকলো সময়তে মাজৰ বাটবোৰ আৰু প্ৰস্থানদ্বাৰবোৰ পৰিষ্কাৰ আৰু অবাধে অহা-যোৱা কৰিব পৰা হ'ব লাগিব।
16	All Exit doors must open outward (in the direction of the way out of the building). They must require no special operation সকলো প্ৰস্থানদ্বাৰ বাহিৰৰ ফালে খুলিব পৰা (কাৰখানা গৃহৰ বাহিৰলৈ ওলাই যোৱা ফালে)। এইবোৰ সহজে আৰু কোনো বিশেষ সৰঞ্জাম ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ খুলিব পৰা হ'ব লাগিব।

17	Exit doors must be at least 81 cm (32") wide প্রস্থানদ্বাৰ কমেও ৮১ চেণ্টিমিটাৰ বহল হ'ব লাগিব।
18	Exit routes must be at least 91 cm (36 in) wide প্রস্থান পথবোৰ কমেও ৯১ চেণ্টিমিটাৰ বহল হ'ব লাগিব।
19	Aisles must be at least 91 cm (36 in) wide মাজৰ বাটবোৰ কমেও ৯১ চেণ্টিমিটাৰ বহল হ'ব লাগিব।
20	All signs and markings must be in a language(s) that can be understood by all workers. Lettering must be at least 15 cm (6 in) high, brightly colored, contrasting with surrounding surfaces, illuminated to make them more visible সকলো সূচকচিহ্ন শ্ৰমিকসকলে বুজি পোৱা ভাষা(বোৰ)ত লিখা হ'ব লাগিব। আখৰবোৰৰ উচ্চতা কমেও ১৫ চেণ্টিমিটাৰ, উজ্জ্বল ৰঙৰ, পৰিবেশৰ ৰঙৰ সৈতে নিমিলা আৰু ভালকৈ পোহৰ পৰা ঠাইত লগাব লাগিব।
21	Any door, aisle, or stairway that is NOT an exit or does NOT lead to an exit and may be mistaken for an exit shall be posted with a sign that reads "NO EXIT." যিবোৰ দুৱাৰ, বাট বা চিৰিয়েদি বাহিৰলৈ ওলাই যাব নোৱাৰি বা প্রস্থানদ্বাৰৰ ফালেও নাযায় সেইবোৰক প্রস্থানদ্বাৰ বুলি ভুল নকৰিবলৈ সেইবোৰত "প্রস্থানদ্বাৰ নহয়" বুলি লিখা সূচকচিহ্ন থাকিব লাগিব।
22	An assembly area must be assigned outside the factory so that evacuated workers can be accounted for in an emergency আপাতকালত অপসাবিত শ্ৰমিকসকল গোট খাবলৈ এডোখৰ মুকলি ঠাইৰ ব্যৱস্থা থাকিব লাগিব যাতে ইয়াত শ্ৰমিকসকলক গণনা কৰা যায়।
23	Factory must have an emergency evacuation plan, and evacuation routes must be posted in each work area সকলো কাৰখানাতে এক আপাতকালীন অপসাৰণ আঁচনি থাকিব লাগিব আৰু অপসাৰণৰ পথ আৰু প্ৰত্যেক কৰ্মজ্বলৰ অপসাৰণৰ পথবোৰ আঁচনিখনত উল্লেখ থাকিব লাগিব।

Section II: First Aid - (a) First-Aid Boxes

অধ্যায় II: প্ৰাথমিক চিকিৎসা - (ক) প্ৰাথমিক চিকিৎসা বাকচ

24	Factory must provide at least one first-aid kit per 100 workers কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই প্ৰতি ১০০ জন শ্ৰমিকৰ মাজত কমেও ১ টা প্ৰাথমিক চিকিৎসা বাকচ দিব লাগিব।
25	First-aid kits must be fully stocked with the appropriate items প্ৰাথমিক চিকিৎসা বাকচবোৰত আৱশ্যকীয় সকলোবোৰ সামগ্ৰী থাকিব লাগিব।

Section II: First Aid - (b) Training, Records and Procedures

অধ্যায় II: প্ৰাথমিক চিকিৎসা -(খ) প্ৰশিক্ষণ ৰেকৰ্ড আৰু পদ্ধতি

- 26 Factory must have written procedures to treat workers needing first aid
কাৰখানাত শ্ৰমিকসকলক প্ৰাথমিক চিকিৎসা দিবলৈ লিখিত বিধান থাকিব লাগিব ।
- 27 For all factories with fewer than 500 workers, at least 1% of the workforce must be trained in first aid
যিবোৰ কাৰখানাৰ শ্ৰমিকৰ সংখ্যা ৫০০ তকৈ কম তেনে কাৰখানাবোৰৰ কমেও ১% কৰ্মচাৰীক প্ৰাথমিক চিকিৎসা প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব ।
- 28 First-aid training should be documented. Certificates should be given to workers who successfully complete the first aid course
প্ৰাথমিক চিকিৎসা প্ৰশিক্ষণবোৰ লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব । প্ৰাথমিক চিকিৎসা প্ৰশিক্ষণ সম্পূৰ্ণ কৰা শ্ৰমিকসকলক প্ৰমাণপত্ৰ দিব লাগিব ।
- 29 Factory must maintain up-to-date written records of injuries, including minor injuries. These records must include a description of circumstances, injuries and treatment
কাৰখানাত শ্ৰমিকসকলে পোৱা আঘাতবোৰৰ লিখিত ৰেকৰ্ড থব লাগিব য'ত সামান্য আঘাতবোৰৰ ৰেকৰ্ডও অন্তৰ্ভুক্ত । এই ৰেকৰ্ডবোৰত আঘাত পোৱাৰ পৰিস্থিতি, প্ৰকাৰ আৰু চিকিৎসাৰ সবিশেষ থাকিব লাগিব ।

Section III: Electrical Safety and Training

অধ্যায় III - বৈদ্যুতিক সুৰক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ

- 30 All electrical wires must be properly insulated
সকলো বৈদ্যুতিক তাৰবোৰ সঠিক ভাবে অপৰিবাহিত কৰিব লাগিব ।
- 31 All electrical junction boxes must be covered
সকলো বৈদ্যুতিক জাংশন বাকচবোৰ ঢাকিব লাগিব ।
- 32 Ground Fault Circuit Interrupter (GFCI) is used in areas where moisture is present or humidity is high
সেমেকা ঠাইত গ্ৰাউণ্ড ফল্ট চাৰ্কিট ইন্টাৰাপ্টাৰ লগাব লাগিব ।
- 33 All electrical connectors must be in good condition
সকলো বৈদ্যুতিক কানেক্টৰবোৰ ভাল গুণমানৰ হ'ব লাগিব ।
- 34 All electrical equipment must be properly grounded
সকলো বৈদ্যুতিক সামগ্ৰী ভালকৈ গ্ৰাউণ্ডিং কৰিব লাগিব ।

35	All electrical panels must be properly labeled সকলো বৈদ্যুতিক পেনেলত ভালকৈ লেবেল লগাব লাগিব
36	Electrical panels should always be closed and locked. Keys for electrical panels should be kept in a centralized area and made available only to authorized personnel বৈদ্যুতিক পেনেলবোৰ বন্ধ থাকিব লাগিব। কেৱল কতৃশীল ব্যক্তিয়েহে কেন্দ্ৰীয় ভাবে থোৱা চাবিবোৰ লব পাৰিব।
37	Provide maintenance workers with electrical safety training at regular intervals তত্বাৰধান কৰা শ্ৰমিকসকলক নিয়মিত ভাবে বৈদ্যুতিক সুৰক্ষা প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।

Section IV: Machine Guarding and Training

অধ্যায় IV: মেচিন সুৰক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ

38	All machinery with exposed, moving, mechanical parts must be equipped with safety devices. For these parts, all required protective guards must be in place যিবোৰ মেচিনৰ যন্ত্ৰাংশ খোলা আৰু চলন্ত অৱস্থাত থাকে আৰু এইবোৰৰ অন্যান্য যন্ত্ৰাংশবোৰত সুৰক্ষা উপকৰণ লগাব লাগিব।
39	Factory must assess the hazards of new and existing equipment to determine whether existing guards are effective in protecting workers, or if other machine guards should be added to control hazards কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই পুৰণা আৰু নতুন মেচিনত লগোৱা সুৰক্ষা উপকৰণবোৰে শ্ৰমিকক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিছেনে নাই তাৰ বাবে সময়ে সময়ে আশংকা মূল্যায়ন কৰিব।
40	Workers must be given machine guarding safety training on the machines they operate শ্ৰমিকসকলক তেওঁলোকে চলোৱা মেচিনবোৰৰ বাবে মেচিন সুৰক্ষাৰ প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।

Section V: Chemical Safety and Training

অধ্যায় V: ৰসায়নিক দ্ৰব্যৰ পৰা সুৰক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ

41	Chemicals must be stored and used in designated areas which are well ventilated সকলো ৰসায়নিক দ্ৰব্য নিৰ্ধাৰিত বায়ু চলাচল কৰা স্থানত সংৰক্ষিত কৰিব লাগিব।
42	Chemical storage areas must have the following safety features: ৰসায়নিক দ্ৰব্য সংৰক্ষণ কৰা স্থানৰ ওচৰত নিম্নোক্ত সুবিধাবোৰ থাকিব লাগিব: • Safety shower/eye wash nearby, within a 10 second walk • ১০ চেকেণ্ডৰ দূৰত্বত গা-ধোৱা আৰু চকু ধুব পৰা পানীৰ সুবিধা

	• Spill kits with materials for containment and absorption • বসায়নিক দ্ৰব্য শুহিব পৰা সামগ্ৰী • Fire-fighting equipment, fire hoses and/or fire extinguishers • অগ্নি নিৰ্বাপন যন্ত্ৰ • Signs indicating PPE required to work in area • PPE সূচিত কৰা সূচকচিহ্ন • Secondary containment, with the capacity to hold 110% of the largest volume • দ্বিতীয় পাত্ৰ, বৃহত্তম পৰিমাণৰ ১১০% ধাৰণক্ষমতা থকা
43	Employees who work with chemicals must be provided with appropriate face and body protection (such as respirators, safety glasses, gloves or clothing) as specified in the MSDS and training in proper chemical handling and emergency procedures MSDS ত উল্লেখ কৰা বসায়নিক দ্ৰব্যৰ সৈতে কাম কৰা শ্ৰমিকক মুখ আৰু শৰীৰ ঢকা সুৰক্ষা উপকৰণ দিব লাগিব (যেনে ৰেম্পিৰেটৰ, সুৰক্ষা চচমা, মোজা আৰু পৰিধান) আৰু বসায়নিক সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আৰু আপাতকালীন পৰিস্থিতিসমূহ মোকাবিলা কৰিবলৈ শ্ৰমিকসকলক প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।
44	Chemicals and chemical containers should be disposed of properly and in accordance with all legal requirements বসায়নিক দ্ৰব্য আৰু ইয়াৰ পাত্ৰবোৰ সঠিক আৰু আইন সন্মত ভাবে নিষ্পত্তি কৰিব লাগিব।
45	All chemicals must be labeled in the local language of the worker বসায়নিক দ্ৰব্যবোৰ থোৱা মোনা বা পাত্ৰবোৰত স্থানীয় ভাষাত লেবেল থাকিব লাগিব।
46	Material Safety Data Sheets must be kept on site, available in the language(s) spoken by workers সামগ্ৰী সুৰক্ষা ডাটা শিট কৰ্মস্থলিত শ্ৰমিকে বুজি পোৱা ভাষাত থাকিব লাগিব।
47	Ventilation system must be provided in all chemical storage areas বসায়নিক দ্ৰব্য থোৱা সকলো ঠাই বায়ু চলাচল কৰিব পৰা হ'ব লাগিব।
48	Chemical mixing must take place in a well-ventilated or open area, using appropriate personal protective equipment ভালদৰে বায়ু চলাচল কৰা স্থানত বসায়নিক দ্ৰব্যবোৰৰ মিশ্ৰণ কৰিব লাগিব আৰু শ্ৰমিকে সুৰক্ষা উপকৰণ পিন্ধিব লাগিব।
49	Chemical containers should not be stacked any higher than three (3) meters. Chemical drums should always be stacked with the closure device upward. Drums should be stacked fewer than four (4) drums high, preferably with pallets between layers বসায়নিক দ্ৰব্যৰ পাত্ৰবোৰ এটাৰ ওপৰত এটাকৈ থলে উচ্চতা ৩ মিটাৰৰ অধিক হ'ব নালাগিব। পাত্ৰবোৰ যিফালে খোলে সেই ফালটো ওপৰৰ ফালে ৰাখিব লাগিব। ড্ৰামবোৰ এটাৰ ওপৰত এটাকৈ চাৰি মিটাৰ উচ্চতালৈকেহে থব লাগিব। ড্ৰামবোৰৰ মাজত পেলেট দিয়া উচিত।

Section VI: PPE and Training

অধ্যায় VI: PPE আৰু প্ৰশিক্ষণ

50	Factory must provide suitable Personal Protective Equipment (PPE) for the hazards identified চিনাক্ত বিপদবোৰৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই উপযুক্ত ব্যক্তিগত সুৰক্ষা উপকৰণ যোগান ধৰিব লাগিব।
51	Factory should train workers who are required to wear personal protective equipment on when the equipment is necessary, what equipment is necessary (and required), how to use and adjust the equipment, limitations of the equipment, and proper care and maintenance of the equipment সুৰক্ষা উপকৰণ পিন্ধিব লগা হোৱা শ্ৰমিকে কেতিয়া সুৰক্ষা উপকৰণ পিন্ধিব, কি উপকৰণৰ প্ৰয়োজন, কেনেকৈ ব্যৱহাৰ আৰু বিন্যস্ত কৰিব লাগিব, উপকৰণৰ সীমাবদ্ধতা, উপকৰণক কেনেকৈ যত্ন লব লগে ইত্যাদি তাৰ বিষয়ে শ্ৰমিকসকলক প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।

Section VII: Signs and Signals

অধ্যায় VII: সূচকচিহ্ন আৰু সংকেত

52	Factory must establish a procedure for using signs and labels to communicate workplace hazards কাৰখানাৰ কৰ্মস্থানৰ বিপদবোৰ বুজাবলৈ সূচকচিহ্ন আৰু লেবেল লগোৱাৰ পদ্ধতি এটা ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব।
53	Workers must be trained to recognize and understand the meaning of the hazard warning signs and labels in use at the factory শ্ৰমিকসমূহক বিভিন্ন সূচকচিহ্ন আৰু লেবেল চিনাক্ত কৰিবলৈ আৰু বুজি পাবলৈ প্ৰশিক্ষণ দিব লাগিব।
54	Factories must ensure there are an adequate number of signs and labels to communicate hazards. In addition, signs and labels must be: কাৰখানাৰ বিপদসমূহৰ বিষয়ে সচেতন হ'বলৈ পৰ্যাপ্ত সংখ্যক সূচকচিহ্ন আৰু লেবেল থাকিব লাগিব। ইয়াৰ বাহিৰেও সূচকচিহ্ন আৰু লেবেলবোৰ: • Displayed clearly • পৰিষ্কাৰকৈ প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব। • Large enough to be visible to those intended to see them • এইবোৰ যথেষ্ট ডাঙৰ হ'ব লাগিব যাতে সকলোৱে দেখা পাব পাৰে • Written in a language (s) that can be understood by all workers • শ্ৰমিকসকলে বুজি পোৱা ভাষাত লিখিব লাগিব • Constructed so they resist corrosion and weather effects • এনেদৰে নিৰ্মাণ কৰিব লাগিব যাতে এইবোৰ অৱক্ষয় আৰু বতৰৰ প্ৰভাৱৰ পৰা মুক্ত থাকিব পাৰে

Section VIII: Housekeeping

অধ্যায় VIII: হাউচকিপিং

55 Factory must ensure there are no lint deposits

নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে কাৰখানাত কেতিয়াও যেন এলান্ধু নালাগে

56 First-aid kits must be fully stocked with the appropriate items

প্রাথমিক চিকিৎসাৰ বাকচ যথোপযুক্ত চিকিৎসা সামগ্ৰীৰে পৰিপূৰ্ণ থাকিব লাগিব

Section IX: Health and Safety Committee

অধ্যায় IX: স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা সমিতি

57 Factory must have active safety committees

কাৰখানাসমূহত সক্ৰিয় সুৰক্ষা সমিতি থাকিব লাগিব।

58 Safety committees must meet at least once per month, and more often if needed

সুৰক্ষা সমিতিখন মাহত কমেও এবাৰকৈ আৰু আৱশ্যক হ'লে ততোধিক বাৰ বহিব লাগিব।

59 Safety committees must include management representatives, workers from various factory operations, and union representatives

সুৰক্ষা সমিতিত পৰিচালক-পক্ষৰ প্ৰতিনিধি কাৰখানাৰ বিভিন্ন কাৰ্যকলাপৰ সৈতে জড়িত শ্ৰমিক সংঘৰ প্ৰতিনিধি থাকিব লাগিব।

60 A written record of the safety committee meetings must be agreed upon by the committee leaders, posted in a workplace location for factory workers to read, and kept on file for a minimum of five (5) years

সুৰক্ষা সমিতিৰ সভাখনৰ এক লিখিত বিৱৰণ সমিতিখনৰ সদস্যসকলৰ সন্মতিক্ৰমে বাখি থ'ব লাগিব। আৰু এইখন কাৰখানাৰ কোনোবা এঠাইত শ্ৰমিকসকলে পঢ়িব পৰাকৈ আৰি থ'ব লাগিব আৰু ফাইলত এই লিখিত বিৱৰণখন কমেও ৫ বছৰৰ বাবে থৈ দিব লাগিব।

Section X: Health and Safety Documents

অধ্যায় X: স্বাস্থ্য আৰু সুৰক্ষা নথি

61 Factory must obtain Drinking Water Potability Test Report from a Competent third party agency

কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই কোনো অৰ্হতাসম্পন্ন তৃতীয় পক্ষ এজেন্সিৰ পৰা খোৱাপানীৰ বিশুদ্ধতা পৰীক্ষাৰ বিপ'ট আহৰণ কৰিব লাগিব।

62	Air Quality Analysis Report (DG Set, Boiler, compressor, Production area) by a competent third party agency কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই কোনো অৰ্হতাসম্পন্ন তৃতীয় পক্ষ এজেন্সিৰ পৰা খোৱাপালীৰ বিশুদ্ধতা পৰীক্ষাৰ বিপ'ট (ডি জি ছেট, বয়লাৰ, কম্প্ৰেচৰ, উৎপাদন ক্ষেত্ৰ) আহৰণ কৰিব লাগিব।
63	Noise Monitoring Testing Report (DG Set, Compressor, computer embroidery area, Production area) শব্দ নিৰীক্ষণ পৰীক্ষাৰ বিপ'ট (ডি জি ছেট, কম্প্ৰেচৰ, কম্পিউটাৰ এপ্লুইডাবী ক্ষেত্ৰ, উৎপাদন ক্ষেত্ৰ)
64	Valid Stack Emission Report for DG Sets ডি জি ছেটৰ বাবে বৈধ ষ্টেক এমিচন বিপ'ট
65	Comprehensive Medical test reports (Blood, Stool, Urine, Chest and Lungs test reports and chest X ray(Respiratory Analysis) for workers exposed to hazardous operations (DG set operator/ Pantry worker/Chemical handling, etc) বিপজ্জনক কাৰ্যকলাপ সম্পাদন কৰা শ্ৰমিকসকলৰ (ডি জি ছেট অপাৰেটাৰ, পেণ্টি ৱৰকাৰ, ৰসায়নিক দ্ৰব্য ব্যৱহাৰ কৰা ইত্যাদি) সৰ্বাত্মক স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ বিপ'ট (তেজ, মল, প্ৰস্ৰাৱ, বুকু আৰু হাওঁফাওঁ পৰীক্ষা আৰু বুকুৰ এক্স-ৰেই)
66	Audiometric test reports for workers exposed to excessive noise (DG Set operators, Boiler Operator, Computer Embroidery Operators, etc) মাত্ৰাদিক শব্দৰ প্ৰভাৱলৈ অহা শ্ৰমিকসকলৰ অডিঅ'মেট্ৰিক পৰীক্ষা (ডি জি ছেট অপাৰেটাৰ, বয়লাৰ অপাৰেটাৰ, কম্পিউটাৰ এপ্লুইডাবী অপাৰেটাৰ ইত্যাদি)
67	Installation/Commission certificates to be given by the state electricity board for DG Set, Boiler ডি জি ছেট আৰু বয়লাৰ ইত্যাদি বাবে ৰাজ্যিক বিদ্যুৎ বোৰ্ডে ইন্সটলেশ্বন আৰু কমিশ্বনৰ প্ৰমাণপত্ৰ দিব লাগিব
68	Valid Inspection report for Boiler, Compressor, Lift, DG Set বয়লাৰ, কম্প্ৰেচৰ লিফ্ট, ডি জি ছেট ইত্যাদিৰ বাবে বৈধ পৰিদৰ্শন বিপ'ট

SUGGESTED CHECKLIST ON WAGES AND COMPENSATION

মজুৰি আৰু ক্ষতিপূৰণৰ অনুমোদিত চেক লিষ্ট

Section I: Wages

অধ্যায় I: মজুৰি

1	Factory must provide minimum wages or higher to all workers কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই সকলো শ্ৰমিকক ন্যূনতম মজুৰি বা ইয়াতকৈ বেছি মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব

2	Factory must ensure that minimum wages paid are in accordance with the skill category of the workers কাৰখানা কতৃপক্ষই নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে শ্ৰমিকসকলৰ দক্ষতাৰ আধাৰত ন্যূনতম মজুৰি পৰিশোধ কৰা হৈছে
3	Factory must pay on or before 7th of every month (in case the total strength is less than 1000) and on or before 10th of every month (in case the total strength is more than 1000) কাৰখানা কতৃপক্ষই প্ৰতিমাহে ৭ তাৰিখে বা ইয়াৰ আগতেই(শ্ৰমিকৰ সংখ্যা ১০০০ ৰ কম হলে)আৰু প্ৰতিমাহৰ ১০ তাৰিখে (শ্ৰমিকৰ সংখ্যা ১০০০ ৰ বেছি হ'লে) শ্ৰমিকসকলৰ মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব
4	Wages must be provided in current currency note/coins or by cheque or by crediting the wages in worker's bank account মজুৰি চলি থকা মুদ্ৰাত নোট বা মুদ্ৰা বা চেকৰ দ্বাৰা বা শ্ৰমিকৰ বেংক একাউণ্টত জমা কৰিব লাগিব
5	Overtime wages must be provided to workers who work overtime hours শ্ৰমিকে অভাৰটাইম কাম কৰিলে অভাৰটাইমৰ মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব
6	Overtime wages must be compensated at a premium rate (@ 200% of regular wage rate) অভাৰটাইমৰ মজুৰি সাধাৰণ মজুৰিৰ ২০০% প্ৰিমিয়াম হাৰত পৰিশোধ কৰিব লাগিব
7	Overtime calculation must be done on the number of actual working days in a month not on the total number of days in the month অভাৰটাইমৰ গণনা প্ৰতিমাহৰ প্ৰকৃত কৰ্মদিনৰ ভিত্তিত হ'ব লাগিব, ই মাহৰ মুঠ দিনৰ ভিত্তিত হ'ব নোৱাৰিব
8	Factory must provide minimum or higher time rate wages to piece rate workers কাৰখানাৰ কতৃপক্ষই অস্থায়ী শ্ৰমিকক ন্যূনতম বা ইয়াতকৈ অধিক হাৰত মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব
9	Contract Workers must be paid in front of a Factory Management Representative চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিকক কাৰখানা পৰিচালনপক্ষৰ প্ৰতিনিধিৰ সন্মুখত তেওঁলোকৰ মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব
10	Contract workers must be paid on time চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিকক সময়ানুযায়ী পৰিশোধ কৰিব লাগিব
11	There should not be any illegal, unauthorized or disciplinary deductions made from wages of workers শ্ৰমিকসকলৰ মজুৰিৰ পৰা অবৈধ, অকৰ্তৃত্বশীল বা অনুশাসনমূলক কৰ্তন কৰিব নোৱাৰিব

12	There should not be any deductions made from wages of a worker who has not been able to achieve targets allotted to him/her কোনো শ্রমিকে যদি তেওঁৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা লক্ষ্য সাধন কৰিব নোৱাৰে তেন্তে তেওঁৰ মজুৰিৰ পৰা কোনো ধৰণৰ কৰ্তন কৰিব নোৱাৰিব
13	Arrear payments must be disbursed to workers completely and on time শ্রমিকৰ বকেয়া ধন সম্পূৰ্ণ আৰু সময় অনুযায়ী পৰিশোধ কৰিব লাগিব
14	Full and Final Payments must be settled in a complete and timely manner সম্পূৰ্ণ আৰু চূড়ান্ত পৰিশোধ সম্পূৰ্ণ আৰু সময়ানুযায়ী আদায় কৰিব লাগিব
15	Factory must pay workers who are on trial for all the days of trial কোনো শ্রমিক আদালতৰ বিচাৰাধিন হলে বিচাৰৰ দিনকেইটাৰ বাবেও তেওঁক মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব

Section II: Benefits

অধ্যায় II: সুবিধাসমূহ

16	Factory must provide wages to workers during leave periods কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই শ্রমিকসকলক ছুটি লোৱাৰ সময়চোৱাতো মজুৰি দিব লাগিব
17	Factory must provide Annual leave with wages to the eligible workers কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই যোগ্যতাসম্পন্ন শ্রমিকক মজুৰিৰ সৈতে বাৰ্ষিক ছুটি দিব লাগিব
18	Any Earned Leaves accumulated over and above 30 must be encashed to the workers অর্জিত ছুটি ৩০ দিনৰ অধিক গোট খালে শ্রমিকক তাৰ বাবদ মজুৰি পৰিশোধ কৰিব লাগিব
19	All the Eligible workers must be covered under Employee Provident Fund Scheme সকলো যোগ্যতাসম্পন্ন শ্রমিকক কৰ্মচাৰী ভবিষ্যত নিধি আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব লাগিব
20	All the Eligible workers must be covered under the Employee State Insurance Scheme সকলো যোগ্যতাসম্পন্ন শ্রমিকক কৰ্মচাৰী ৰাজ্যিক বীমা আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব লাগিব
21	Factory ensuring that all the workers have a bank account so that any ESI remittance or the EPF refund can be deposited in the workers account কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই নিশ্চিত কৰিব যে সকলো শ্রমিকৰ বেংক একাউন্ট আছে যাতে ESI এ প্ৰেৰণ কৰা ধন বা EPF এ উভতাই দিয়া ধন শ্রমিকৰ একাউন্টত জমা হ'ব পাৰে
22	In case the Factory is not under a Zone covered by ESI, the Factory must ensure that the workers are covered under the workers compensation/ health insurance scheme যদি কাৰখানাৰ অৱস্থান ESI এ আৱৰি লোৱা মণ্ডলৰ ভিতৰত নপৰে তেন্তে কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই নিশ্চিত কৰিব যে সকলো শ্রমিকক ক্ষতিপূৰণ বা স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে

23	Factory must not bifurcate minimum wages in order to reduce its share of social security benefits কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই সামাজিক সুৰক্ষা সুবিধাসমূহৰ নিধিলৈ তেওঁলোকে দিব লগা অংশৰ পৰিমাণ হ্রাস কৰিবলৈ ন্যূনতম মজুৰিক দুভাগ কৰিব নোৱাৰিব
24	Factory must deposit ESI and EPF amounts with the concerned departments on time কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই ESI আৰু EPF ৰ ধন সময়ানুযায়ী সংশ্লিষ্ট বিভাগক জমা কৰিব লাগিব
25	There must not be any evidence that the workers shown on monthly salaried workers are actually pc rated workers or vice versa and shown on exaggerated salaried so that the principle employer does not have to pay the social security benefits as per law এই ধৰণৰ কোনো প্ৰমাণ থাকিব নোৱাৰিব যে মাহিলী দৰমহা লোৱা শ্ৰমিকৰ নামৰ তালিকাত থকা শ্ৰমিকসকল প্ৰকৃততে অস্থায়ী শ্ৰমিক বা বিপৰিত আৰু তেওঁলোকক বহুত বেছি দৰমহা দিয়াতো দেখুৱা হৈছে যাতে আইনৰ আৱশ্যকতা অনুসৰি মুখ্য নিয়োগকাৰীয়ে সামাজিক সুৰক্ষা সুবিধাসমূহৰ নিধিলৈ একো ধন পৰিশোধ কৰিব লগা নহয়
26	Working on National/Festive Holidays must be compensated at a premium rate ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু উৎসৱ ছুটিত কাম কৰিলে অধিক হাৰত ক্ষতিপূৰণ দিব লাগিব
27	All the Eligible workers (On roll, On Contract) must be entitled to "Bonus" payments সকলো যোগ্যতাসম্পন্ন শ্ৰমিকক 'বোনাচ' লাভ কৰাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিব লাগিব
28	Maternity Benefits must be provided to Eligible Women Workers সকলো যোগ্যতাসম্পন্ন মহিলাক প্ৰসূতি কল্যাণ সুবিধাসমূহ প্ৰদান কৰিব লাগিব
29	Factory must provide Gratuity Benefits to all Eligible workers কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই সকলো যোগ্যতাসম্পন্ন শ্ৰমিকক গ্ৰেটুইটি সুবিধা প্ৰদান কৰিব লাগিব

Section III: Documentation

অধ্যায় III: নথিকৰণ

30	Factory must have a written Wage Policy কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই এখন লিখিত মজুৰি নীতি প্ৰকাশ কৰিব লাগিব
31	Factory must clearly mention wages and other benefits to be provided to the workers in the Appointment Letter কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই শ্ৰমিকৰ নিযুক্তি পত্ৰত মজুৰি আৰু আন সুবিধাসমূহৰ বিষয়ে পৰিস্কাৰ ভাবে উল্লেখ কৰিব লাগিব
32	Factory must display abstract of relevant laws (Payment of Wages, Minimum Wages act, Payment of Bonus Act, Payment of Gratuity Act, etc) on the Notice Board কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই প্ৰাসঙ্গিক আইনৰ এটা চমু বিৱৰণ প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব (মজুৰি পৰিশোধ, ন্যূনতম মজুৰি অধিনিয়ম, বোনাচ পৰিশোধ অধিনিয়ম গ্ৰেটুইটি বিধি ইত্যাদি)

33	Appropriate Payroll records, Muster Roll records, Leave records, Bonus Records and other relevant records must be maintained by the Factory for all On-Roll and Contract workers কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই তালিকাভুক্ত আৰু অস্থায়ী সকলো প্ৰকাৰৰ শ্ৰমিকৰ মজুৰি, ছুটি, বোনাচ আৰু আন বেকৰ্ডবোৰ সংৰক্ষিত কৰিব।
34	There must not be any discrepancy between wage records, muster roll records, leave records, time records, other relevant records and worker interviews শ্ৰমিকসকলৰ মজুৰি বেকৰ্ড, মাপ্তিৰ ৰোল বেকৰ্ড, ছুটিৰ বেকৰ্ড, সময়ৰ বেকৰ্ড, অন্যান্য বেকৰ্ড আৰু শ্ৰমিকৰ সাক্ষাৎকাৰৰ বেকৰ্ডত কোনো আসোৱাহ থাকিব নোৱাৰিব।
35	All workers must be provided with a Pay Slip in the local language সকলো শ্ৰমিকক স্থানীয় ভাষাত পেপ্লিচ দিব লাগিব।

SUGGESTED CHECKLIST ON HOURS OF WORK

কৰ্ম ঘণ্টাৰ অনুমোদিত চেকলিষ্ট

Section I: Restriction on Hours of Work – Regular Hours

অধ্যায় I: কৰ্ম ঘণ্টা সম্পৰ্কিত সীমাবদ্ধতা নিয়মীয়া ঘণ্টা

1	No adult worker shall be required to work in the Factory for more than 48 hours a week কোনো প্ৰাপ্ত বয়স্ক শ্ৰমিকক কাৰখানাত এসপ্তাহত ৪৮ ঘণ্টাতকৈ বেছি কাম কৰিবলৈ দিয়া নহ'ব
2	No adult worker shall be required or allowed to work in a factory for more than nine hours in any day কোনো প্ৰাপ্ত বয়স্ক শ্ৰমিকে এদিনত ন ঘণ্টাতকৈ বেছি কাম কৰিব নোৱাৰিব
3	Working Hours shall be so fixed that no period shall exceed five hours and that no worker shall work for more than five hours before he has had an interval for rest of at least half an hour কৰ্ম ঘণ্টা এনেদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব যে একেবাহে পাঁচ ঘণ্টাতকৈ বেছি কাম কৰিব নোৱাৰিব আৰু প্ৰতি পাঁচ ঘণ্টাৰ মূৰত আধা ঘণ্টা বিশ্রাম ল'ব
4	Work shall not be carried on in any factory by means of a system of shifts so arranged that more than one relay of workers is engaged in work of the same kind at the same time শিফট পদ্ধতি এনেদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব যাতে একেই ধৰণৰ কামৰ বাবে এবাৰত শ্ৰমিকসকলৰ এটাতকৈ বেছি ৰিলে হ'ব নোৱাৰে।

5	No woman shall be required or allowed to work in any factory except between the hours of 6 A.M. and 7 P.M. কোনো মহিলা শ্ৰমিকে বাতিপুৱা ৬ বজাৰ পৰা সন্ধিয়া ৭ বজাৰ বাহিৰে আন সময়ত কাম কৰিব নোৱাৰিব
Section II: Restriction on Hours of Work – Overtime Hours অধ্যায় II: কৰ্ম ঘণ্টা সম্পৰ্কিত সীমাবদ্ধতা অ'ভাৰটাইম ঘণ্টা	
6	Norms for maximum overtime work of 2 hours per day, 12 hours per week and 50 hours per quarter must be respected সৰ্বাধিক অ'ভাৰটাইম এদিনত দুঘণ্টা, এসপ্তাহত ১২ ঘণ্টা আৰু এক পৰ্যেকত ৫০ ঘণ্টা
Section III: Policy and Procedures অধ্যায় III: নীতি আৰু পদ্ধতি	
7	Factory must have a written policy on "Hours of Work" 'কৰ্ম ঘণ্টা' ৰ বিষয়ে এক লিখিত নীতি থাকিব লাগিব
8	Factory must have a policy on Overtime working and Overtime approval procedures কাৰখানাৰ কৰ্তৃপক্ষই অ'ভাৰটাইমৰ ওপৰত আৰু ইয়াৰ অনুমোদনৰ ওপৰত নীতি প্ৰকাশ কৰিব লাগিব
9	Working hours must be clearly documented in the employment contracts or must be displayed in the factory নিযুক্তি চত্ৰলীত অ'ভাৰটাইমৰ সবিশেষ উল্লেখ থাকিব লাগিব বা কাৰখানাৰ প্ৰদৰ্শিত হ'ব লাগিব
10	Factory must have a system to ensure that Overtime is Voluntary কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে অ'ভাৰটাইম কেৱল স্বেচ্ছামূলকহে
Section IV: Record Keeping অধ্যায় IV: ৰেকৰ্ড ৰখা	
11	Factory must have an effective Time Recording System কাৰখানা কৰ্তৃপক্ষই এক কাৰ্যকৰ সময় ৰেকৰ্ড পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিব লাগিব
12	Time cards, swipe cards, palm readers or other forms of time recording must be used by individual workers themselves at the beginning and end of the work shift টাইম কাৰ্ড, চুৱাইপ কাৰ্ড, পাম ৰীডাৰ বা আন ধৰণৰ সময় ৰেকৰ্ড কৰা পদ্ধতি প্ৰত্যেক শ্ৰমিকে নিজে কাম আৰম্ভ আৰু শেষ কৰাৰ সময়ত ব্যৱহাৰ কৰিব

13	There must not be any evidence of unaccounted workers or contractors whose names are found in various production documents/parallel muster rolls but there is no document through which their working hours or number of days worked could be verified আন উৎপাদন সম্পর্কিত নথি বা মাস্টৰ ৰোলত থকা শ্ৰমিক বা ঠিকাদাৰৰ নাম প্রকৃত কৰ্ম ঘণ্টা বা কৰ্ম দিন ৰেকৰ্ড কৰা বহীত নথকাকৈ থাকিব নোৱাৰিব যাৰ দ্বাৰা প্রমাণিত হয় যে এইসকল লোকৰ হিচাব ৰখা হোৱা নাছিল
14	There must not be any discrepancy between wage records, muster roll records, leave records, time records and worker interviews মজুৰি ৰেকৰ্ড, মাস্টৰ ৰোল ৰেকৰ্ড, ছুটিৰ ৰেকৰ্ড, সময়ৰ ৰেকৰ্ড আৰু শ্ৰমিকৰ সাক্ষাৎকাৰৰ মাজত কোনো খেলিমেলি থাকিব নোৱাৰিব

SUGGESTED RECORDS AND DOCUMENTS TO BE MAINTAINED
প্রতিপালন কৰিব লগিয়া অনুমোদিত ৰেকৰ্ড আৰু নথি সমূহ

General সাধাৰণ	
1	Factory License কাৰখানা অনুজ্ঞাপত্ৰ
2	Standing Order স্থায়ী আদেশ
3	Accident Register দুৰ্ঘটনা ৰেজিষ্টাৰ
4	Minimum Wage Notification নূন্যতম মজুৰী সূচনা
5	Register of Advances আগধনৰ ৰেজিষ্টাৰ
6	Register of Fines জৰিমনা ৰেজিষ্টাৰ
7	Unclaimed Wages দাবি নকৰা মজুৰী
8.	Deduction of damages ক্ষতিৰ কৰ্তন
9.	Maternity Benefits প্ৰসুতি কল্যাণ সুবিধা সমূহ

10.	Registration Certificate to employ contract workers চুক্তিবদ্ধ শ্ৰমিক নিয়োগৰ বাবে পঞ্জীয়ন প্ৰমাণপত্ৰ
11.	Contractor License ঠিকাদাৰৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ
12.	Contract agreement between factory and Contractor কাৰখানা আৰু ঠিকাদাৰৰ মাজত চুক্তিপত্ৰ
13.	Shift Working Approval শিফটত কাম কৰাৰ অনুমোদন
14.	Staggered weekly off Approval from Government (if applicable) চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা খণ্ডিত সাপ্তাহিক চুটি অনুমোদন (যদি প্ৰযোজ্য)
15.	NOC from fire authority অগ্নি নিৰ্বাপক কৰ্তৃপক্ষৰ এন অ' চি
16.	Pollution control board certificate for Water/ Air পানী আৰু বায়ুৰ বাবে প্ৰদূষন নিয়ন্ত্ৰণ ব'ৰ্ডৰ প্ৰমাণপত্ৰ
17.	Hazardous waste storage and handling authorization বিপজ্জনক আবৰ্জনা সঞ্চয় আৰু ব্যৱহাৰৰ অনুমোদন
18.	Explosive material storage permission বিস্ফোৰক সামগ্ৰী সঞ্চয়ৰ অনুমতি
19.	Approved List of National and Festival Holidays ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু উৎসৱ বন্ধ সমূহৰ অনুমোদিত তালিকা
20.	Stability Certificate স্থিৰতা প্ৰমাণপত্ৰ

Health, Safety and Environment

স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ

21.	Fire protection equipments service record অগ্নি সুৰক্ষা সৰঞ্জামসমূহৰ সেৱা ৰেকৰ্ড
22.	Fire Evacuation drill record অগ্নি অপসাৰণ অনুশিলা ৰেকৰ্ড
23.	Fire training records অগ্নি নিৰ্বাপন প্ৰশিক্ষণ ৰেকৰ্ড সমূহ
24.	Certificate of workers trained on fire fighting অগ্নি নিৰ্বাপনৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ লোৱা শ্ৰমিক সমূহৰ প্ৰমাণপত্ৰ

25. Evacuation maps in local language
স্থানীয় ভাষাত অপসাৰণৰ মানচিত্ৰ
26. First aid training record
প্ৰাৰম্ভিক চিকিৎসাৰ প্ৰশিক্ষণ ৰেকৰ্ড
27. Certificate of workers trained on first aid
প্ৰাৰম্ভিক চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ লোৱা শ্ৰমিক সমূহৰ প্ৰমাণপত্ৰ
28. PPE training records
পি পি ই প্ৰশিক্ষণ ৰেকৰ্ড
29. Health, Safety and Environment meeting minutes
স্বাস্থ্য, সুৰক্ষা আৰু পৰিবেশ সভাৰ সবিশেষ বিৱৰণ
30. Minor Injury records
সামান্য আঘাতৰ ৰেকৰ্ড
31. First-aid issue records
প্ৰাথমিক চিকিৎসা জাৰি কৰা ৰেকৰ্ড
32. AIDS awareness program
এইডচ সচেতনতা কাৰ্যসূচী
33. Canteen worker's health certificate
কেণ্টিন কৰ্মীৰ স্বাস্থ্য প্ৰমাণপত্ৰ
34. Drinking water test report
খোৱাপানিৰ পৰীক্ষা প্ৰতিবেদন
35. Electrician License
ইলেক্ট্ৰিচিয়ানৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ
36. Boiler Attendant Competency Certificate
বয়লাৰ সহায়কৰ দক্ষতা প্ৰমাণপত্ৰ
37. Boiler Certificate
বয়লাৰ প্ৰমাণপত্ৰ
38. Generator Installation Certificate
জেনেৰেটৰ ইন্সটলেছন প্ৰমাণপত্ৰ
39. Noise Level monitoring reports
শব্দ স্তৰ নিৰীক্ষণ প্ৰতিবেদন
40. Stack Emissions monitoring for boilers and DG sets
বয়লাৰ আৰু ডি জি চেটৰ বাবে ষ্টেক এমিচন নিৰীক্ষণ

41.	Material Safety Data Sheet (MSDS) for chemicals ৰসায়নিক সামগ্ৰীৰ বাবে মেটৰিয়েল সেফটি ডাটা শ্বিট
42.	Waste Inventory records বৰ্জিত সামগ্ৰীৰ তালিকা ৰেকৰ্ড
43.	Layout of drainage/ETP Plant পয়ঃপ্ৰণালী আৰু ই টি পি প্ল্যান্টৰ লে'আউট
44.	Environmental Policy পৰিবেশ নীতি
Time, Wages and Benefits সময়, মজুৰি আৰু সুবিধাসমূহ	
45.	PF payment remittance Challans পি এফ পৰিশোধ প্ৰেৰণ চালান
46.	Form 5 – Returns of contribution ফৰ্ম ৫ - উভতোৱা বৰঙণিৰ পন
49.	ESI payment remittance challans ই এচ আই পৰিশোধ প্ৰেৰণ চালান
50.	Bonus records বোনাচ ৰেকৰ্ড
51.	Annual Leave records বাৰ্ষিক ছুটিৰ ৰেকৰ্ড
52.	Full & Final Settlement সম্পূৰ্ণ আৰু শেষ পৰিশোধ
53.	Payroll (Wage records) পে' বোল (মজুৰি ৰেকৰ্ড)
54.	Time in/out records অহা আৰু যোৱা সময়ৰ ৰেকৰ্ড
55.	Pay slips পে' স্লিপ
56.	Group/medical Insurance for ESI exempted workers ই এচ আই বহিৰ্ভূত শ্ৰমিকৰ গ্ৰুপ আৰু স্বাস্থ্য বীমা

Production Records

উৎপাদন ৰেকৰ্ড

57. Material Inward & Outward record from December 2011 to till date
২০১১ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ পৰা আজিলৈকে মোটিবিয়েল ইনৱাৰ্ড আৰু আউটৱাৰ্ড ৰেকৰ্ড
58. Material issue and receive records
সামগ্ৰী প্ৰেৰণ আৰু প্ৰাপ্ত কৰা ৰেকৰ্ড
59. Inspection reports
পৰিদৰ্শন ৰেকৰ্ড
60. Daily packing records
নিৰন্তৰে পেকিং কৰা ৰেকৰ্ড
61. Machine maintenance records
মেচিন তত্ত্বাবধান ৰেকৰ্ড

Others

অন্যান্য

62. List of subcontractors
চাবকন্ট্ৰেক্টৰ ৰেকৰ্ড
63. Sexual Harassment prevention committee
যৌন উৎপীড়ন নিবাৰণ ৰেকৰ্ড
64. Grievance redressal committee
অভিযোগ সমাধান সমিতি
65. Canteen Committee (if applicable)
কেণ্টিন সমিতি (যদি প্ৰযোজ্য)
66. Works Committee
ৱৰ্কচ কমিটি
67. Welfare officer committee (if applicable)
কল্যাণ অধিকাৰী সমিতি (যদি প্ৰযোজ্য)
68. Safety Officer (if applicable)
সুৰক্ষা অধিকাৰী (যদি প্ৰযোজ্য)
69. Trained Nurse Assistant
প্ৰশিক্ষিত নাৰ্চ সহায়ক

EXAMPLES OF BEST PRACTICES

উত্তম ৰীতিসমূহৰ উদাহৰণ

Notice Board- Important events, Policies/ Abstracts of Laws
গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰ্যসূচী, নীতি আৰু আইনৰ চমু বিৱৰণৰ নোটিচ বোৰ্ড

Electronic time recording machine
ইলেক্ট্ৰনিক সময় ৰেকৰ্ড কৰা যন্ত্ৰ

GROUPS RELAYS	MEN	WOMEN	NATURE OF WORK	REMARKS
123123				
456789				
987654				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				
456789				
012345				
678901				
234567				
890123				

Display of Members in Health & Safety Committee

स्वास्थ्य एवं सुरक्षा समिति के सदस्यों की सूची

এস্বহ্য আৰু সুৰক্ষা সমিতিৰ সদস্যসকল

Display of Members in Sexual Harassment Prevention and Works Committee/ Display of First-Aid Trained Personnel

যৌন উৎপীড়ন নিবাৰণ সমিতি আৰু বৰ্কেচ কৰ্মীসকলৰ সদস্যসকল আৰু প্ৰাথমিক চিকিৎসাৰ প্ৰশিক্ষণ লোৱা কৰ্মচাৰীসকল

Fully Equipped First-Aid Box at Shop Floor

কাৰখানাত থকা সুসজ্জিত প্ৰাথমিক চিকিৎসাৰ বাকচ

Suggestion/ Grievance Box

পৰামৰ্শ আৰু অভিযোগ বাকচ

Emergency Light/ Exit Opening Outwards

আপাতকালীন লাইট আৰু বাহিৰৰ ফালে খোলা প্ৰস্থানদ্বাৰ

Fire-Fighting Equipment

অগ্নি নিৰ্বাপন সৰঞ্জাম

Evacuation Plan Display
অপসারণ পরিকল্পনা

Instructions for Use of Fire Extinguisher
অগ্নি নিবারণ যন্ত্রের ব্যবহার নির্দেশাবলী

Instructions on Special Security Area and Restricted Areas
বিশেষ সুরক্ষা ক্ষেত্র আৰু নিষিদ্ধ ক্ষেত্র

First-Aid Instructions Display
প্রথমিক চিকিৎসার নির্দেশাবলী

Emergency Assembly Area Displayed
আপাতকালীন সমাবেশ ক্ষেত্র

Emergency Fire Alarm Point
আপাতকালীন অগ্নি সতর্ক ধ্বনির স্থান

Mesh Gloves Used by Cutting Operator
কাটিং অপারেটোৰে ব্যৱহাৰ কৰা হাতমোজা

Gloves and Face Masks Used by
Glue Sticking Workers
আঠা লগোৱা শ্ৰমিকে ব্যৱহাৰ
কৰা হাতমোজা আৰু মুখা

PPE's Used By Worker
শ্ৰমিকে ব্যৱহাৰ কৰা পি পি ই

PPE Used By Workers
শ্ৰমিকে ব্যৱহাৰ কৰা পি পি ই

Material Safety Data Sheet
মৌটিৰিয়েল চেফটি ডাটা শ্বিট

Chemical Storage Area- Caution Signage,
Fire Extinguisher Nearby
ৰসায়নিক দ্ৰব্য মজুত কৰা ক্ষেত্ৰ
সাৱধান- অগ্নি নিৰাপক যন্ত্ৰ ওচৰতে আছে

Chapter - III অধ্যায় - III

Important International Regulations
গুৰুত্বপূৰ্ণ আন্তৰ্জাতিক নিয়মাবলী

Notable International Regulations For Handicrafts Exporters হস্তশিল্প বণ্টনিকারীসকলৰ বাবে উল্লেখযোগ্য আন্তৰ্জাতীয় নিয়মাবলী

EU Timber Regulation

Since March 2013 the requirements of the EU Timber Regulation has come into force. This new legislation prohibits placing timber on the EU market if it was illegally harvested. To achieve this, it sets out procedures which those trading timber within the EU must put in place to minimize the risk of illegal timber being sold.

ইউ বৃক্ষ নিয়মাবলী

মাৰ্চ ২০১৩ চনৰ পৰা ই ইউ টিম্বাৰ ৰেগুলেচন কাৰ্যকৰ হৈছে। অৰ্বেধ ভাবে খেতি কৰা গছ-গছনিৰ কাঠ ই ইউৰ বজাৰ বিক্ৰি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰা হৈছে। অৰ্বেধ কাঠ বিক্ৰি বোধ কৰিবলৈ এই নিয়মাবলীয়ে কিছুমান পদ্ধতি প্ৰবৰ্তন কৰিছে।

Vriksh

An indigenous Certification of Due Diligence regarding procurement of wood from legal sources helps in providing certification based on the standards formulated keeping in view the challenges faced by the wooden handicrafts exporters. Vriksh certification ensures that products come from well managed forests that provide environmental, social and economic benefits and the wooden handicrafts are made from legally harvested timber. Export Promotion Council for Handicrafts has been nominated by DGFT as the nodal agency to

বৃক্ষ

কাঠৰ হস্তশিল্প বণ্টনিকারীসকলে সন্মুখীন হোৱা অসুবিধা দূৰ কৰিবলৈ এক স্থানীয় প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা বৈধ ভাবে কাঠ আহৰণ সাব্যস্ত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। বৃক্ষ প্ৰমাণপত্ৰই নিশ্চিত কৰে যে সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক ভাবে লাভদায়ক আৰু পৰিৱেশৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ নেপেলোৱা সুপৰিচালিত অৰণ্যৰ পৰা বৈধ প্ৰক্ৰিয়াৰে কাঠ আহৰণ কৰা হৈছে DGFT-এ এক্সপ'ৰ্ট প্ৰ'ম'চন কাউন্সিলক কাঠৰ বৈধতা সাব্যস্ত কৰাৰ সংযোগী এজেন্সি হিচাবে মনোনিত কৰিছে যাতে বিদেশী ক্ৰেতাসকলে

provide certificate on due diligence in procuring wood from legal sources in case of request made by the foreign buyers or any other agency.

The Oeko-Tex Certificate

The Oeko-Tex certificate is limited to companies in the textile and clothing industry and gives proof of the human and ecological safety of textiles. The tests for harmful substances are based on a test catalogue which includes the list of mandatory tests according to Oeko-Tex and the limit values of substances used in the production of textiles. When the Oeko-Tex certificate is issued by the relevant institute or certifying body, it confirms that the requirements of the Oeko-Tex Standard 100 and of a common product class have been successfully tested.

The U.S Lacey Act

On May 22, 2008, the U.S. Congress passed a groundbreaking law banning commerce in illegally sourced plants and their products including timber and wood products. Now the Lacey Act sets a groundbreaking precedent for the global trade in plants and plant products,

অনুসন্ধান কৰিলে সদুত্তৰ দিব পৰা যায়।

অ'কিয় টে'ক্স প্ৰমাণপত্ৰ

অ'কিয় টে'ক্স প্ৰমাণপত্ৰ কেৱল বস্ত্ৰ আৰু পৰিধান উদ্যোগৰ বাবে প্ৰযোজ্য আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা মানৱ আৰু আন জীৱকুলৰ সুৰক্ষা

প্ৰমাণিত কৰা হয়। অ'কিয় টে'ক্স অনুসৰি কেতবোৰ বাধ্যতামূলক পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা বস্ত্ৰ উদ্যোগত হানিকাৰক উপাদানৰ ব্যৱহাৰ সীমিত কৰা হৈছে। প্ৰাসঙ্গিক প্ৰতিষ্ঠানে দিয়া অ'কিয় টে'ক্স প্ৰমাণপত্ৰই

অ'কিয় টে'ক্স মানদণ্ড ১০০ এ বিচৰা আৱশ্যকতা পূৰণ আৰু পণ্যৰ মানদণ্ড নিশ্চিত কৰে।

ইউ এচ লেচী অধিনিয়ম

২০০৮ চনৰ ২২ মাৰ্চ তাৰিখে মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰ কংগ্ৰেছে এটি যুগান্তকাৰী আইন প্ৰণয়ন কৰি অৰ্ধবৈধ ভাবে আহৰণ কৰা গছ আৰু এইবোৰৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত পণ্য-সামগ্ৰীবোৰ নিষিদ্ধ কৰা হয়। এতিয়া

লেচী অধিনিয়মক বিশ্বৰ আন বহুতো দেশে গ্ৰহণ কৰিছে আৰু নিজ নিজ দেশৰ গছ-গছনি আৰু ইয়াৰ পণ্যৰ বেপাৰ বাণিজ্য সুচাৰু ৰূপে পৰিচালনা কৰা উদ্দেশ্যে প্ৰাকৃতিক

acknowledging and supporting other countries' efforts to govern their own natural resources and putting in place powerful incentives for companies trading in these commodities to do the same. This legislation requires importers to declare the country of origin of harvest and species name of all plants contained in their products.

REACH

REACH is the Regulation on Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals. It entered into force on 1st June 2007. It streamlines and improves the former legislative framework on chemicals of the European Union (EU). The main aims of REACH are to ensure a high level of protection of human health and the environment from the risks that can be posed by chemicals, the promotion of alternative test methods, the free circulation of substances on the internal market and enhancing competitiveness and innovation. REACH makes industry responsible for assessing and managing the risks posed by chemicals and providing appropriate safety information to their users. In parallel, the European Union can take additional measures on highly dangerous substances, where there is a need for complementing action at EU level.

সম্পদবোৰৰ সুব্যৱহাৰ কৰিবলৈ কোম্পানীবোৰক উদ্বুদ্ধ কৰি যোগাইছে। এই অধিনিয়ম অনুসৰি আমদানিকাৰীসকলে কাঠৰ পণ্যৰ ওপৰত গছৰ খেতি কৰা দেশৰ নাম আৰু গছৰ প্ৰজাতিৰ নাম উল্লেখ কৰিব লাগিব।

ৰীচ

ৰীচৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপ হৈছে বসায়ণিক দ্ৰব্যৰ ৰেজিষ্ট্ৰেশ্বন, মূল্যায়ণ, অনুমোদন আৰু সীমাবদ্ধকৰণ (REACH - Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)। ২০০৭ চনৰ ১ জুনৰ পৰা এই আইনখন কাৰ্যকৰ হৈছে। ই ইউৰোপীয় সংঘৰ বসায়ণিক দ্ৰব্য সম্পৰ্কিত আইনৰ এক সংশোধিত ৰূপ। ইয়াৰ দ্বাৰা বসায়ণিক দ্ৰব্যৰ দ্বাৰা মানুহৰ স্বাস্থ্য

আৰু পৰিৱেশৰ ওপৰত হোৱা নেতিবাচক প্ৰভাৱ সম্পূৰ্ণ ভাৱে দূৰ কৰাতো নিশ্চিত কৰা হৈছে। এই আইনৰ দ্বাৰা বৈকল্পিক পৰীক্ষা পদ্ধতি, ঘৰুৱা বজাৰত পণ্যৰ মুক্ত চলাচল, স্বাস্থ্যকৰ প্ৰতিযোগিতা আৰু উদ্ভাৱনক উৎসাহিত কৰা

হৈছে। এই আইনখনে উদ্যোগসমূহক বসায়ণিক দ্ৰব্যৰ পৰা হৰণ পৰা ক্ষতি মূল্যায়ণ কৰাৰ দায়িত্ব প্ৰদান কৰিছে। ইয়াৰ সামন্তৰাল ভাবে এই আইনৰ পৰিপূৰক হিচাবে ইউৰোপীয় সংঘই অতি বিপজ্জনক দ্ৰব্যৰ বিকল্পে অতিবিকল্প ব্যৱহাৰ গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

Toxic Substances Control Act of 1976 (United States Environment Protection Agency)

Toxic chemicals and their impacts through manufacture, use, and disposal are generally regulated under the Toxic Substances Control Act (or TSCA) of 1976. TSCA authorizes EPA to, under certain conditions, require testing of chemicals by manufacturers; to collect information on studies indicating human health risks or exposures of concern; to collect data on chemical use (including most recently information on chemical use in products for children); and to restrict chemicals of high concern.

বিষাক্ত দ্রব্য নিয়ন্ত্রণ অধিনিয়ম, ১৯৭৬ (মার্কিন যুক্তরাষ্ট্র পরিবেশ সুৰক্ষা এজেন্সি)

বিষাক্ত দ্রব্য নিয়ন্ত্রণ অধিনিয়ম, ১৯৭৬-ৰ (TSCA) দ্বাৰা বিষাক্ত দ্রব্যৰ ব্যৱহাৰ আৰু নিষ্পত্তি ইত্যাদি নিয়ন্ত্ৰিত কৰা হৈছে। এই অধিনিয়মে উদ্যোগসমূহত বিষাক্ত দ্রব্যৰ ব্যৱহাৰ নিয়ন্ত্ৰিত কৰিছে। TSCA এ কিছু নিৰ্দিষ্ট পৰিস্থিতিত মানুহৰ স্বাস্থ্যক ক্ষতি বা এইবোৰৰ নেতিবাচক প্ৰভাৱ মূল্যায়ন কৰাৰ উদ্দেশ্যে বসায়নিক দ্রব্য পৰীক্ষা কৰিবলৈ EPA ক কৰ্তৃত্ব দিছে। ই বিশেষকৈ শিশুৰ পণ্যত বসায়নিক দ্রব্যৰ সংক্ৰান্তত শেহতীয়া তথ্য মন কৰিবলগীয়া।

The Federal Hazardous Substances Act (FHSA) of 1960 (United States of America)

This act requires the labeling of hazardous products that are toxic, corrosive, combustible, or otherwise hazardous, and that have the potential to cause substantial personal injury or illness as a result of reasonably foreseeable handling, use, or ingestion. The Act also allows the CPSC to ban certain products (called “banned hazardous substances”) that are so dangerous that labeling is not adequate to protect consumers.

কেন্দ্ৰীয় বিপজ্জনক দ্রব্য অধিনিয়ম (FHSA), ১৯৬০, (মার্কিন যুক্তরাষ্ট্র)

এই অধিনিয়ম অনুসৰি সকলো বিপজ্জনক পণ্য যিবোৰ বিষাক্ত, ক্ষয়কাৰক, দাহ্য বা আন কোনো প্ৰকাৰে বিপজ্জনক আৰু যিবোৰৰ পৰা শাৰীৰিক আঘাত লাগিব, ৰোগ হ'ব পাৰে, বা উশাহত গ্ৰহণ কৰিলে ক্ষতি হ'ব পাৰে এই সকলোবোৰৰ ওপৰত লেবেল লগাব লাগিব। এই অধিনিয়মে কিছুমান অতি বিপজ্জনক পণ্যক নিষিদ্ধ কৰিবলৈ CPSC ক অনুমোদন জনাইছে, কাৰণ এই পণ্যবোৰ ইমান ক্ষতিকারক যে কেৱল লেবেল লগায়েই গ্ৰাহকক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিব নোৱাৰি।

Children's Toxic Metals Act 2010 (United States of America)

The H.R 4428: Children's Toxic Metals Act Bill was proposed to prohibit the manufacture, sale, and distribution of children's jewelry containing Cadmium, Barium, or antimony in the United States. The bill requires that any children's jewelry containing the heavy metals of cadmium, barium, or antimony shall be treated as a hazardous substance under the Federal Hazardous Substances Act.

শিশুৰ বাবে বিষাক্ত ধাতু অধিনিয়ম, ২০১০ (মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰ)

এইচ আৰ ৪৪২৮: শিশুৰ বাবে বিষাক্ত ধাতু অধিনিয়মে কেডমিয়াম, বেৰিয়াম বা এণ্টিমনি থকা গহণা শিশুসকলৰ বাবে উৎপাদন, বিক্ৰি আৰু বিতৰণ নিষিদ্ধ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ দিছে। এই অধিনিয়ম অনুসৰি কেডমিয়াম, বেৰিয়াম বা এণ্টিমনি থকা শিশুৰ গহণা বিপজ্জনক বুলি বিবেচনা কৰি এইবোৰক কেন্দ্ৰীয় বিপজ্জনক সামগ্ৰী অধিনিয়মৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছে।

The Consumer Product Safety Act (CPSA) of 1972 (United States of America)

This act is an umbrella statute that consolidates federal safety regulatory activity relating to consumer products within the CPSC. The law defines the authorities of the CPSC (Consumer Product safety commission) and authorizes the agency to develop standards to reduce or eliminate unreasonable risks of injury associated with consumer products, to ban products if there is no feasible safety standard, and to pursue recalls for products that present a substantial hazard. For example, it specifically prohibits any toy or other article that is intended for use by children and that contains a hazardous substance if a child can gain access to the substance.

উপভোক্তা পণ্য সুৰক্ষা অধিনিয়ম (CPSA), ১৯৭২ (মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰ)

এই অধিনিয়মখনে CPSC ৰ গ্ৰাহক পণ্য সম্পৰ্কিত কেন্দ্ৰীয় সুৰক্ষা নিয়ামক কাৰ্যকলাপসমূহক সামৰি লৈছে। এই আইনে CPSC কৰ্তৃপক্ষৰ সংজ্ঞা নিৰ্ণয় কৰিছে (গ্ৰাহক পণ্য সুৰক্ষা আয়োগ) আৰু গ্ৰাহক পণ্যৰ পৰা হ'ব পৰা আঘাতৰ সম্ভাৱনা হ্রাস আৰু দূৰ কৰিবলৈ আৰু ই সম্ভৱ নহলে আৱশ্যক হলে এনে ধৰণৰ পণ্য নিষিদ্ধ কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰিছে। উদাহৰণ স্বৰূপে শিশুৰে ব্যৱহাৰ কৰা কোনো পুতলা বা আন বস্তুত বিপজ্জনক বস্তু থাকিলে সেই সামগ্ৰীবোৰ নিষিদ্ধ কৰা হ'ব, কাৰণ শিশুৰ ওপৰত সেই বিপজ্জনক সামগ্ৰীবোৰৰ প্ৰভাৱ পৰিব পাৰে।

Labeling of Hazardous Arts Material Act (United States of America)

The U.S. Consumer Product Safety Commission (U.S. CPSC) regulation 16 CFR 1500.14 (b)(8) requires that art materials be evaluated for compliance with the Labeling of Hazardous Art Materials Act (LHAMA) according to the standards of the American Society of Testing and Materials (ASTM D-4236).

বিপজ্জনক কলা সামগ্ৰীৰ ওপৰত লগোৱা লেবেল অধিনিয়ম (মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰ)

মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ গ্ৰাহক পণ্য সুৰক্ষা আয়োগ (U.S. CPSC) আইন 16 CFR 1500.14 (b)(8) অনুসৰি আমেৰিকান চাইটি অব টেক্সি এণ্ড মেটৰিয়েল (ASTM D-4236) মানদণ্ডৰ আধাৰত বিপজ্জনক কলা সামগ্ৰীৰ ওপৰত লগোৱা লেবেল অধিনিয়ম অনুসৰণৰ মূল্যায়ন কৰা হ'ব।

C-TPAT

C-TPAT is a voluntary government-business initiative that builds cooperative relationships that strengthen and improve overall international supply chain and U.S. border security. C-TPAT is widely recognized as one of the most effective means of providing the highest level of cargo security through close cooperation with international supply chain businesses such as importers, carriers, consolidators, licensed customs brokers, and manufacturers. Through this initiative, U.S.

Customs and Border Protection (CBP) is asking businesses to ensure the integrity of their security practices and communicate and verify the security guidelines of their business partners within the supply chain.

C-TPAT

C-TPAT হৈছে এক স্বেচ্ছাসেৱী চৰকাৰ-ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান দ্বৈত উদ্যোগ যাৰ সৌজন্যত আন্তৰাষ্ট্ৰীয় যোগান শৃঙ্খলা আৰু মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ সীমা সুৰক্ষা বিভাগৰ মাজত সহযোগিতামূলক সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলা, ইয়াৰ উন্নত কৰা আৰু শক্তিশালী কৰা হয়। আমদানীকাৰী, বাহক, সমন্বয়সাধক, অনুষ্ঠাপক প্ৰাপ্তব'ৰ'কাৰ আৰু নিৰ্মাতাসকলৰ দৰে আন্তৰাষ্ট্ৰীয় যোগান শৃঙ্খলা অন্তৰ্ভুক্ত ব্যৱসায়িক

প্ৰতিষ্ঠানবোৰক উচ্চস্তৰীয় পণ্যসম্ভাৰৰ কাৰণে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰা এই স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনটো আন্তৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত বহুল ভাবে স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত। এই উদ্যোগৰ

জৰিয়তে মাৰ্কিন যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ সীমাসঞ্চ আৰু সীমা সুৰক্ষা সংগঠনে ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানসমূহৰ সুৰক্ষা আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ নিৰ্ভৰযোগ্য নিশ্চিত কৰে।

Directory

ডাইরেক্টরী

Useful Resources
উপযোগী তথ্যসমূহ

INDIA (ভাৰত)

Export Promotion Council for Handicrafts(EPCH)

EPCH House
Pocket 6&7, Sector 'C'
Vasant Kunj,
New Delhi - 110070
Phone: +91-11-26135256/57/58/75
Fax: +91-11-26135518 & 19
Email: mails@epch.com
Website: <http://www.epch.in>

Development Commissioner (Handicrafts) Ministry of Textiles, Government of India

West Block No. Vii
R.K. Puram
New Delhi-110 066
Email: dchejs@nic.in
Phone: +91-11-26106902
Fax: 011-26163085
Website: <http://handicrafts.nic.in>

Central Board of Excise & Customs New Delhi

CBEC, Department of Revenue,
North Block, New Delhi -
110 001
Tele Fax: 011-2309 2351
Website: www.cbec.gov.in

Director General of Foreign Trade Ministry of Commerce & Industry Government of India

Udyog Bhawan, H-wing, Gate No-02,
Maulana Azad Road, New Delhi-110011
Phone No. 011-23061562
Fax No. 011-23062225

এক্সপ'ৰ্ট প্ৰ'ম'শন কাউন্সিল ফৰ হেণ্ডিক্ৰাফ্টচ (ই পি চি এইচ)

ই পি চি এইচ হাউচ
পকেট 6&7, চেঞ্চৰ চি
বসন্ত কুঞ্জ,
নতুন দিল্লী - ১১০০৭০
ফোন: +91-11-26135256/57/58/75
ফেক্স: +91-11-26135518 & 19
ই মেইল: mails@epch.com
ৱেবচাইট: <http://www.epch.in>

বিকাশ আয়ুক্ত (হস্তশিল্প)

বস্ত্ৰ মন্ত্ৰণালয়, ভাৰত চৰকাৰ
ৱেষ্ট ব্লক নং. VII
আৰ কে পুৰম,
নতুন দিল্লী - ১১০০৬৬
ই মেইল: dchejs@nic.in
ফোন: +91-11-26106902,
ফেক্স: 011-26163085
ৱেবচাইট: <http://handicrafts.nic.in>

চেন্দ্ৰেল বোৰ্ড অব এক্সাইজ এ কাষ্টমচ নতুন দিল্লী

চি বি ই চি, শুষ্ক বিভাগ
নৰ্থ ব্লক, নতুন দিল্লী - ১১০ ০০১
ফেক্স: 011-2309 2351
ৱেবচাইট: www.cbec.gov.in

ডাইৰেক্টৰ জেনেৰেল অব ফৰেইন ট্ৰেড

বাণিজ্য আৰু উদ্যোগ মন্ত্ৰণালয়
ভাৰত চৰকাৰ
উদ্যোগ ভৱন, এইচ উইং, গেইট নং - ৬২,
মৌলানা আজাদ ৰোড, নতুন দিল্লী - ১১০ ০০১
ফোন: 011-23061562
ফেক্স: 011-23062225

INDIA (ভাৰত)

Export Credit Guarantee Corporation of India Ltd. (ECGC)

Express Towers,10th Floor,
Nariman Point, Mumbai - 400 021.
Tel : 6659 0500 / 6659 0510
Fax : (022) 6659 0517 / 0546
E-Mail : webmaster@ecgc.in

Federation of Indian Exports Organizations (FIEO)

Head Office

Niryat Bhawan, Rao Tula Ram Marg,
Opp. Army Hospital Research & Referral,
New Delhi-110 057
Phone: +91-11-46042222, 26150101-04,
Fax: +91-11-26148194, 26150077
Email: fico@nda.vsnl.net.in; fico@fiec.org,
Website: www.fiec.org

INVEST INDIA

Federation House, Tansen Marg
New Delhi – 110 001
Tele: 0091-11-23765085, 23487278, 23487236,
23487411, Fax: 0091-11-23320714, 23721504
Email: investindia@ficci.com
Website: www.investindia.gov.in

Metal Handicrafts Service Centre

Pectal Nagri, Rampur Road,
Moradabad – 244001 India
Phone : 91-591 – 6532354,
Telefax : 91-591 – 2460131
Email: rtclindia@gmail.com

Ministry of Commerce and Industry

Udyog Bhawan, New Delhi 110 107
Phone: 91-11-23062261, Fax: 91-11-23063418
Website: www.commerce.nic.in

Ministry of Labour and Employment

Shram Shakti Bhawan
Rafi Marg, New Delhi-110001
Phone: 91-11-23717515, 23710240
Fax : 91-11-23711708
Website: www.labour.nic.in

এক্সপ'ট ক্রেডিট গেৰাণ্টি কৰ্পোৰেশ্বন অব ইণ্ডিয়া লিমিটেড (ই চি জি চি)

এক্সপ্ৰেচ টাৱাৰ্চ, ১০ম ফ্ল'ৰ
নাৰিমান পইন্ট, মুম্বাই - ৪০০ ০২১
ফোন: ৬৬৫৯০৫০০ / ৬৬৫৯০৫১০
ফেক্স: (০২২) ৬৬৫৯০৫১৭ / ০৫৪৬
ই মেইল: webmaster@ecgc.in

ফেডাৰেশ্বন অব ইণ্ডিয়ান এক্সপ'ৰ্ট অৰ্গেনাইজেশ্বনচ (এফ আইঅ ই অ')

মুখ্য কাৰ্যালয়
নিৰ্যাত ভৱন, ৰাও তুলা ৰাম মাৰ্গ,
আৰ্মী হাস্পাতাল ৰিচাৰ্চ এণ্ড ৰেফাৰেলৰ বিপৰিতে
নতুন দিল্লী - ১১০ ০৫৭
ফোন: +91-11-46042222, 26150101-04,
ফেক্স: +91-11-26148194, 26150077
ই মেইল: fico@nda.vsnl.net.in; fico@fiec.org,
ৱেবচাইট: www.fiec.org

ইনভেস্ট ইণ্ডিয়া

ফেডাৰেশ্বন হাউচ, তানচেন মাৰ্গ
নতুন দিল্লী -110 001
ফোন: 0091-11-23765085, 23487278, 23487236,
23487411, ফেক্স: 0091-11-23320714, 23721504
ই মেইল: investindia@ficci.com
ৱেবচাইট: www.investindia.gov.in

ধাতু হস্তশিল্প সেৱা কেন্দ্ৰ

পিতল নগৰী, ৰামপুৰ ৰোড,
মোৰাদাবাদ -244001 ভাৰত
ফোন: 91-591-6532354, ফেক্স: 91-591-2460131
ই মেইল: rtclindia@gmail.com

বাণিজ্য আৰু উদ্যোগ মন্ত্ৰালয়

উদ্যোগ ভৱন, নতুন দিল্লী -110 007
ফোন: 91-11-23062261 ফেক্স: 91-11-23063418
ৱেবচাইট: www.commerce.nic.in

শ্ৰম আৰু কৰ্মসংস্থাপন মন্ত্ৰালয়

শ্ৰম শক্তি ভৱন
ৰাফি মাৰ্গ, নতুন দিল্লী -110 001
ফোন: 91-11-23717515, 23710240
ফেক্স: 91-591-2460131
ৱেবচাইট: www.labour.nic.in

INDIA (ভাৰত)

Ministry of Textiles

Udyog Bhavan,
New Delhi-110011
Ph.No. 91-11-23061338/ 18/14
Fax- 91-11-23063711 / 23063681
Website: www.texmin.nic.in

National Center for Design and Product Development (NCDPD)

43, Okhla Industrial Estate,
(Behind Modi Flour Mill),
Okhla Phase3, New Delhi-110020
Phone: +91-11-26821262/5,
Fax: +91-11-26821260

Email: ncdpd@ncdpd.com

Quality Council of India

Institution of Engineers Building, IIndFloor,
2 - Bahadur Shah Zafar Marg,
New Delhi - 110002, India.
Tel: 91-11-2337 9321, 2337 9260

Fax: 91-11-2337 8678. Email: info@qcin.org

Website: http://www.qcin.org/index.php

Sentio Advisory Initiative Private Limited

CSR Advisors & Consultants
Suite No. 604, Tower B, Unitech Business Zone,
Nirvana Country, South City II, Golf Course
Extension Road,
Sector 50, Gurgaon, Haryana- 122018
Phone: +91- 124- 4115550
Email: Info@sentioadvisory.com

বস্ত্ৰ মন্ত্ৰণালয়

উদ্যোগ ভৱন,
নতুন দিল্লী -110 011
ফোন: 91-11-23061338 / 18 / 14
ফেক্স: 91-11-23063711 / 23063681
ৱেবচাইট: www.texmin.nic.in

নেচনেল চেণ্টাৰ ফৰ ডিজাইন এণ্ড প্ৰডাক্ট ডেভেলপমেণ্ট (এন চি ডি পি ডি)

43, ওখলা ইন্ডাষ্ট্ৰিয়েল এস্টেট,
(মোডী ফ্লোৰ মিলৰ পিচফালে)
ওখলা ফেজ ৩, নতুন দিল্লী -110 020
ফোন: 91-11-26821262 / 5
ফেক্স: 91-11-26821260

ই মেইল: ncdpd@ncdpd.com

কোৱালিটি কাউন্সিল অব ইণ্ডিয়া

ইন্সটিটিউশন অব ইঞ্জিনিয়াৰ্চ বিল্ডিং ক্লব'ৰ,
2 - বাহাদুৰ শাহ জাফৰ মাৰ্গ,
নতুন দিল্লী -110002, ভাৰত

ফোন: 91-11-2337 9321, 2337 9260

ফেক্স: 91-11-2337 8678 ই মেইল: info@qcin.org

ৱেবচাইট: http://www.qcin.org/index.php

চেন্টিঅ' এডভাইজৰী ইনিচিয়েটিভ প্ৰাইভেট লিমিটেড

চি এচ আৰ এডভাইজৰী এ কন্সাল্টেণ্টচ
চুট নং 604, টাৱাৰ ৰু, ইউনিটেক বিজনেচ য'ন,
নিৰ্বানা কান্ট্ৰী, চাউথ চিটি II, গল্ফ কোৰ্চ এক্সটেনশন ৰোড,
চেঞ্চৰ ৫০, গুৰগাঁও, হাৰিয়ানা -122018
ফোন: +91- 124- 4115550
ই মেইল: Info@sentioadvisory.com

ARGENTINA (আৰ্জেণ্টিনা)

Asociacion de Importadores y Exportadores de la Republica Argentina (AIERA)

Address: Avenida Belgrano 124, Piso 1
1092 Buenos Aires.
Phone: +54-1-43420010, Fax: +54-11-43421312
Email: aiera@aiera.org.ar
Website: http://www.aiera.org.ar

Asociacion de Importadores y Exportadores de la Republica Argentina (AIERA)

ঠিকনা: Avenida Belgrano 124, Piso 1
1092 বুয়েনচ আয়াৰ্চ
ফোন: +54-1-43420010, ফেক্স: +54-11-43421312
ই মেইল: aiera@aiera.org.ar
ৱেবচাইট: http://www.aiera.org.ar

ARGENTINA (আর্জেন্টিনা)

Camara Argentina de Comercio

Address: Avda. Leandro N. Alem 36
C1003AAN Buenos Aires.
Phone: +54-11-53009000
Fax: +54-11-53009036
Website: <http://www.cac.com.ar>

Secretaria General de la Comunidad Andina

Casilla 18-1177, Paseo de la Republica 3895
Esq. Aramburu, San Isidro, ARGENTINA
LIMA 27
Phone: +511-4111400, Fax: +511-2213329
E-mail: contacto@comunidadandina.org
Website: <http://www.comunidadandina.org>

Camara Argentina de Comercio

ঠিকানা: Avda. Leandro N. Alem 36
C1003AAN বুয়েনোস আয়ার্স
ফোন: +54-11-53009000
ফেক্স: +54-11-53009036
ৱেবসাইট: <http://www.cac.com.ar>

Secretaria General de la Comunidad Andina

কাজিলা 18-1177, Paseo de la Republica 3895
Esq. Aramburu, San Isidro, আর্জেন্টিনা
লিমা 27
ফোন: +511-4111400, ফেক্স: +511-2213329
ই মেইল: contacto@comunidadandina.org
ৱেবসাইট: <http://www.comunidadandina.org>

AUSTRALIA (অস্ট্রেলিয়া)

Australian Trade Commission (Austrade)

Aon tower, 201 Kent Street, Level 23
P.O. Box. 5301
Sydney, NSW 2000, AUSTRALIA
Phone: +61-2-93902000
Fax: +61-2-93902052
E-mail: info@austrade.gov.au
Website: <http://www.austrade.gov.au>

অস্ট্রেলিয়ান বাণিজ্যিক পৰিষদ (অস্ট্রেইড)

এঅন টাৱাৰ 201, কেণ্ট ষ্ট্রীট, লেভেল 23
পি অ' বক্স 5301
চিডনী, এন এচ ডব্লিউ 2000, অস্ট্রেলিয়া
ফোন: +61-2-93902000
ফেক্স: +61-2-93902052
ই মেইল: info@austrade.gov.au
ৱেবসাইট: <http://www.austrade.g>

BRAZIL (ব্রাজিল)

Agencia de Promocao de Esportacoes (APEX)

Sectro Bancario Norte, SBN Quadra 02-
Lote11
Fd, Apex-Brasil
70040-020 BRASILLA, DF
Phone: +55-61-34260202
Fax: +55-61-34260263
E-mail: apex@apexbrasil.com.br
Website: <http://www.apexbrasil.com.br>

Agencia de Promocao de Esportacoes (APEX)

Sectro Bancario Norte, SBN Quadra 02-
Lote11
Ed, Apex-Brasil
70040-020 BRASILLA, ডিএফ
ফোন: +55-61-34260202
ফেক্স: +55-61-34260263
ই মেইল: apex@apexbrasil.com.br
ৱেবসাইট: <http://www.apexbrasil.com.br>

BRAZIL (ব্রাজিল)

Associacao de Comercia Exterior do Brasil (AEB)

Av, General Justo, 355, 4* Andar
20021-130 RIO DE JANEIRO
Phone: +55-21-25440048
Fax: +55-21-25440577
E-mail: acbbras@ach.org.br
Website: <http://www.aacb.org.br>

Associacao de Comercia Exterior do Brasil (AEB)

Av, General Justo, 355, 4* Andar
20021-130 ৰিঅ'ই ডি জেনেৰিঅ'
ফোন: +55-21-25440048
ফেক্স: +55-21-25440577
ই মেইল: acbbras@ach.org.br
ৱেবচাইট: <http://www.aacb.org.br>

CANADA (কানাডা)

Trade Facilitation office Canada (TFOC)

56 Sparke Street, Suite 300,
OTTAWA, ONTARIO K1P 5A9, CANADA
Phone: +1-613-2333925
Fax: +1-613-2337860
E-mail: tfof@tfof.ca

ট্ৰেড ফেচিলিটিছন অফিচ কানাডা(টি এফ অ' চি)

৫৬ স্পার্ক ষ্ট্ৰীট, চুইট ৩০০,
অট্টাৱা, অন্টাৰিঅ কিপ ৫এ৯, কানাডা
ফোন: +1-613-2333925
ফেক্স: +1-613-2337860
ই মেইল: tfof@tfof.ca

CHILE (চিলি)

Direccion de Promocion de Exportaciones (PROCHILE)

Teatinos 180, piso 10
SANTIAGO, CHILE
Phone: +562-5659000
Fax: +562-5659083
E-mail: info@prochile.cl

Federacion Gremial de la Industria (SOFOFA)

Avda, Andres Bello 2777, Piso 3, Las Condes
Casilla 37 Correo 35 tobalaba
SANTIAGO, CHILE
Phone: +562-3913100
Fax: +562-3913200
E-mail: sofofa@sofofa.cl

Direccion de Promocion de Exportaciones (PROCHILE)

Teatinos 180, piso 10
চেণ্টিয়াগ', চিলি
ফোন: +562-5659000
ফেক্স: +562-5659083
ই মেইল: info@prochile.cl

Federacion Gremial de la Industria (SOFOFA)

Avda, Andres Bello 2777, Piso 3, Las Condes
Casilla 37 Correo 35 tobalaba
চেণ্টিয়াগ', চিলি
ফোন: +562-3913100
ফেক্স: +562-3913200
ই মেইল: mail:sofofa@sofofa.cl

CHINA (চীন)

China Council for the Promotion of International Trade (CCPIT)

1, Fuxingmenwai Street
BEIJING 100860, CHINA

Phone: +86-10-68013344

Fax: +86-10-68030747

E-mail: ccpit@ccpit.org

চাইনা কাউন্সিল ফর ডা প্রমোশ্বন অফ ইণ্টাৰনেশ্বনাল ট্ৰেড (চি চি পি আই টি)

১, ফুক্সিংমিনৱাই ষ্ট্ৰিট
বেইজিং ১০০৮৬০, চীন

ফোন: +86-10-68013344

ফেক্স: +86-10-68030747

ই মেইল: ccpit@ccpit.org

COLOMBIA (কলম্বিয়া)

Asociacion Colombiana de Medianas y Pequeñas Industrias (ACOPI)

Carrera 15, No. 36-70
BOGOTA, D.C., COLOMBIA

Phone: +57-1-3204783, Fax: +57-1-2688965

E-mail: comunicaciones@acopi.org.co

Asociacion Nacional de Comercio Exterior (ANALDEX)

Calle 40 no. 13-09, Piso 10
BOGOTA, D. C., COLOMOBIA

Phone: +57-1-5700600, Fax: +57-1-5700600

E-mail: analdex@analdex.org

Website: <http://www.analdex.org>

Asociacion Colombiana de Medianas y Pequeñas Industrias (ACOPI)

কেবিবা ১৫, নং ৩৬-৭০
ব'গ'টা, ডি.চি., কলম্বিয়া

ফোন: +57-1-3204783, ফেক্স: +57-1-2688965

ই মেইল: comunicaciones@acopi.org.co

Asociacion Nacional de Comercio Exterior (ANALDEX)

কেলি ৪০ নং, ১৩-০৯, পিচ' ১০
ব'গ'তা, ডি.চি., কলম্বিয়া

ফোন: +57-1-5700600, ফেক্স: +57-1-5700600

ই মেইল: analdex@analdex.org

ৱেবচাইট: <http://www.analdex.org>

CROATIA (ক্র'ৱেচিয়া)

Trade and Investment Promotion Agency (APIU)

Address: Andrije Hebrangya 34
10000 ZAGREB, CROATIA

Phone: +385-1-4866-000, Fax: +385-1-4866-009

E-mail: info@croinvest.org

ট্ৰেড এণ্ড ইনভেস্টমেণ্ট প্রমোশ্বন এজেন্সি (এ পি আই য়ো)

ঠিকানা: এণ্ড্ৰিজে হেববাংগিএয়া ৩৪

১০০০০ জাগ্ৰেভ, ক্র'ৱেচিয়া

ফোন: +385-1-4866-000, ফেক্স: +385-1-4866-009

ই মেইল: info@croinvest.org

CZECH REPUBLIC (চেক বিপাবলিক)

Czech Trade Promotion Agency (Czech Trade)

Address: Dittrichova 21
P.o. Box 76, 128 01 Prague, Czech Republic

Phone: +420-2-24907500

Fax: +420-2-24907503

E-mail: info@czechtrade.cz

চেক ট্ৰেড প্রমোশ্বন এজেন্সি (চেক ট্ৰেড)

ঠিকানা: ডিট্ৰিখোভা ২১

পি অ' বক্স ৭৬, ১২৮০১ প্রাগ, চেক বিপাবলিক

ফোন: +420-2-24907500

ফেক্স: +420-2-24907503

ই মেইল: info@czechtrade.cz

DENMARK (ডেনমাৰ্ক)

Danish Import Promotion Programme (DIPP)

Danish Chamber of Commerce, Borsen-Slotsholmsgade

1217 COPENHAGEN K, DENMARK

Phone: +45-33746000, Fax: +45-33746080

E-mail: dipp@danskerhverv.dk

Website: <http://www.dipp.eu>

Danish Trade Council

Asiatisk Plads 2

1448 COPENHAGEN K, DENMARK

Phone: +45-33920000, Fax: +45-32540533

E-mail: um@um.dk

Website: <http://www.eksporttraadet.dk>

ডেনিছ ইম্পোৰ্ট প্ৰমোশ্বন প্ৰোগ্ৰাম (ডি আই পি পি)

ডেনিছ চেম্বাৰ অফ কমাৰ্ছ, বৰ্ছন - স্লটছোলমাছগাৰ্দি

১২১৭ ক'পেনহাৰ্গেন কে, ডেনমাৰ্ক

ফোন: +45-33746000, ফেক্স: +45-33746080

ই মেইল: dipp@danskerhverv.dk

ৱেবচাইট: <http://www.dipp.eu>

ডেনিছ ট্ৰেড কাউন্সিল

এচিয়াটিক প্লাডছ

১৪৪৮ ক'পেনহাৰ্গেন কে, ডেনমাৰ্ক

ফোন: +45.33920000

ফেক্স: 45.32540533

ই মেইল: um@um.dk

ৱেবচাইট: <http://www.eksporttraadet.dk>

FRANCE (ফ্ৰান্স)

International Chamber of Commerce

33-43 avenue du Président Wilson

75116 Paris, France

Tel: +33 (0) 1 49 53 28 28

Fax: + 33 (0) 1 49 53 28 59

Website: <http://www.iccwbo.org/>

ইণ্টাৰনেছনাল চেম্বাৰ অফ কমাৰ্ছ

৩৩-৪৩ এভিনিউ ডি প্ৰেচিডেণ্ট উইলছন

৭৫১১৬ পেৰিছ, ফ্ৰান্স

ফোন: +33 (0) 1 49 53 28 28

ফেক্স: + 33 (0) 1 49 53 28 59

ৱেবচাইট: <http://www.iccwbo.org/>

GERMANY (জাৰ্মানী)

Deutsche Gesellschaft fur Technische Zusammenarbeit (GTZ)

Address: Dag-Hammarskjold-Weg 1 – 5

Postfach 5180, 65760 ESCHBORN

Germany

Phone: +49-6196-791229

Fax: +49-6196-796150

Email: jochem.lange@gtz.de, info@gtz.de

Website: <http://www.gtz.de/english>

Deutsche Gesellschaft fur Technische Zusammenarbeit (GTZ)

Address: Dag-Hammarskjold-Weg 1 – 5

Postfach 5180, 65760 ESCHBORN

জাৰ্মানী

ফোন: +49-6196-791229

ফেক্স: +49-6196-796150

ই মেইল: jochem.lange@gtz.de, info@gtz.de

ৱেবচাইট: <http://www.gtz.de/english>

JAPAN (জাপান)

Japan Foreign trade Council Inc (JFTC)

World Trade Centre Bldg, 6th FL, 4-1,
Hamamatsu-Cho, 2-ch, Minato-ku
TOKYO 105, JAPAN

Phone: +81-3-34355952

Fax: +81-3-34355979

Website: <http://www.jftc.or.jp>

Japan External Trade Organization (JETRO)

6F 12-32 Akasaka I-chome, Minato-ku
TOKYO 107 6006, JAPAN

Phone: +81-3-35825770, Fax: +81-3-35827376

E-mail: webinfo@jetro.go.jp

Website: <http://www.jetro.go.jp>

জাপান ফরেন ট্রেড কাউন্সিল ইংক (JFTC)

ব্লক ট্রেড সেন্টার বিল্ডিং, ৬ ফ্ল'র, ৪-১, হামামাটসু-চো,
2-ch, মিনাট' -ক্যু

টকিয়' ১০৫, জাপান

ফোন: +81-3-34355952

ফেক্স: +81-3-34355979

ৱেবচাইট: <http://www.jftc.or.jp>

জাপান এক্সটার্নেল ট্রেড অর্গানাইজেশন (JETRO)

৬ ফ্ল'র, ১২-৩২ আকাচাকা আই-ক্র'ম, মিনাট' -ক্যু
টকিয়' ১০৭ ৬০০৬, জাপান

ফোন: +81-3-35825770

ফেক্স: 00+81-3-35825770

ই মেইল: webinfo@jetro.go.jp

ৱেবচাইট: <http://www.djetro.go.jp>

KOREA (কোরিয়া)

Korea International Trade Association (KITA)

Trade Tower, Room 604, 159-1, Samsung-
dong, Kangnam-ku
SEOUL 135-729, KOREA

Phone: +82-2-60005269

Fax: +82-2-60005161

E-mail: admin@kita.net

Website: <http://www.kita.or.kr>

**Korea Trade-Investment Promotion Agency
(KOTRA)**

Kotra 13, Illeolleungno, Secho-gu
P.O.Box 101, SEOUL, KOREA

Phone: +82-2-34607114

Fax: +82-2-34607777

E-mail: hecho@kotra.or.kr

Website: <http://www.kotra.or.kr>

কোরিয়া ইন্টারনেশনাল ট্রেড এসোসিয়েশন (KITA)

ট্রেড টাওয়ার, রুম ৬০৪, ১৫৯-১, চামচুং-ডং, কান্গনাম - ক্যু
চিউল, ১৩৫-৭২৯, কোরিয়া

ফোন: 82.2.60005269

ফেক্স: 82.2.60005161

ই মেইল: admin@kita.net

ৱেবচাইট: <http://www.kita.or.kr>

কোরিয়া ট্রেড-ইনভেস্টমেন্ট প্র'ম'শন এজেন্সি (KOTRA)

ক'ট্রা ১৩, হিয়লিয়ংগনএ, চেচে-গু

পি.অ'. বক্স ১০১, চিউল, কোরিয়া

ফোন: +82-2-34607114

ফেক্স: +82-2-34607777

ই মেইল: hecho@kotra.or.kr

ৱেবচাইট: <http://www.kotra.or.kr>

THE NETHERLANDS (নেদাৰলেণ্ড)

**Centre for the Promotion of Imports
from Developing Countries (CBI)**
WTC-Beursbuilding, Beursplein 37, 5th Floor
P.O. Box 30009
3001 DA ROTTERDAM, NETHERLAND
Phone: +31-10-2013434
Fax: +31-10-4114081
E-mail: cbi@cbi.eu

**চেন্টাৰ ফৰ ডা প্ৰ'ম'শন অব ইম্পোৰ্ট ফ্ৰম ডেভেলপিং
কাউন্সিল (CBI)**
WTC-বিউৰ্চ বिल्ডিং, বিউৰ্চপ্লেইন ৩৭, ৫ ফ্ল'ৰ
পি. অ' বক্স: ৩০০০৯
৩০০১ ডা বটাৰভেডেম, নেদাৰলেণ্ড
ফোন: +31-10-20113434
ফেক্স: +31-10-4114081
ই মেইল: chi@chi.en

PANAMA (পানামা)

**Asociacion Panamena de Exportadores
(APEX)**
Apartado 0819-03646
PANAMA
Phone: +507-2300169
Fax: +507-2300805
E-mail: apex@cableonda.net

**Asociacion Panamena de Exportadores
(APEX)**
এপাৰ্ট'ড' ০৮১৯-০৩৬৪৬
পানামা
ফোন: +507-2300169
ফেক্স: +507-2300805
ই মেইল: apex@cableonda.net

PERU (পেৰু)

**Sociedad de Comercio Exterior del Pera
(COMEXPERU)**
Bartolome Herrera 254 LIMA 18, PERU
Phone: +51-1-4225784, Fax: +51-1-4225942
E-mail: comexperu@comexperu.org.pe
Website: <http://www.comexperu.org.pe>

Secretaria General de la Comunidad Andina
Casilla 18-1177, Paseo de la Republica 3895
Esq. Aramburu, San Isidro
LIMA 27, PERU
Phone: +511-4111400
Fax: +511-2213329
E-mail: contacto@comunidadandina.org
Website: <http://www.comunidadandina.org>

**Sociedad de Comercio Exterior del Pera
(COMEXPERU)**
বাৰ্ট'লোমে হেৰাৰা ২৫৪ লিমা ১৮, পেৰু
ফোন: +51-1-4225784, ফেক্স: +51-1-4225942
ই মেইল: comexperu@comexperu.org.pe
ৱেবচাইট: <http://www.comexperu.org.pe>

Secretaria General de la Comunidad Andina
কাচিলা, 18-1177, Paseo de la Republica 3895
Esq. আৰামবুৰু, চান ইচিদ্ৰু'
লিমা ২৭, পেৰু
ফোন: +511-4111400
ফেক্স: +511-2213329
ই মেইল: contacto@comunidadandina.org
ৱেবচাইট: <http://www.comunidadandina.org>

RUSSIA (ৰাচিয়া)

Ministry of Economic Development and Trade
Ovchinnikovskaya Nab. 18/1
MOSCOW 113324, RUSSIA
Phone: +7-495-9501892, Fax: +7-495-9501867
E-mail: manakin_em@gov.ru
Website: <http://www.economy.gov.ru>

মিনিষ্ট্ৰি অব ইকনমিক ডেভেলপমেন্ট এণ্ড ট্ৰেড
Ovchinnikovskaya Nab. 18/1
মস্কো, 113324 ৰাচিয়া
ফোন: +7-495-9501892, ফেক্স: +7-495-9501867
ই মেইল: manakin_em@gov.ru
ৱেবচাইট: <http://www.economy.gov.ru>

SOUTH AFRICA (দক্ষিণ আফ্ৰিকা)

Department of Trade and Industry (DTI)
Private Bag X 84
PRETORIA 0001, SOUTH AFRICA
Phone: +27-12-4287905, Fax: +27-12-4287898
E-mail: contactus@thedti.gov.za
Website: <http://www.thedti.gov.za>
South African Chamber of business (SACOB)
P.O. Box 213
SAXONWOLD 2132, SOUTH AFRICA
Phone: +27-11-4463800,
Fax: +27-11-4463847
Website: <http://www.sacob.co.za>

ডিপাৰ্টমেন্ট অব ট্ৰেড এণ্ড ইণ্ডাষ্ট্ৰি (DTI)
প্ৰাইভেট বাল্ডিং X 84
প্ৰিট'ৰিয়া ০০০১, চাউথ আফ্ৰিকা
ফোন: +27-12-4287905
ফেক্স: +27-12-428798
ই মেইল: contactus@thedti.gov.za
ৱেবচাইট: <http://www.thedti.gov.za>
চাউথ আফ্ৰিকান চেম্বাৰ অব বিজনেছ (SACOB)
পি. অ' বক্স ২১৩
চেঞ্চনৱল্ড ২১৩২, চাউথ আফ্ৰিকা
ফোন: +27-11-4463800,
ফেক্স: +27-11-4463847
ৱেবচাইট: <http://www.sacob.co.za>

SPAIN (স্পেইন)

Camara Oficial de Comercio e Industria de Madrid
Ribera del Loira, 56, 28042 MADRID, SPAIN
Phone: +34-91-5906900, Fax: +34-91-5906908
E-mail: info@cscamaras.es
Website: <http://www.camaramadrid.es>
Instituto Espanol de Comercio Exterior (ICEX)
Paseo de la Castellana, 14-16
28046 MADRID, SPAIN
Phone: +34-90-2446006, Fax: +34-90-2349000
E-mail: icex@icex.es, Website: <http://www.icex.es>

Camara Oficial de Comercio e Industria de Madrid
ৰিবেৰা ডেল লইৰা, 56, 28042 মাড্ৰিড
ফোন: +34-91-5906900, ফেক্স: +34-91-5906908
ই মেইল: info@cscamaras.es
ৱেবচাইট: <http://www.camaramadrid.es>
Instituto Espanol de Comercio Exterior (ICEX)
Paseo de la Castellana, 14-16
28046, মাড্ৰিড, স্পেইন
ফোন: +34-90-2446006, ফেক্স: +34-90-2349000
ই মেইল: icex@icex.es, ৱেবচাইট: <http://www.icex.es>

SWEDEN (চুইডেন)

EXPORTRADET

World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
P/O/Box 240
10124 STOCKHOLM, SWEDEN
Phone: +46-8-58866000
Fax: +46-8-58866190
E-mail: CIC@swedishtrade.se
Website: <http://www.swedishtrade.se>

EXPORTRADET

বল্ড ট্রেড সেন্টার, Klarabergsviadukten 70
পি, অ' বক্স ২৪০
১০১২৪ স্টকহ'ম, চুইডেন
ফোন: +46-8-58866000
ফেক্স: +46-8-58866190
ই মেইল: CIC@swedishtrade.se
ৱেবচাইট: <http://www.swedishtrade.se>

SWITZERLAND (চুইজারলেণ্ড)

Swiss Import Promotion Programme (SIPPO)

Stanpfenbachstrasse 85,
P. O.Box 2407, 8021 Zurich, Switzerland.
Phone: +41-44-3655200, Fax: +41-44-3655202
Website: <http://www.sippo.ch>

International Trade Center

Palais des Nations
1211 Geneva 10, Switzerland
Phone: (41-22) 730 01 11 Fax: (41-22) 733 44 39
Website: <http://www.intracen.org/>

World Trade Organisation

Centre William Rappard, Rue de Lausanne 154,
CH-1211 Geneva 21, Switzerland
Phone: +41 (0)22 739 51 11
Fax: +41 (0)22 731 42 06
Website: <http://www.wto.org/index.htm>

চুইচ ইমপ'ট প্র'ম'শন প্রগ্রাম (SIPPO)

Stanpfenbachstrasse 85,
পি, অ' বক্স ২৪০৭
৮০২১, জুরিখ, চুইজারলেণ্ড
ফোন: +41-44-3655200,
ফেক্স: +41-44-3655202
ই মেইল: <http://www.sippo.ch>
ইন্টারনেশনাল ট্রেড সেন্টার
Palais des Nations
১২১১, জেনেভা ১০, চুইজারলেণ্ড
ফোন: (41-22) 730 01 11 ফেক্স: (41-22) 733 44 39
ৱেবচাইট: <http://www.intracen.org/>
বল্ড ট্রেড সেন্টার
সেন্টার ইউলিয়াম ৰেপার্ড, ৰিউ ডে লচে'ন ১৫৪
CH-1211, জেনেভা ২১, চুইজারলেণ্ড
ফোন: +41 (0)22 739 51 11
ফেক্স: +41 (0)22 731 42 06
ৱেবচাইট: <http://www.wto.org/index.htm>

TURKEY (তুর্কী)

Export Promotion Centre of Turkey (IGEME)

Undersecretariat for Foreign Trade,
Mithatpasa Cad. 60 Kizilay
06420 ANKARA, TURKEY
Phone: +90-312-4172223, Fax: +90-312-4172233
E-mail: igemeeg@igeme.org.tr
Website: <http://www.igeme.org.tr>

এক্সপ'ট প্র'ম'শন সেন্টার অব তুর্কী

(IGEME)
আগুৰচেফ্রেটেৰিয়েট ফর ফ'ৰেন ট্রেড, মিঠাটপাসা কেড,
৬০, কিজিলে'
০৬৪২০, আংকাৰা, তুর্কী
ফোন: +90-312-4172223, ফেক্স: +90-312-4172233
ই মেইল: igemeeg@igeme.org.tr
ৱেবচাইট: <http://www.igeme.org.tr>

UNITED KINGDOM (ইউনাইটেড কিংডম)

UK Trade & Investment

Kingsgate house, 66-74 Victoria Street
LONDON SW1E 6SW
Phone: +44-20-72158000, Fax: +44-20-78281281
E-mail: enquiries@uktradeinvest.gov.uk
Website: <http://www.uktradeinvest.gov.uk>

ইউ কে ট্রেড এণ্ড ইনভেস্টমেন্ট

কিংসগেট হাউস, ৬৬-৭৪, ভিক্টোরিয়া স্ট্রিট
লন্ডন SW1E 6SW
ফোন: +44-20-72158000, ফেক্স: +44-20-78281281
ই মেইল: enquiries@uktradeinvest.gov.uk
ৱেবচাইট: <http://www.uktradeinvest.gov.uk>

UNITED STATES OF AMERICA (মার্কিন যুক্তরাষ্ট্র)

United States International Trade Commission (USITC)

500 E Street SW, Washington, DC 20436, USA
Website: <http://www.usitc.gov/index.htm>

United States Department of Labor (DOL)

200 Constitution Ave.,
NW Washington, DC 20210, USA
Phone: 1-866-487-2365
Website: <http://www.dol.gov/>

Office of the United States Trade Representatives (USTR)

600 17th Street NW,
Washington, DC 20508, USA
Phone: 202-395-6843
Website: <http://www.ustr.gov/>

ইউনাইটেড স্টেচ ইন্টারনেশনাল ট্রেড কমিশন (USITC)

৫০০ ই স্ট্রিট, SW রাশিংটন, ডি চি ২০৪৩৬, ইউ এচ এ
ৱেবচাইট: <http://www.usitc.gov/index.htm>

ইউনাইটেড স্টেচ ডিপার্টমেন্ট অব লেবার (DOL)

২০০, কনসটিটিউশন এভিনিউ
NW, রাশিংটন, ডি চি ২০২১০, ইউ এচ এ
ফোন: 1-866-487-2365

ৱেবচাইট: <http://www.dol.gov/>

অফিস অব দ্য ইউনাইটেড স্টেচ ট্রেড রিপ্রেসেন্টেটিভ (USTR)

৬০০, ১৭ স্ট্রিট NW,
রাশিংটন, ডি চি ২০৫০৮ ইউ এচ এ
ফোন: 202-395-6843

ৱেবচাইট: <http://www.ustr.gov/>

EPCH Offices & Contact Points

Head Office

Export Promotion Council for Handicrafts

"EPCH House", Pocket-6 & 7, Sector 'C', L.S.C., Vasant Kunj, New Delhi-110 070.
Tel: +91-11-26135256/57/58/75; Fax: +91-11-26135518/19; E-mail: epch@vsnl.com

Regional / Representative Offices

Bangalore

Export Promotion Council for Handicrafts
302, 3rd Floor, Cears Plaza,
No. 136, Residency Road,
Bangalore-560001
Tel: +91-80-22107367
Telefax: +91-80-22107369
Email: bangalore@epch.com

Kolkata

Export Promotion Council for Handicrafts
53/1, Sambhunath Pandit Street,
First Floor, (Opp. Bangur Institute
of Neurosciences & Psychiatry)
Kolkata-700025
Tel: +91-33-24191744; Fax: +91-33-24191745
E-mail: kolkata@epch.com

Moradabad

Export Promotion Council for Handicrafts
1B/441, Budhi Vihar,
Near Hero Honda Showroom,
Moradabad-244001
Tel: +91-591-2480075
Fax: +91-591-2480076
Email: moradabad@epch.com

Extension Counters

Agra

Export Promotion Council for Handicrafts (Extn. Counter - Agra)
C/o Handicrafts Exporters Association
1/129, Bagichi Tulsiram,
Shahganj Parchkuiyan Road, Agra-282010
Tel: +91-562-2210246; Mob: +91-8126591641
E-mail: agra@epch.com

Jaipur

Export Promotion Council for Handicrafts
Plot No. A-1, "Sheel Mohar Plaza",
2nd Floor, Tilak Marg, C-Scheme, Jaipur-302005
Mob: +91-9983321833
E-mail: jaipur@epch.com

Common Facility Centres

Jodhpur

Export Promotion Council for Handicrafts
C/o Jodhpur Handicrafts Exporters Association
SPL-1, Basni Industrial Area, Jodhpur
Tel: +91-291-2720373; Mob: +91-8766006937
E-mail: jodhpur@epch.com

Saharanpur

National Centre for Photo and Picture Framing Technology
UPEC Complex, Mandi Samiti Road,
Saharanpur-247001
Tel: +91-132-2613093; Mob: +91-9027463858
E-mail: saharanpur@epch.com

Important Contact Points at EPCH Headquarters

Section	Email	Ext. No.
Membership	membership@epch.com renewmembership@epch.com	121
Policy	policy@epch.com	118
Fairs	ihgf@epch.com	110
Accounts	accounts@epch.com	132
MDA	mda@epch.com	123
Trade Complaints	aks@epch.com, projects@epch.com	105/127

EXPORT PROMOTION COUNCIL FOR HANDICRAFTS

"EPCH HOUSE", Pocket 6&7, Sector 'C', LSC,
Vasant Kunj, New Delhi-110070

Tel: +91-11-26135256 Fax: +91-11-26135518 & 19

Email: mails@epch.com, Website: www.epch.in

এক্সপ'র্ট প্র'ম'শন কাউন্সিল ফর হেণ্ডিক্রাফ্টস

"এক্স হাউস" পকেট ৬ আক ৭, সেক্টর 'সি', এল এচ সি,

বসন্ত কুঞ্জ, নতুন দিল্লী-১১০০৭০

ফোন: +91-11-26135256, ফেক্স: +91-11-26135518 আক 19

ই-মেইল: mails@epch.com, ওয়েবসাইট: www.epch.in

(Published under Financial Assistance of Office of Development Commissioner (Handicrafts),
Ministry of Textiles, Government of India)